

Durum ve Tahmin

MISIR

2011/2012

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ

TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ
TEPGE

Durum ve Tahmin
MISIR
2011/2012

Hazırlayanlar

Dr. Kemalettin TAŞDAN

Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
ktasdan@gmail.com

Zir. Yük. Müh. Fatoş ÇETİN

GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi
fatosyilmazcetin@gmail.com

Zir. Yük. Müh. Betül GÜRER

Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü
betul.bahadir@tarim.gov.tr

TEPGE YAYIN NO: 193
ISBN: 978-975-407-330-0
ISSN: 1307-7163

© TEPGE
Her Hakkı Saklıdır.

Kasım 2011

TEPGE'nin izni olmaksızın basılamaz, basılı veya elektronik materyal olarak çoğaltılamaz ve/veya dağıtılamaz.

Kaynak gösterilmek şartı ile alıntı yapılabilir.

Yayın içerisindeki her türlü yorum ve değerlendirmeler yazarlara aittir ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın ya da TEPGE'nin görüşlerini yansıtmaz.

Tablo ve grafiklerdeki rakamların bir bölümü desimalli kullanıldığından ara ya da alt toplamları genel toplamları ile farklılık gösterebilir.

Yayın içerisindeki istatistik veriler hazırlandığı dönemde ilgili kaynaklardan elde edilen yayınlanmış son veriler olup sonraki dönemlerde, yapılan güncellemelerden dolayı farklılıklar olabilir.

ÖNSÖZ

“Durum ve Tahmin Raporları” Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü (TEPGE) çalışmaları için bilgi ve veri tabanı oluşturmayı, sektörde ilgili kişi, grup ve kuruluşları bu gelişmelerden zamanında ve doğruya yakın olarak haberdar edip bilgilendirmeyi amaçlamaktadır. Bu çalışmalarda, bitkisel üretim gruplarında piyasa yılları itibariyle bir önceki yıla ait üretim, kullanım (tüketim), ihracat, ithalat, fiyatlarda ortaya çıkan gerçekleştirmeler “Durum”, içinde bulunulan yıla ait gerçekleşen fakat tam netleşmeyen gelişmeler “Tahmin”, bir sonraki yıla ait muhtemel gelişmeler ise “Öngörü” adı altında sistematik olarak incelenmektedir.

Mısır, tarımsal üretim yapısı içerisinde olduğu kadar, yem ve “Nişasta” ve “Nişasta Bazlı Şekerlerin (NBS)” üretimi başta olmak üzere çok geniş kullanım alanına sahip olması nedeni ile tüketim yapısı içerisinde de önemli bir üründür. Son yıllarda hem artan üretimi hem de ekim alanlarındaki coğrafi değişim, pamuk ile olan rekabeti ve “Yem Katkı Maddesi Damıtık Tahıllar, Kurutulmuş Damıtma Çözünür Daneler (DDGS)”, “Biyoyakıt” gibi ürünlerin artan kullanımları ile birlikte mısırın önemi daha da artmıştır. Dolayısıyla mısır piyasasının izlenmesi ve gelişmelerin değerlendirilmesi gerekliliği de önem kazanmıştır.

“Mısır Durum ve Tahmin 2011/2012” raporu bu gereklilikle birlikte, mısır piyasasının mevcut durumunu ortaya koymayı ve gerek dünya gerekse Türkiye mısır piyasasında gelecekteki olası gelişmeleri öngörmeyi, böylece hem karar alıcılara hem de bu piyasada faaliyet gösterenler ile konu ile ilgili her kesime güvenilir bir kaynak olmayı hedeflemektedir.

Yoğun emekleri için bu raporu hazırlayanlara teşekkür ediyorum. Ayrıca “Mısır Durum ve Tahmin 2011/2012” raporunun yanısıra diğer durum tahmin raporlarının da dünya ve ülkemizdeki durum ve gelişmeler hakkında sistematik, güvenilir bir bilgi kaynağı olma niteliği sağlayacağını, sektörle ilgili tüm kesimler tarafından kullanılacağını umuyorum.

Mine HASDEMİR

Enstitü Müdürü V.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	v
DÜNYADA DURUM: 2005/2006 – 2010/2011.....	1
Mısır üretimi arttı	1
2007/2008 PY’nda üretimde sıçrama	1
ABD en büyük üretici	1
Stoklar azaldı ancak arz arttı	2
Kullanım arttı	2
Ticaret hacmi geriledi	3
Son 5 PY’nda fiyat %80’den fazla arttı	4
DÜNYADA ÖNGÖRÜ: 2011/2012.....	7
Dünya mısır üretiminde rekor beklentisi	7
Stoklarda azalma, zayıf arz	7
Kullanımda sınırlı artış.....	8
Ticaret hacminde artış	8
Yüksek fiyat seviyesinin devamı	8
TÜRKİYE’DE DURUM ve TAHMİN: 2005/2006 – 2010/2011.....	9
Yüksek üretim seviyesinin devamı	9
Üretim alanında coğrafi değişim	10
Arzda ithalat payının azalması, üretime bağlı gelişim	11
Yurtiçi kullanımda son 10 PY’nda %67 artış	12
İthalatta azalma	14
Uluslararası piyasa fiyatlarına paralel gelişim	17
Fiyat endeksi ile mevsimsel dalgalanma arasında ters yönlü trend	17
Karlılık	20
Politikada değişim	20
TÜRKİYE’DE ÖNGÖRÜ: 2011/2012.....	23
Üretimde yatay seyir	23
Arzda üretime paralel gelişim	23
Kullanım	23
İthalatta talebin etkisi	23
Fiyatlar	23
EK TABLOLAR.....	25

TABLolar

Tablo 1. Dünya mısır, arzı ve kullanımı (milyon ton)	3
Tablo 2. Uluslararası piyasalarda mısır fiyatları (fob)	5
Tablo 3. Dünya mısır üretim, tüketim ve fiyat projeksiyonları	7
Tablo 4. Türkiye mısır denge tablosu 2008/2009-2011/2012 (bin ton)	12
Tablo 5. TMO mısır alım fiyatı ve miktarı	21
Tablo 6. Prim (TL/ton) ve diğer girdi destekleri (TL/da)	22
Tablo 7. Türkiye mısır arz ve kullanım projeksiyonları	24

ŞEKİLLER

Şekil 1. Dünya mısır üretimi, arzı ve kullanımı	2
Şekil 2. Dünya mısır ticareti	4
Şekil 3. Uluslararası piyasalarda mısır fiyatları (fob)	6
Şekil 4. Türkiye mısır ekim alanı, üretimi ve verimi	9
Şekil 5. Türkiye mısır üretimi ve arzı	10
Şekil 6. İllere göre mısır üretimi (bin ton)	11
Şekil 7. Türkiye'nin mısır ve mısır ürünleri dış ticareti (mısır eşdeğeri olarak)	14
Şekil 8. İthalatın PY içerisindeki dağılımı (2008/2009-2010/2011 = 100)	15
Şekil 9. Türkiye'nin mısır ve mısır ürünleri dış ticaretinin ülkelere göre dağılımı 2010/2011 (mısır eşdeğeri olarak)	16
Şekil 10. DDGS ithalatının gelişimi ve ülkelere göre dağılımı	16
Şekil 11. ATB ve uluslararası piyasalarda mısır fiyatı (\$/ton)	17
Şekil 12. ATB mısır fiyatlarında PY içerisindeki fiyat hareketleri ve mevsimsel dalgalanma	18
Şekil 13. Mısır için çiftçi eline geçen fiyatlar (ÇEF), Adana Ticaret Borsası fiyatları (ATB) ve Üretici eline geçen fiyatlar (ÜFE)	19
Şekil 14. Mısır üretiminde yüksek paya sahip illerde karlılık göstergeleri (2010)	21

ÖZET

Durum: 2009/2010

- ✚ Dünya mısır üretimi 813,4 milyon ton, arzı ise 1050,9 milyon ton
- ✚ Dünya mısır kullanımı 810,2 milyon ton ve % 59,6'sı yem sanayinde kullanılıyor
- ✚ Dünya mısır ticaret hacmi yaklaşık 187,2 milyon ton
- ✚ Dünya mısır stok/kullanım oranı % 13,7
- ✚ Dünya mısır fiyatları 162-171 \$/ton arasında
- ✚ Türkiye mısır üretimi 4,3 milyon ton
- ✚ Türkiye mısır kullanımı 4,7 milyon ton
- ✚ Türkiye mısır ithalatı 570 bin ton
- ✚ Türkiye mısır fiyatları 45 krş/kg civarında

Tahmin: 2010/2011

- ✚ Dünya mısır üretiminin 824 milyon olacağı tahmin ediliyor
- ✚ Dünya mısır kullanımının 844,2 milyon tona yükseleceği, yemlik kullanım miktarının ise artacağı tahmin ediliyor
- ✚ Dünya mısır ticaret hacminin 179,6 milyon tona düşeceği tahmin ediliyor
- ✚ Dünya mısır stok/kullanım oranının % 11,7'ye düşeceği tahmin ediliyor
- ✚ Dünya mısır fiyatlarının 280 \$/ton civarında olacağı tahmin ediliyor
- ✚ Türkiye mısır üretiminin 4,3 milyon ton olduğu tahmin ediliyor
- ✚ Türkiye mısır kullanımının 5 milyon ton'a yaklaşacağı tahmin ediliyor
- ✚ Türkiye mısır ticaret hacminin 500 bin ton olduğu tahmin ediliyor
- ✚ Türkiye mısır fiyatları 57 krş/kg

Öngörü: 2011/2012

- ✚ Dünya mısır üretiminin 855 milyon ton ile rekor düzeye ulaşması öngörülüyor
- ✚ Dünya mısır kullanımının 859 milyon tona yükselmesi öngörülüyor
- ✚ Dünya mısır ticaret hacminin 182 milyon ton civarına yükseleceği öngörülüyor
- ✚ Dünya mısır stok/kullanım oranının % 11'e yükselmesi öngörülüyor
- ✚ Dünya mısır fiyatlarının 300 \$/ton üzerinde seyredeceği öngörülüyor
- ✚ Türkiye mısır üretiminin 4,2 milyon ton olacağı öngörülüyor
- ✚ Türkiye mısır kullanımının 4,6 milyon ton olacağı öngörülüyor
- ✚ Türkiye mısır ticaret hacminin 500 bin ton'un altında kalacağı öngörülüyor
- ✚ Türkiye mısır fiyatlarının bir miktar yükselişle birlikte talebe göre değişmesi öngörülüyor

DÜNYADA DURUM 2005/2006 - 2010/2011

2004/2005 pazarlama yılında (PY) bir önceki PY'na göre % 2,3 oranında azalarak yaklaşık 700 milyon tona gerileyen dünya mısır üretiminin, 2010/2011 PY'nda 824 milyon ton olduğu tahmin edilmektedir. Uluslararası piyasalardaki mısır fiyatlarında ise önemli ölçüde değişim görülmüş ve 2007/2008 PY'nda ortalama 220 \$/ton seviyesi ile rekor düzeye çıkan mısır fiyatları, 2010/2011 PY'nda son 17 yılın en yüksek seviyesine çıkararak yaklaşık 308 \$/ton'a yükselmiştir.

Mısır üretimi arttı

Mısır, dünya tarım ürünleri piyasalarında hem üretim hem de ticareti ile oldukça önemli yere sahiptir. Son yıllarda kullanımı giderek artan biyoetanol, DDGS (Dried Distillers Grains With Solubles - Kurutulmuş Damıtma Çözünürü Daneler) ve CGF (Mısır grizi) gibi ürünler mısırın bu önemini daha artırmıştır.

Son 5 PY'nda dünya mısır ekim alanları %8,7'lik artışla birlikte 150 milyon ha'dan 163 milyon ha'ya, üretimi de %15,4'lük artışla 714 milyon ton'dan 824 milyon ton'a ulaşmıştır. Ortalama verim ise %6,1 oranında artarken, bu artışta Güney Afrika, Meksika gibi ülkelerin etkisi önemlidir (Ek tablo 1).

Dünya mısır piyasasındaki gelişmeler son 5 PY'nda 3 ana faktöre bağlı olarak ortaya çıkmıştır. Bunlar;

- Biyoetanol ve yem talebindeki artış,
- Kuraklık vb. iklimsel faktörler,
- Tarımsal ürün fiyatlarındaki yükselmedir.

2007/2008 PY'nda üretimde sıçrama

2006/2007 PY'nda 714 milyon ton olan mısır üretimi 2007/2008 PY'nda 80 milyon ton gibi yüksek miktardaki bir artışla birlikte 795 milyon ton'a ulaşmıştır (Şekil 1). En büyük mısır üreticisi ülke olan ABD'de etanol talebindeki yükselmeye birlikte artan ekim alanlarının ve Güney Amerika'daki olumlu hava koşullarının yanısıra artan yem talebinin bu artıştaki katkısı oldukça önemlidir (FAO, 2011a, IGC, 2011).

2008/2009 PY'nda da bu etkilerin devam etmesinin yanısıra, dünya piyasasında artan ithalat talebi ve yüksek uluslararası

fiyatlardan yararlanmak amacıyla Güney Amerika'da ekim alanlarında görülen genişlemesi ile birlikte AB'deki üretim artışı da dünya mısır üretimini 800 milyon ton sınırına kadar yükseltmiştir. ABD'de %9'lük alan daralmasına karşın talep kaynaklı etkilerle üretimin yüksek seviyesini koruması da dünya üretimine katkı sağlamıştır.

2009/2010 PY'nda bir önceki PY'na göre yüksek oranda artış gerçekleşmemesine karşın üretim 813 milyon tona ulaşmıştır. Uygun seyreden hava koşulları ve ekim alanlarındaki artış verimi ve üretimi desteklerken, Brezilya ve Arjantin'de görülen kuraklığın yanısıra ABD'de üreticilerin daha karlı olan soyaya yönelmesi üretim artışını sınırlandırıcı etki yapmıştır.

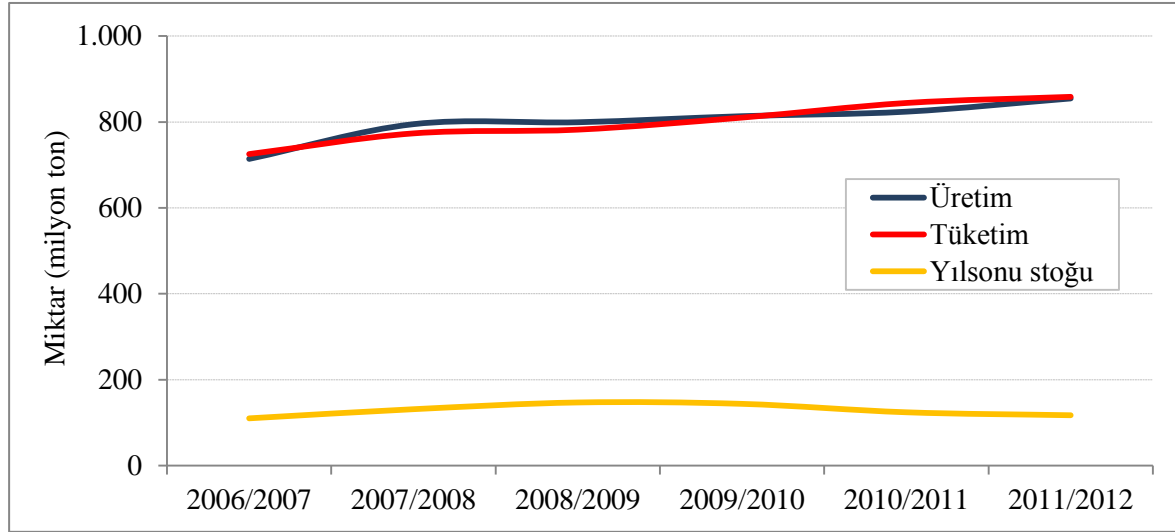
2010/2011 PY'nda ABD, Çin, Brezilya Hindistan gibi ülkelerde görülen alan artışı ve bu ülkelerin birçoğunda uygun iklim koşulları nedeniyle artan verime bağlı olarak üretimin 824 milyon ton civarında gerçekleştiği tahmin edilmektedir.

ABD en büyük üretici

Dünya mısır üretiminin %52'si gelişmiş ülkelerde üretilirken, ABD toplam üretimin %40'a yakınına sahiptir (Ek tablo 2). Bu da ABD'yi mısır piyasalarındaki en güçlü ülke konumuna getirmektedir.

ABD'nin ardından 2. en büyük üretici olan Çin aynı zamanda önemli bir ithalatçıdır. AB, Meksika, Brezilya ve Arjantin diğer önemli üretici ülkelerdir. Bu ülkeler arasında Brezilya ve Arjantin güney yarımkürede olma avantajı ile tüketimin çoğunun yapıldığı kuzey yarı kürenin ihtiyacı olan dönemde piyasaya girerek önemli avantaj sağlamaktadır.

Şekil 1. Dünya mısır üretimi, arzı ve kullanımı

Kaynak: Ek tablo 2

Stoklar azaldı ancak arz arttı

2006/2007 PY'nda 110,2 milyon ton olan yılsonu stokları sonraki iki PY'nda üretimdeki artışlara bağlı olarak 147,1 milyon ton'a kadar çıkmıştır. Ancak sonraki dönemde fiyat ve talep artışına bağlı nedenlerle stoklarda azalma süreci başlamış ve stoklar tekrar 110-120 milyon ton seviyelerine kadar gerilemiştir.

Stoklardaki bu azalmaya karşın, üretime bağlı olarak dünya mısır arzında artış olmuştur. Buna göre, 2006/2007 PY'nda 929,5 milyon ton olan toplam mısır arzı son 5 PY'nda sürekli artarak 1 milyar ton'un üzerine çıkmıştır (Tablo 1).

Kullanım arttı

2006/2007 PY'nda 930 milyon ton olan dünya mısır kullanımı 1,1 milyar tona yaklaşmıştır (Şekil1, Tablo 1). Mısır oldukça geniş kullanım alanına sahip olmakla birlikte %60'a yakını yem üretiminde kullanılmaktadır. Bugün 500 milyon ton'a yaklaşan yem amaçlı kullanımın genel trendin dışında Asya ve Latin Amerika'daki talep artışı ile birlikte 2020 yılına doğru 600 milyon ton'a ulaşacağı tahmin edilmektedir. Başta Asya ve az gelişmiş ülkelerde olmak üzere hayvansal ürün talebinin artması, yem

üretimi amaçlı mısır talebinin gelişimini etkileyecektir.

Petrol alternatifleri ürünler arasında öne çıkan biyoetanolün de içerisinde bulunduğu endüstriyel amaçlı mısır tüketimi giderek artmaktadır. Özellikle gelişmiş ülkeler başta olmak üzere enerji ihtiyaçlarını karşılamada yenilenebilir enerjinin payını artırmak isteyen ülkelerin etanol vb alternatif yakıtları vergi avantajları gibi uygulamalarla desteklemesi bu artışın gelecekte de devam edeceğini göstermektedir (OECD, 2011).

Etanol amaçlı mısır kullanımında ABD ve Brezilya ilk sıralardaki ülkelerdir. Yenilenebilir Yakıtlar Derneği'ne göre; ABD'de son 5 yılda etanol talebi 3 kat artış göstermiştir. Üretim 2000-2010 döneminde 8 kat artmıştır. Artış özellikle 2005 sonrasında hızlanmış ve 2006 yılında 3,9 milyar galon olan etanol üretimi, 2010 yılında 13,6 milyar galona çıkmış ve bu miktardaki etanol için 118 milyon ton mısır kullanılmıştır (RFA, 2011).

ABD'nin ardından en büyük biyoetanol üreticisi olan Brezilya'da 2010 yılı itibarıyla 6,9 milyon ton üretim gerçekleşmiştir. Bu iki ülke dünya toplam biyoetanol üretiminin yaklaşık 4/5'ini sağlarken, etanol üretimi açısından farklı hammaddeler kullanmaları ile birbirlerinden ayrılmaktadır. ABD'de

üretimde hammadde olarak mısır kullanılmaktadır (Çetin, 2010).
kullanılırken, Brezilya'da ise şeker kamışı

Tablo 1. Dünya mısır, arzı ve kullanımı (milyon ton)

	2009/2010	2010/2011 Tahmin	2011/2012 Öngörü
Ekim alanı (milyon ha)	157,7	163,1	168,4
Verim (ton/ha)	5,2	5,1	5,1
ARZ			
Başlangıç stokları	147,3	143,9	124,3
Üretim	813,4	824,0	854,7
İthalat	90,3	90,1	90,1
Toplam	1.050,9	1.058,0	1.069,1
KULLANIM			
Yurtiçi kullanım	810,2	844,2	858,5
Yem	483,0	495,0	505,1
Gıda, Tohum, Endüstriyel	327,2	349,2	353,3
İhracat	96,8	89,5	93,2
Bitiş stokları	143,9	124,3	117,4
Toplam	1.050,9	1.058,0	1.069,1
Yem/kullanım oranı (%) ^{1/}	59,6	58,6	58,8
Stok/kullanım oranı (%) ^{2/}	13,7	11,7	11,0

Kaynak: Ek tablo 1, Ek Tablo 2

USDA, 2011a. PSD Veritabanı

1/ Yem amaçlı kullanım miktarının yurtiçi kullanıma oranıdır

2/ Bitiş stoklarının toplam kullanıma oranıdır

Etanol mısır piyasasını iki şekilde etkilemektedir. Bunlardan birincisi, etanol üretiminin hammaddesi olarak mısırın kullanımı iken, diğeri yan ürünleri (DDGS ve CGF) ile yem sanayine hammadde üretmesidir. Birinci etki mısır açısından pazar genişlemesi sağlarken ikincisi az da olsa pazarın daralmasına neden olmaktadır.

DDGS ve CGF gibi ürünler taşıma, kullanım ve fiyat avantajları nedeniyle giderek artan oranda kullanılmaktadır. Ancak bu ürünlerin üretimi büyük oranda etanol üretimine bağlı olduğundan, mısır piyasasına etkileri de etanol üretiminin seyrine göre gelişim gösterecektir.

Mısır, HFCS (High fructose corn syrup – YFMS; Yüksek fruktozlu mısır şurubu – NBS; Nişasta bazlı şeker) üretiminin de hammaddesidir. HFCS gıda sanayinde

tatlandırıcı amaçlı olarak kullanılmaktadır ve son yıllarda gıda güvenliği, obezite gibi tartışmalarda sıklıkla gündeme gelmektedir.

Dünya HFCS üretimi 2010 yılı itibarıyla 13,8 milyon ton (kuru madde bazında) olup, bunun 8,3 milyon tonu ABD tarafından üretilmektedir. Çin, 1,7 milyon ton ile ABD'nin ardından en büyük 2. üreticidir ve üretimini 2007'ye göre 3,5 kat artırmıştır. Japonya ise 900 bin ton'luk üretimi ile 3. sıradadır (Şeker Kurumu, 2011).

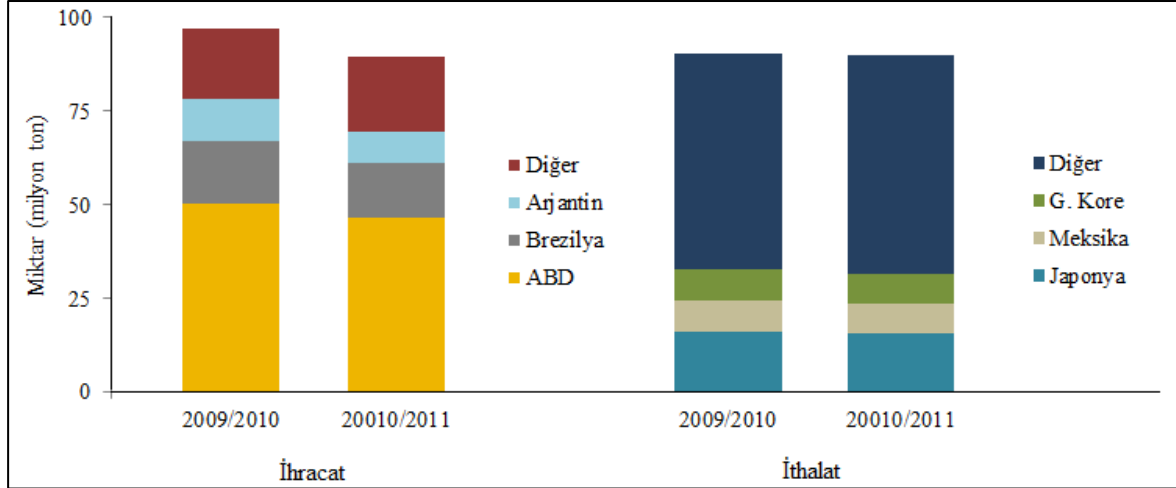
Ticaret hacmi geriledi

Dünya mısır ticaret hacmi, 2007/2008 PY'nda 197 milyon ton ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Bu PY'nda yaşanan kuraklığın ülkelerin üretim düzeylerinde yarattığı dalgalanmaların etkisi ve

biyoyakıtlar gibi alternatif kullanım alanlarındaki artışın ithalatı teşvik ettiği görülmüştür. Ayrıca hayvansal ürün

tüketimindeki artışa paralel seyreden yemlik mısır talebi de bu artışı desteklemiştir.

Şekil 2. Dünya mısır ticareti

Kaynak: Ek tablo 2, Ek tablo 3

Ticaret hacmi, 2008/2009 PY'nda ise üretim artışı ile birlikte gerilemiştir. Sonraki iki PY'da da dönemsel artışlarla birlikte 2007/2008 PY'na göre düşük kalmıştır. 2010/2011 PY itibarıyla toplam ticaret hacmi 180 milyon tondur. Bu da son 3 PY'nda ticaret hacminin %8,6 gerilediğini göstermektedir. Ortaya çıkan bu gerileme trendinin temel nedeni, mısırın en fazla kullanıldığı yem üretiminde, mısır fiyatlarının yüksekliğine bağlı olarak daha düşük fiyatlı düşük kaliteli buğdaya yönelimdir (IGC, 2011).

Dünya mısır ihracatında en önemli ülke, üretimde de en yüksek paya sahip olan ABD'dir. ABD'nin 2010/2011 PY'nda dünya mısır ihracatından % 52 oranında pay aldığı tahmin edilmektedir (Şekil 2). ABD'nin ardından en fazla paya sahip ülkeler ise sırasıyla Arjantin ve Brezilya'dır. Bu 3 ülke 90 milyon ton olan ihracatın 69,6 milyon ton'unu gerçekleştirmektedir.

Japonya dünya mısır ithalatından aldığı %17'lik payı ile en büyük ithalatçıdır (Şekil 2). Mısır üretiminin 1.000 ton gibi oldukça düşük düzeyde olması, buna karşın yem ve HFCS tüketiminin yüksek düzeyde olması

Japonya'yı mutlak dışa bağımlı hale getirmektedir. Meksika ise yüksek üretimine rağmen, üretiminin yem ve HFCS sanayinin talebini karşılayamaması nedeniyle, %9'luk payı ile dünya mısır ithalatında 2. sıradadır.

Son 5 PY'nda fiyat %80'den fazla arttı

Uluslararası piyasalarda mısır ihracat fiyatları son 5 PY'nda ortalama olarak %80'den fazla değişim göstermiştir (Tablo 2). Bu değişim PY itibarıyla fiyatların 150 \$/ton'dan, 279 \$/ton'a kadar çıkmasını sağlamıştır.

Genel trendin yükselme yönlü olmasına karşın 2008/2009 ve 2009/2010 PY'larında fiyatlarda azalma olduğu ancak yine de yüksek seviyesini koruduğu görülmektedir. Örneğin, 2008/2009 PY'nda fiyatlar %18-20 gerilemesine rağmen 2006/2007 PY'ndan %12 daha fazla olmuştur. 2010/2011 PY'ndan itibaren fiyatlar tekrar hızla artmaya başlamış ve bu trend fiyatların son 1 yılda %40-60 artmasına neden olmuştur. 2010/2011 PY'nın ikinci yarısında 300 \$/ton sınırını aşmış ve 2011/2012 PY'nın

başlangıcı olan Eylül 2011’de ise 318 \$/ton ile rekor seviyeye ulaşmıştır (Ek tablo 8).

Fiyatlardaki bu gelişmelerin temel nedenleri PY itibarıyla şöyledir;

2007/2008 PY: ABD, iç piyasadaki etanol talebinin artması sonucu ihracatını azaltmış ve bu uluslararası piyasaya arzı daraltmıştır. Bu da fiyatların artmasına neden olmuştur

(hatta bu artış sadece mısırla sınırlı kalmamış diğer tahılların fiyatları da artmıştır).

2008/2009 PY: hem arz hem de talep tarafında zayıf bir artış olmuş, buna karşın yemlik buğday arzındaki artış ve soya fiyatlarındaki dalgalanma mısır fiyatlarını baskı altına almış, bunun sonucunda fiyatlar gerilemiştir.

Tablo 2. Uluslararası piyasalarda mısır fiyatları (fob)

	Arjantin		ABD	
	Fiyat (\$/ton)	Değişim (%)	Fiyat (\$/ton)	Değişim (%)
2006/2007	150,1		155,0	
2007/2008	207,5	38,2	217,3	40,2
2008/2009	169,4	-18,4	173,0	-20,4
2009/2010	170,6	0,7	162,1	-6,3
2010/2011	278,9	63,5	274,9	69,6
'06/'07-'10/'11 Değişim (%)		85,8		77,4
2010/2011				
Eylül	225,8		198,2	
Ekim	244,0	8,1	231,2	16,6
Kasım	248,0	1,6	237,5	2,8
Aralık	255,8	3,1	247,7	4,3
Ocak	272,5	6,5	262,8	6,1
Şubat	288,3	5,8	287,2	9,3
Mart	289,8	0,5	292,1	1,7
Nisan	307,0	6,0	314,1	7,5
Mayıs	300,3	-2,2	306,6	-2,4
Haziran	311,3	3,7	314,2	2,5
Temmuz	299,2	-3,9	301,7	-4,0
Ağustos	308,3	3,0	308,4	2,2
2011/2012				
Eylül	313,7	1,8	317,7	3,0
Eyl. '10- Eyl. '11 Değişim (%)		38,9		60,3

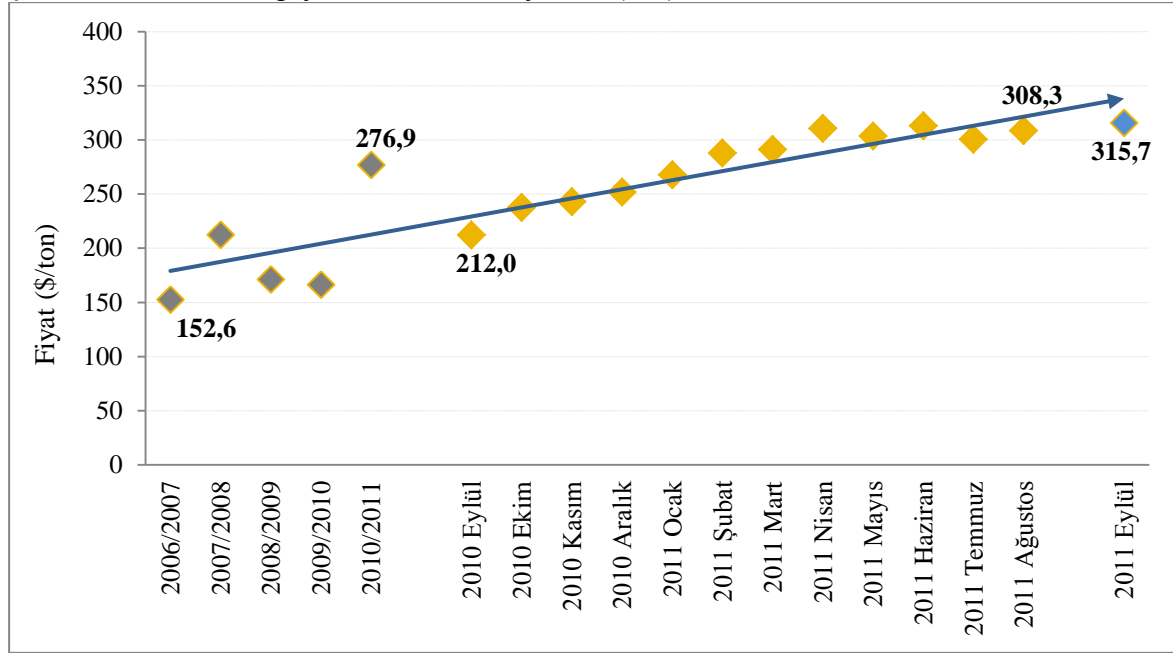
Kaynak: Ek tablo 8

2009/2010 PY: zayıf piyasa dengesinin devamı ve diğer piyasa koşullarının da değişmemesi fiyatları bir önceki PY ile hemen hemen aynı seviyede tutmuştur.

2010/11 PY: arpa ve yemlik buğdaydaki arz yetersizliği ile birlikte Rusya ve Ukrayna gibi ülkelerin tahıl ihracatına getirdiği yasaklamalar vb nedenlere bağlı hızlı fiyat artışlarının diğer tahılları da etkilemesinin yanısıra, ABD'nin verim ve üretim

tahminlerinin bir önceki PY'na göre düşük olması, global ekonomik yavaşlama, petrol fiyatlarındaki yükselme ve etanol talebindeki artışa bağlı olarak fiyatlarda yüksek oranlı artış gerçekleşmiştir.

Şekil 3. Uluslararası piyasalarda mısır fiyatları (fob) ^{1/}

Kaynak: Ek tablo 8

1/ Ek tablo 8'de yer alan FAO fiyatlarında ABD ve Arjantin fiyatlarının ortalamasıdır

DÜNYADA ÖNGÖRÜ 2011/2012

2011/2012 PY'nda dünya mısır üretiminin beşinci kez rekor düzeyde artışla 854,7 milyon ton olması beklenmektedir. Özellikle gelişen ülkelerdeki et tüketiminin artışıyla yemlik mısır piyasasında talep artışının yaşanması, kullanım miktarının 858,5 milyon ton ile oldukça yüksek bir seviyeye çıkması beklenmektedir. Bununla beraber stokların da son yıllardaki en düşük seviyesine gerilemesi beklenmektedir. Diğer yandan, uluslararası piyasa fiyatlarındaki yüksek fiyat seviyesinin devam etmesi öngörülmektedir.

Dünya mısır üretiminde rekor beklentisi

Dünya mısır üretiminin son 5 PY'ndaki artışların ardından 2011/2012 PY'nda da %2,4 artarak 845 milyon ton ile rekor seviyeye ulaşması beklenmektedir. IGC

tarafından yapılan bu tahmin USDA ve FAO verileri ile de desteklenmektedir. Hatta USDA tarafından üretimin 850 milyon tonu da aşabileceği tahmin edilmektedir (Tablo 3).

Tablo 3. Dünya mısır üretim, tüketim ve fiyat projeksiyonları

	2010/2011	2011/2012	2015/2016	2019/2020
Üretim (milyon ton)				
FAO		844,0	876,1	
IGC	825,6	845,2		
USDA	824,0	854,7		
FAPRI	823,1	864,4	923,3	970,7
Tüketim (milyon ton)				
FAO		859,2	871,2	
IGC	846,9	852,8		
USDA	843,6	861,6		
FAPRI	969,9	991,4	1.055,1	1.106,6
Fiyat (\$/ton)				
FAPRI	205,9	183,2	202,8	203,2
OECD		229,0	204,9	205,3

Kayak: FAO, 2011a, IGC, 2011, USDA, 2011b, FAPRI, 2011, OECD, 2011.

Bu beklentinin nedenleri;

- ABD'de geciken ekimin hızlanması,
- AB ülkelerinde olumlu hava koşullarının verimi artırma beklentisinin yanısıra ekim alanı genişlemesinin olması,
- Ukrayna, Rusya ve Çin'de ekim alanının genişlemesi,
- Arjantin'de ekim alanının yüksek karlılık, rotasyon ve ekim döneminin uzamasını sağlayan hibrit tohumların

kullanımı ile birlikte artması, ayrıca verimdeki artış beklentisi,

- Brezilya ve Güney Afrika'da ekim alanı genişlemesidir.

Stoklarda azalma, zayıf arz

Stokların azalması ve 120 milyon ton'un altında gerçekleşmesi beklenmektedir. Bu azalma beklentisi üretimde rekor seviyenin yakalanmasına karşın tüketimin daha fazla olmasından kaynaklanmaktadır.

Üretim artışına rağmen stokların ve ithalat talebinin azalması arz artışını düşük düzeyde tutmaktadır. Örneğin, IGC verilerine göre 2009/2010 PY'nda 969,1 milyon ton olan arzın 2011/2012 PY'nda sadece %0,26 yükselerek 971,6 milyon ton'da kalması beklenmektedir. USDA tahminleri de aynı dönem için %1,7 gibi düşük düzeyli bir artış öngörmektedir.

Kullanımda sınırlı artış

Dünya mısır kullanımının rekor seviyede gerçekleşmesi beklentisine rağmen, yüksek fiyat ve zayıf arzın bu beklentiyi sınırlandırdığı belirtilmektedir (IGC, 2011). IGC'ye göre 2011/2012 PY itibarıyla ihracat hariç kullanım (yurtiçi kullanım) düzeyi 853 milyon ton olacaktır. USDA'ya göre ise bu rakam 858 milyon ton seviyesinde gerçekleşecektir.

ABD'de etanol talebinin önemli artışlar göstermemesi (yıllık %1 artmaktadır), yem sanayi talebinin azalması, bunların sonucunda toplam talebin gerilemesi beklenmektedir. AB'de benzer gelişimin olacağı ancak azalmanın çok daha düşük oranda kalacağı tahmin edilmektedir.

Çin, Brezilya, Rusya ve Kuzey Afrika gibi ülkelerde yem talebi kanatlı ve domuz eti talebinden dolayı artmakta, bu da mısır talebini yukarı taşımaktadır. Ancak mısır fiyatlarının yüksekliği bu artışı sınırlandırmaktadır (IGC, 2011).

Ticaret hacminde artış

Dünya piyasalarında mısır ticaret hacminin ithalat tarafında önemli değişim olmasa da artan ihracata bağlı olarak yükseleceği tahmin edilmektedir.

Yüksek fiyatlar ithalat talebini daraltmakta ve alıcıları düşük kaliteli buğdaya

yönlendirmekte, bu da ticaret hacmini daraltıcı etki yapmaktadır.

ABD'nin ihracat pazarındaki %50'nin üzerinde olan payının, yüksek rekabet nedeniyle %45'e kadar gerileyeceği tahmin edilmektedir. Bu gerilemede Arjantin, Brezilya ve Ukrayna'nın güçlü rekabeti etkili olacaktır. Özellikle Arjantin ihracat fiyatlarında zaman zaman yaptığı indirimlerle sıkı rekabet yapabilmekte ve ABD'nin pazarını etkileyebilmektedir.

Yüksek fiyat seviyesinin devamı

2009/2010 PY'ndan bu yana Çin, ABD'den sonra dünyanın ikinci en büyük yem piyasası haline gelmiştir. Bununla beraber Çin'de artan yemlik mısır kullanımı ve HFCS üretimi, mısır fiyatlarının da artışına sebep olmuştur. Çünkü Çin'deki iç piyasa fiyatlarının yüksekliği ithalatı cazip hale getirmekte, ihracatçılar da bunu bir fırsat olarak değerlendirmektedirler.

Fiyatları yükselten diğer bir etken de DDGS kullanımının artmış olmasıdır.

Bu faktörlerde 2011/2012 PY'nda önemli bir değişim beklenmemesine rağmen zayıf piyasa görünümünün devamının dönem ortalaması olarak 2010/2011 PY'na göre fiyatları gerileteceği (dönem içerisinde dalgalanmalar görülse de) tahmin edilmektedir. Ancak gerilemeye rağmen yine de fiyatların yüksek seviyesini koruması da beklenmektedir. Nitekim OECD tarafından yapılan tahminlerde 2011/2012 PY için uluslararası piyasalarda mısır fiyatlarının 229 \$/ton olması beklenirken, ABD'de CME-CBOT'ta oluşan en yakın tarihli mısır kotasyonlarında fiyat 270\$/ton, AB'de (Fransa - MATIF) ise 204 €/ton seviyesindedir.

TÜRKİYE'DE DURUM 2005/2006 - 2010/2011

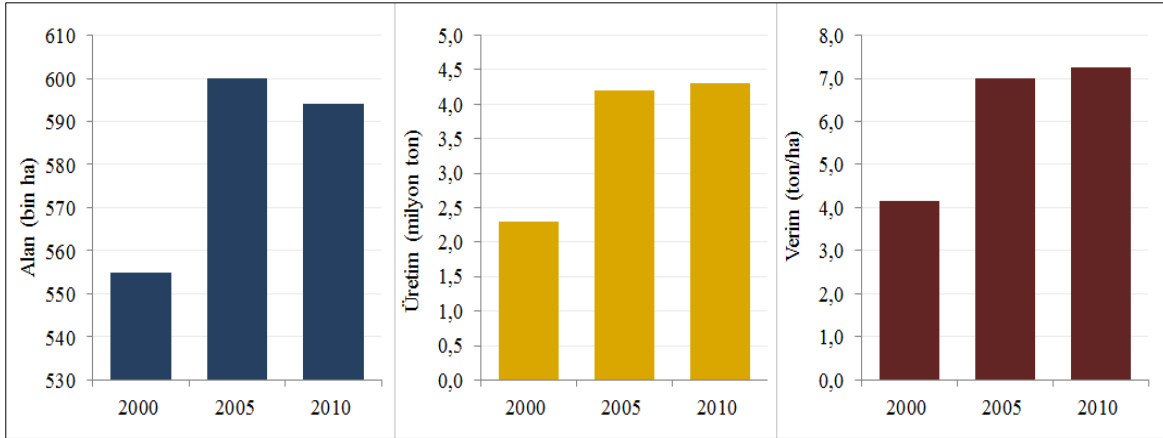
Yem sanayi başta olmak üzere nişasta bazlı şekerler, bitkisel yağ ve gıda sektörü gibi çeşitli kullanım alanına sahip olan mısır, son yıllarda alternatif kullanım alanı olarak biyoyakıt üretiminde de revaçtadır. 2009/2010 PY'nda mısır üretimi, tahıl grubu ürünlerde 4,25 milyon ton ile üretimde üçüncü sırada olmasına rağmen, 4,69 milyon tonluk tüketimi karşılayamamaktadır. 2010 yılının başında çıkarılan Biyogüvenlik Kanunu kapsamında sadece GDO içeriği olmayan ürünlerin ithalatına izin verilmesiyle birlikte mısır ithalatında bir önceki yıla göre % 11 oranında düşüş görülmüştür. Bu azalma, yurt içi üretici fiyatlarına % 1,8 oranında, borsa fiyatlarına % 6,7 oranında artış şeklinde yansımıştır.

Üretim artış hızında yavaşlama

Türkiye'de mısır üretiminde 2000-2010 yılları arasındaki 11 yıllık dönemde oldukça önemli değişim olmuştur. Bu değişimde etkili olan faktörler şunlardır;

- Hibrit tohumların kullanımı,
- Bölgeye uygun tohum çeşitlerinin kullanımı
- Yetiştirme tekniklerinin gelişmesi,
- Etlik piliç (broiler) yemi üretimi başta olmak üzere yem sanayi talebindeki artış,
- İkinci ürün üretiminin artması,
- Pamuğa alternatif olarak mısır ekiminin artması,
- GAP ve Ege Bölgeleri'ndeki ekim alanı artışı,
- Dünya piyasalarında artan mısır fiyatlarının yurtiçi fiyatlara da yansması,
- Prim ve gübre, mazot gibi desteklerle üretimin özendirilmesi,
- 2007 yılı haricinde dönemin genelinde iklimsel faktörlerin üretimi olumlu yönde etkilemesi.

Şekil 4. Türkiye mısır ekim alanı, üretimi ve verimi

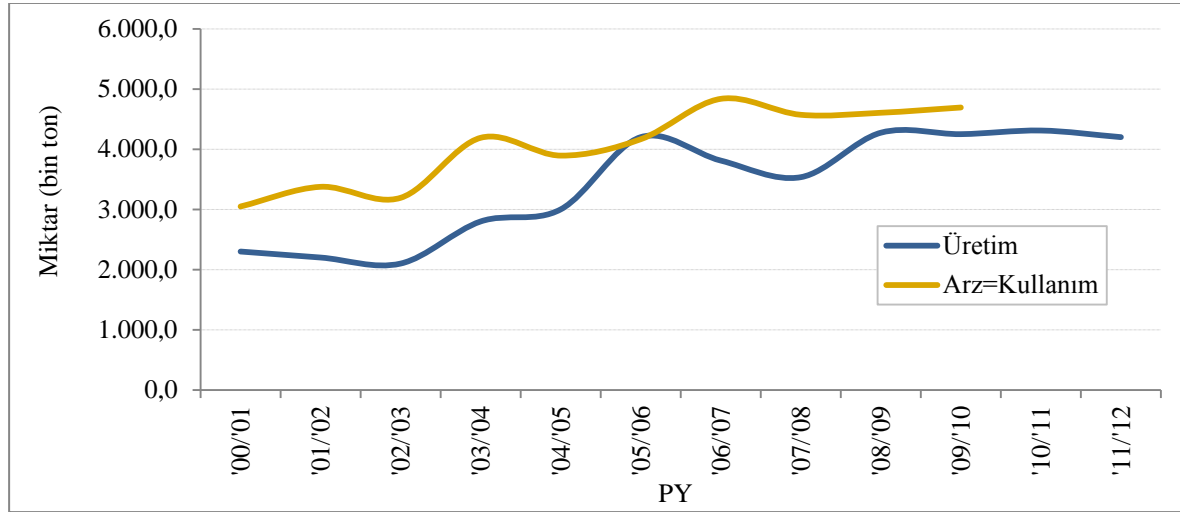
Kaynak: Ek Tablo 13

Dönemin ilk yarısında verimde yaşanan sıçrama, 2005 yılında üretimi 2000 yılına göre %83 oranında artırarak, o güne kadarki en yüksek seviyesi olan 4,2 milyon ton'a ulaştırmıştır (Şekil 4, 5).

Dönemin ikinci yarısını oluşturan 2006-2010 yılları arasında ise üretim, ekim alanı ve verimde önemli değişim olmamıştır. 2010 yılında üretimde 2005'e göre %2,6 ve

verimde de %3,7 oranında artışlar gerçekleşmesine karşın, alanda %1 gibi düşük oranlı gerileme olmuştur. Bununla birlikte dönem içerisinde 2007 yılında yaşanan kuraklık dalgalanmaya neden olmuş ve üretim 3,5 milyon ton'a gerilemiş, ancak hemen ertesi yıl tekrar 4,3 milyon ton'a çıkmıştır. Sonrasındaki yıllarda da önemli değişim göstermemiş ve yaklaşık olarak aynı miktarda kalmıştır.

Şekil 5. Türkiye mısır üretimi ve arzı

Kaynak: Ek Tablo 13

Üretim alanında coğrafi değişim

Son birkaç yıla kadar mısır ticari olarak Adana başta olmak üzere Doğu Akdeniz ve Sakarya, Samsun'da, öztüketim amaçlı olarak da Karadeniz kuşağında üretilen ve bu yönü ile çok yüksek oranlı bölgesel yoğunlaşmaya sahip bir ürün olmuştur. Ancak özellikle 2000'li yılların ilk yarısında başlayan ve ikinci yarısında hızlanan süreçte birlikte ekim alanlarındaki yayılma bu yoğunlaşmayı azaltmış ve başka bölgelere doğru yönlendirmiştir (Ek tablo 14, Şekil 6). Mısırın daha önce düşük miktarlarda üretildiği Ege ve Güneydoğu Anadolu gibi bölgelerdeki çok hızlı ekim alanı ve üretim artışı bu durumu açıkça ortaya koymaktadır.

2000 yılında Akdeniz bölgesi mısır ekim alanının 1/3'üne, üretiminin de %40 civarındaki oranına sahipken, 2010'da bu paylarını korumuştur. Aynı dönemde Güneydoğu Anadolu'nun ekim alanı ve üretimde %2 civarında olan payı %22'ye ulaşmıştır. Ege'de ise aynı oranlar %8'den, ekim alanında %13'e, üretimde de %16'ya çıkmıştır.

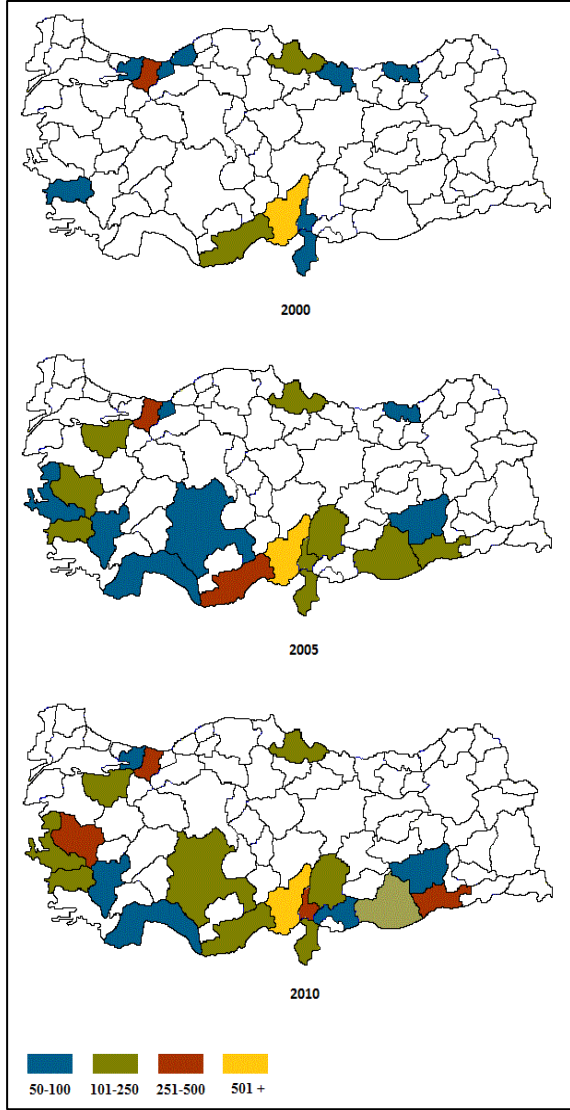
Karadeniz'de üretim ve ekim alanında mutlak ve oransal olarak azalma olmuştur. Oransal azalma %50'yi aşarken, mutlak azalma alanda 120 bin ha'a üretimde de 237 bin ton'a ulaşmıştır.

Doğu Marmara'da ise %25'lik alan daralmasına karşın, verimdeki %46'lık artış üretim miktarının az da olsa artmasına neden olmuştur.

İl düzeyinde ekim alanı ve üretim incelendiğinde 2000 yılında en büyük üretim payına sahip illerin Adana, Sakarya, Mersin, Kocaeli ve Osmaniye olduğu, bu sıralamanın 2010'da Adana, Şanlıurfa, Osmaniye, Sakarya ve Mardin olarak değiştiği görülmektedir (Ek tablo 15).

Adana yaklaşık 750 bin ton'luk üretimi ile 500 bin ton'un üzerinde üretim yapabilen tek ildir ve üretimini 2005-2008 döneminde 1 milyon ton'un da üzerine çıkarmıştır. Mısırın pamuk ile rekabeti üretim miktarındaki bu değişime neden olurken, ikinci üretim de bunu desteklemiştir.

Şanlıurfa 2000 yılında 8 bin ton'luk üretimi ile çok düşük pay aldığı mısır üretiminden 2010 yılında 453 bin ton ile %10'un üzerinde pay almıştır. Benzer şekilde Mardin de 11 bin ton olan üretimini 307 bin ton'a çıkarmıştır. GAP ile birlikte sulamaya açılan alanlardaki artış bu değişimin temel nedenidir. Bölgedeki artış trendinin devam etmesi durumunda Gaziantep gibi illerde de önemli üretim artışları beklenebilir.

Şekil 6. İllere göre mısır üretimi (bin ton) ^{1/}

Kaynak: Ek tablo 15

1/ 50 bin ton'dan fazla üretime sahip iller

Manisa başta olmak üzere Aydın ve İzmir gibi Ege bölgesi illerinin yanısıra Konya ve Bursa gibi illerde mısır üretimindeki artışın devam etmesi de oldukça dikkat çekicidir. Örneğin, 2000 yılında Manisa 44 bin ton'luk üretimi ile en büyük üretim payına sahip 10 il arasında yer almazken 2005'te 4., 2010'da ise yaklaşık 275 bin ton ile 6. il olmuştur. Yine aynı dönemde mısır üretimi İzmir'de ve Konya'da 8 kat, Bursa'da ise 3 kat artmıştır. Benzer artışlar başka illerde de görülmüştür.

Ege'de mısır üretimindeki artışların pamuk ekim alanlarındaki daralmayla ilgili olduğu bilinmektedir. Konya ve Bursa gibi illerde ise

tohumculuk ve başta biyoyakıt, NBS ile yem olmak üzere gelişmeye devam eden tarıma dayalı sanayi etkilidir.

Ekim alanı ve üretimdeki bölge ve il bazlı değişimin gelecekte de yukarıda sayılan etkenlerle birlikte devam etmesi beklenmektedir. Ancak değişimin yönü her bir faktörün kendi gelişim süreci ile ilgili olacaktır. Örneğin, geçmiş dönemde pamuk üretimindeki gerileme mısır üretimini artırırken, son 1-2 yılda pamuk üretiminin bazı bölgelerde yeniden artmaya başlamasının, mısırı nasıl etkileyeceği ya da 2013'ten itibaren zorunlu hale gelecek ve %3'e kadar artacak olan akaryakıt katkısı amaçlı biyoyakıt (özellikle biyoetanol) kullanımında, üretimin mısırdan mı yoksa şekerpancarı vb. alternatif ürünlerden mi yapılacağı henüz net değildir.

Arzda ithalat payının azalması, üretime bağlı gelişim

2000/2001 PY'ndan 2009/2010 PY'na kadar olan dönemde yurtiçi mısır arzı 3 milyon ton'dan, 4,7 milyon ton'a çıkarak %54 oranında artmıştır (Ek tablo 13). Bu artışta aynı dönemde %81 oranında artan üretimin katkısı ana etkindir.

Mısır ithalatı 2000'li yıllarda 1 milyon ton'u aşan hatta 1,5 milyon ton'a kadar yaklaşan miktarı ile önemli tartışma konusu olmuştur. Ancak 2008/2009 ve 2009/2010 PY ile birlikte 500-600 bin ton'a gerileyen ithalatın arza katkısı üretimin oldukça gerisinde kalmıştır. Bu durum arz ve üretim arasındaki makasın daralmasından da net olarak anlaşılmaktadır (Şekil 5).

Daralma 2005 yılına kadar sürerken bu yılda üretim lehine pozitif olmuş ve ithalat en düşük seviyesine inmiştir. Sonrasındaki dönemde ise kuraklık gibi nedenlerle üretimde görülen dalgalanmaya bağlı olarak arz ve ithalatta da değişim olmuş ancak son 3 PY itibarıyla arz 4,6 milyon ton seviyesinde kalarak durağan bir seyir izlemiştir.

Yurtiçi kullanımda son 10 PY'nda %67 artış

Mısırdaki ülkemizin kendine yeterlilik oranı 2009/2010 PY'nda, 2000/2001 PY'ndaki

%74 düzeyinden, %80'e yükselmiştir. Üretimdeki artış bu yükselmenin nedeni olmuştur. 2009/2010 PY itibarıyla kişi başına kullanım ise 16,6 kg'dır (Tablo 4).

Tablo 4. Türkiye mısır denge tablosu 2008/2009-2011/2012 (bin ton)

	2000/2001	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012 ¹
Üretim	2.300,0	4.274,0	4.250,0	4.310,0	4.200,0
Ekilen alan (bin ha)	555,0	595,0	592,0	594,0	
Verim (kg/da)	414,4	718,3	717,9	726,0	
Üretim kayıpları	23,0	128,2	127,5		
Arz=Kullanım	3.048,4	4.605,3	4.692,5		
Kullanılabilir üretim	2.277,0	4.145,8	4.122,5		
İthalat	771,4	459,5	570,0		
Yurt içi kullanım	3.083,7	5.187,5	5.153,5		
Tüketim	1.366,6	1.040,8	1.203,4		
Tohumluk kullanım	33,0	14,9	14,8		
Yemlik kullanım	1.591,7	3.866,7	3.693,8		
Endüstriyel kullanım		140,7	117,9		
Kayıplar	92,5	124,4	123,7		
İhracat	31,0	123,7	390,8		
Stok değişimi	-66,3	-705,9	-851,8		
Yemlik kullanım oranı (%)	51,6	74,5	71,7		
Kişi başına tüketim (kg)	20,4	14,6	16,6		
Yeterlilik derecesi (%)	73,8	79,9	80,0		

Kaynak: Ek tablo 13

1/ Üretim TÜİK 2011/1. Tahminidir

Mısır insan ve hayvan beslenmesinde olduğu kadar endüstriyel olarak da oldukça geniş bir alanda kullanılmaktadır. En önemli kullanım alanı da %70 ile yem sanayidir.

Son 10 PY'nda yem sanayinde kullanılan mısır miktarı 1,6 milyon ton'dan 3,7 milyon ton'a çıkmıştır. Dönemsel olarak değişimle birlikte, bu miktarın yaklaşık olarak yarısı broiler yemlerinde kullanılmaktadır. Örneğin, 2010 yılı itibarıyla yem sanayinde kullanılan 3,2 milyon ton mısırın 1,5 milyon ton'u broiler yemlerinde, 1,3 milyon ton'u büyük

ve küçükbaş hayvan yemlerinde, 400 bin ton'u da tavuk ve kuluçka yemlerinde kullanılmıştır (TMO, 2011a).

Türkiye'de yem sanayi sınırlı mera alanları ve artan büyük ölçekli modern hayvancılık tesisleri nedeniyle her geçen yıl büyümeye devam etmektedir. Bununla birlikte özellikle tavuk eti başta olmak üzere hem iç tüketimi hem de ihracatı giderek artmaktadır (USDA, 2011c). Dolayısıyla yem sanayinin mısır ihtiyacı da giderek artmaktadır.

Yem sanayinin ardından mısırın en fazla kullanıldığı alan nişasta ve NBS (HFCS) sanayidir. Bu sanayinin ana ürünleri yüksek fruktozlu mısır şurubu ve glikoz şurubu olup, yurtiçi satış dolayısıyla da bu amaçlı üretim miktarları Şeker Yasası kapsamında kotalandırılmaktadır.

NBS sanayinin toplam üretim kapasitesi yaklaşık 1,2 milyon ton, 2009/2010 PY üretim miktarı ise 406 bin ton'u yurtiçi satış amaçlı olmak üzere 515 bin ton'dur (Şeker Kurumu, 2011). Sektörün 2010 yılı mısır kullanımını 780 bin ton'dur. Bu miktara 300 bin ton'luk öztüketim amaçlı mısır da eklendiğinde insan tüketimi için kullanılan toplam mısır miktarının 1,1 milyon ton olduğu görülmektedir (TMO, 2011a). Son 10 PY'nda bu rakam 1,0-1,8 milyon ton arasında değişmekle birlikte, 2004/2005 PY'ndan bu yana en fazla 1,3 milyon ton olmuştur (Ek tablo 13).

Mısırın endüstriyel kullanımı 2005/2006 PY'ndan bu yana 118-170 bin ton arasında değişmiştir. Ancak 2013 yılından itibaren biyoyakıtların akaryakıt katkı maddesi olarak kullanımının zorunlu hale gelmesi mısır talebinde değişime neden olabilir.

2010 yılı verileri dikkate alındığında, 2014 yılı itibarıyla 80 bin m³'e yakın biyoetanole ihtiyaç vardır (Dünya Gazetesi, 22.09.2011). Bu miktarda biyoetanolün tamamının mısırdan elde edilmesi durumunda ise yaklaşık 200 bin ton mısır gerekmektedir ki bu miktar 2010 yılı itibarıyla üretimin %4,6'sı kadardır. Bu oran düşük gibi görünmesine karşın özellikle fiyatları yukarı taşıma etkisinin dikkate alınması gerekmektedir.

Şekerpancarı da önemli bir biyoetanol hammaddesidir. Özellikle maliyet avantajı, Konya, Eskişehir gibi biyoetanol tesislerinin bulunduğu, geleneksel şekerpancarı üretim bölgelerinde, hammadde olarak bu ürünün kullanımını tercih nedeni yapabilir. Ayrıca şeker amaçlı üretim yapılmayacağından, şeker yasası kapsamı dışında kalacak olması da şekerpancarına önemli avantaj sağlamaktadır.

Biyodizel üretiminin mısıra etkisini tahmin etmek ise oldukça güçtür. Çünkü biyodizel üretiminde hammadde olarak doğrudan tarım ürünü kullanılabilmesi gibi atık yağlar da kullanılabilir. Türkiye'de üretimin hangi hammadde kaynağına yöneleceği henüz belli değildir. Ayrıca biyodizel üretiminde mısır öncelikli hammadde kaynağı olarak değerlendirilmemektedir. Bunun en önemli nedeni yaygın kanının aksine mısırın yağlı tohum olmamasıdır. Mısır %5 gibi düşük oranda yağ içermektedir (Bahçesel, 2011). Ancak mısır, sağlık kaygıları ve yağlı tohum açığını kapatmak gibi nedenlerle bitkisel yağ üretiminde kullanılmaktadır.

Atık mısır özü yağı da diğer atık yağlar gibi biyodizel hammaddesi olabilir. Bitkisel Yağ Sanayicileri Derneği (BYSD) verilerine göre Türkiye'nin 2010 yılı bitkisel yağ tüketiminde mısır özünün payı %5,4'dür (BYSD, 2011). Bu orana göre atık mısır özü yağının biyodizel üretimine katkısının da düşük düzeyde olabileceği söylenebilir.

Mısır fiyatlarının yüksekliğinin yanısıra taşıma, depolama ve işleme kolaylıkları, yem sanayinde DDGS ve CGF gibi alternatif ürünlerin kullanımını da giderek artırmaktadır.

2007 kuraklığı ile birlikte Türkiye'de DDGS ve CGF'in kullanımı hızlı artış göstermiştir. Bu artış 2006/2007 PY'nda 200 bin ton'a yakın olan kullanımın, 2007/2008 PY'nda 500 bin ton'u aşmasını sağlamıştır (Çetin, 2010). Sonrasında DDGS ve CGF'in düşük fiyatlı ve ithalat kaynaklı olması sektörde haksız rekabete yol açtığı, yerli üreticiye zarar verdiği eleştirilerini gündeme getirmiştir. Bunun sonucu dış ticarete yönelik önlemler ve KDV artışı gibi uygulamaların yanısıra biyogüvenlik yasaları ile ithalat önemli ölçüde azalmıştır. Ancak piyasanın yeni duruma uyum sağlaması ile birlikte tekrar artmıştır.

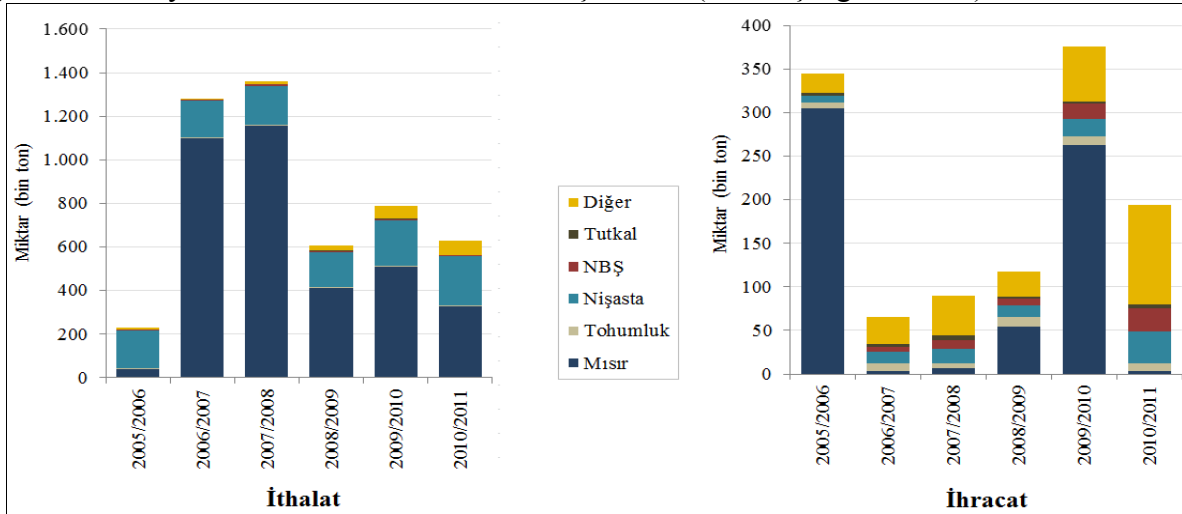
Biyoyakıt kullanımının Türkiye'de zorunlu hale getirilerek üretiminin teşvik edilmesi ile birlikte ithal ürün olan DDGS'in yurtiçi üretimi de artacaktır. Örneğin, 2014 yılında

benzine katılacak biyoetanol oranının %3 olması ve bunun tamamının mısırdan elde edilmesi halinde, kullanılacak olan 200 bin ton kadar mısırdan yan ürün olarak 60 bin ton civarında DDGS elde edilebilecektir. Bu rakam toplam DDGS talebi içerisinde düşük bir miktar gibi görünmekle birlikte yurtiçi kaynaklı kullanım oranını artırması bakımından önemlidir.

İthalatta azalma

Yüksek oranda artan üretime bağlı olarak, 230 bin ton'a gerileyen mısır ithalatı, 2005/2006 PY'ndan bu yana talep kaynaklı olarak artmış ve 500 bin ton'un altına düşmemiştir. Bununla birlikte dönem içerisinde 2007/2008 PY'nda 1,4 milyon ton'la maksimum seviyesine ulaşan ithalat, 2010/2011 PY'nda %54 azalarak 631 bin ton'a gerilemiştir (Şekil 7).

Şekil 7. Türkiye'nin mısır ve mısır ürünleri dış ticareti (mısır eşdeğeri olarak)

Kaynak: Ek Tablo 18,19

İthalatta son yıllarda görülen azalmada 2009 yılı Eylül ayında yürürlüğe giren "Biyogüvenlik Yönetmeliği"nin etkisi oldukça önemlidir. Bu yönetmelik ile genetiği değiştirilmiş organizma niteliğinde olan ürünlerin ithalatına önemli kısıtlamalar gelmiştir. Mısır da bunlar arasında yer almaktadır ve özellikle yönetmeliğin çıktığı ilk dönemde mısır ve ürünleri ithalatında dalgalanmalar gerçekleşmiştir.

Mısır ithalatının yıl içerisindeki dağılımında hasat dönemi ve gümrük vergileri en önemli belirleyici kriterdir. Eylül ayındaki hasatla birlikte başlayan PY'nda Eylül-Kasım ayları arasında yüksek yurtiçi üretim kaynaklı arza bağlı olarak ithalat en düşük seviyesinde iken, bu dönemde yüksek olan gümrük vergileri de ithalatı önemli ölçüde kısıtlamaktadır (Şekil 8). Hasatın sonuna gelmesi ile birlikte ithalat Aralık'ta yeniden artmaktadır.

Sonrasında Ocak-Şubat aylarında bir miktar gerileyen ithalat, ekim öncesi ay olan ve yurtiçi kaynaklı arzın düşük olduğu Mart'la birlikte en yüksek seviyesine ulaşmaktadır. Temmuz'a kadar da yaklaşık olarak bu seviyede kalmaktadır. Temmuz ve Ağustos aylarından oluşan hasat öncesi dönemde ise hem yüksek gümrük vergisi hem de yurtiçi üretim kaynaklı yüksek arz beklentisi ithalatı önemli derecede azaltmaktadır.

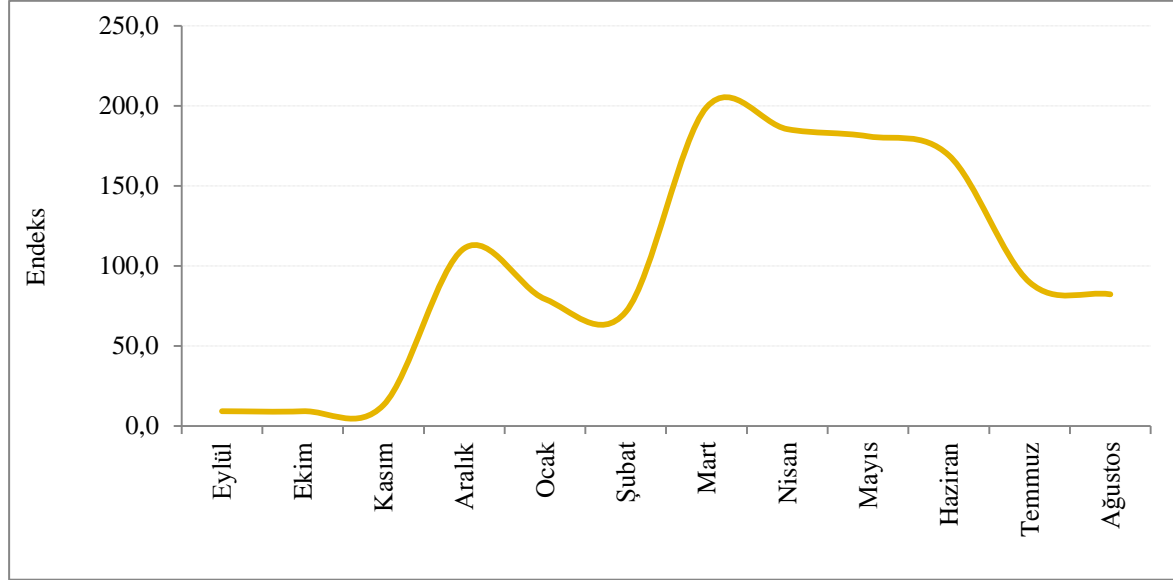
Mısır ve türevi ürünler ithalatının bileşiminde 2005/2006 PY'ndan bu yana önemli bir değişim olmamıştır. Tüm dönem boyunca mısır %50'nin üzerindeki payı ile ithalattaki en önemli ürün olmuştur. Ancak mısırın, mısır ve mısır ürünleri eşdeğeri ithalat toplamındaki payı %85'den %50'ye gerilemiştir. Buna karşın en önemli paya sahip ikinci grubu oluşturan nişastalarda artış olmuştur. 2006/2007 PY'nda bu grup toplam ithalattan %13 pay alırken, aradaki dönemde

sürekli artış göstererek 2010/2011'de %36 pay almıştır (Ek tablo 20). Ancak oransal paydaki neredeyse 3 katına ulaşan bu artış, ithalat miktarına aynı şekilde yansımamıştır.

Mısır eşdeğeri nişasta ithalatı 2010/2011'de, 2006/2007 PY'na göre 55 bin ton'luk artışla 226 bin ton olmuştur (Ek tablo 18).

Şekil 8. İthalatın PY içerisindeki dağılımı (2008/2009-2010/2011 = 100) ^{1/}

Kaynak: Ek Tablo 18

1/ 2008/2009-2010/2011 PY arasındaki 3 PY'nin aylık mısır ithalat miktar ortalamaları üzerinden hesaplanan PY ortalaması 100 kabul edilerek aylık endeks oluşturulmuştur.

biyogüvenlik uygulamaları ve bağlı uygulamalar nedeniyle ithalat kaynaklarında da büyük değişim olmuştur. Daha önce ABD'nin ilk sırada yer aldığı ithalat pazarında, AB ülkeleri ve Ukrayna ağırlıklı konuma geçmiştir.

2010/2011 PY'nda ithalatta, Bulgaristan %31 en büyük paya sahip iken bu ülkeyi, %17 ile Romanya ve %13 ile de Ukrayna takip etmiştir (Şekil 8).

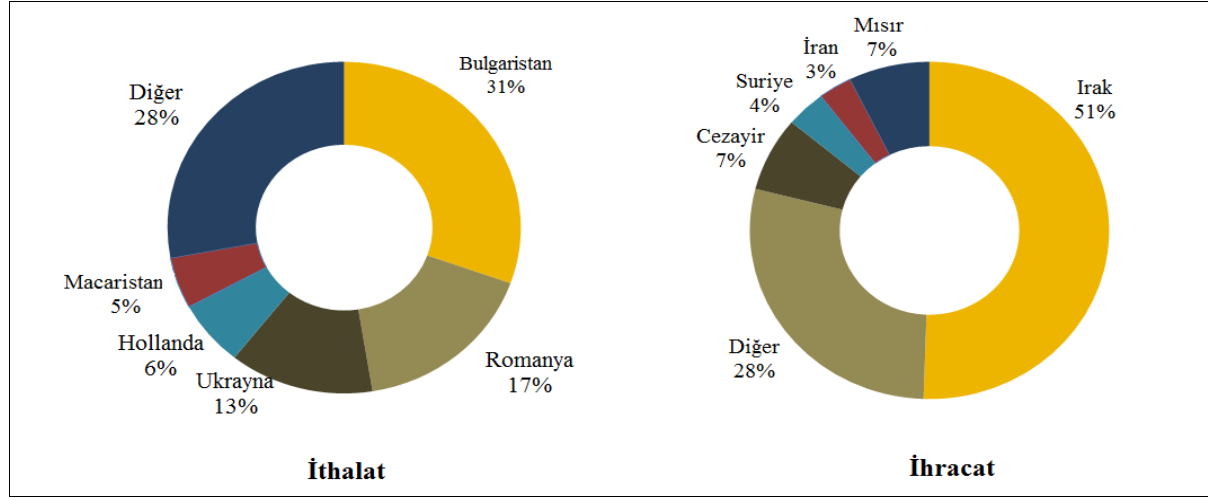
Mısır ve ürünleri ithalatında son yıllarda dikkat çeken en önemli ürün grubu DDGS olmuştur. DDGS ithalatı 2004/2005 PY'nda 26 bin ton iken, çok hızlı bir artışla birlikte 2006/2007 PY'nda yaklaşık 200 bin ton'a, hemen bir sonraki 2007/2008 PY'nda da 1,6 kat artarak 514 bin ton ile rekor düzeye çıkmıştır. Bu artışta, kuraklık nedeni ile birincil tarımsal ürün niteliğindeki yem hammaddesi fiyatlarındaki artışın etkisi önemlidir. Sonrasında ise yapılan gümrük

vergesi artışı ve biyogüvenlik uygulamaları ile ithalat 450 bin ton'un altına gerilemiştir (Şekil 9). İthalattaki bu azalmanın devam ettiği ancak yine de 300 bin ton'dan fazla ithalat olduğu tahmin edilmektedir.

Mısır ve ürünleri ithalatının genelinde olduğu gibi DDGS ithalatında da biyogüvenlik uygulamaları ile birlikte tedarikçi ülkelerde değişim olmuştur. Yönetmelikten önce DDGS'in tamamı ABD'den ithal edilirken sonrasında bu ülkenin payı %70'e gerilemiş, hiç ithalatın yapılmadığı Bulgaristan, Romanya, Hollanda gibi ülkelerin payı artmıştır.

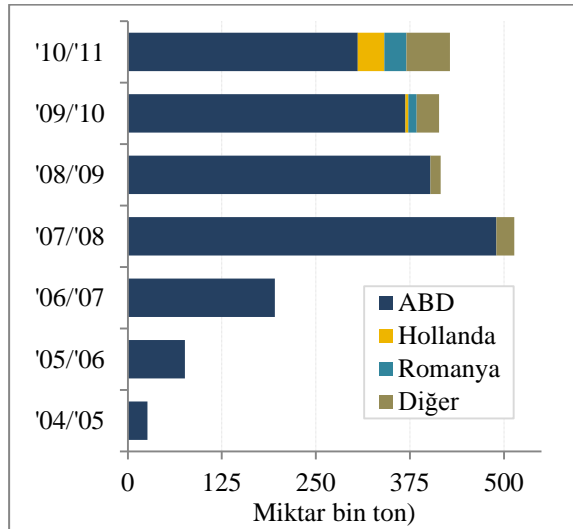
Mısır ve mısır ürünleri ihracatı ithalata göre düşük düzeydedir ve dalgalı bir seyir izlemektedir. 2010/2011 PY'nda toplam ihracat 194 bin ton'dur. Son 6 PY içerisinde de 66 - 375 bin ton arasında değişmiştir (Şekil 7).

Şekil 9. Türkiye'nin mısır ve mısır ürünleri dış ticaretinin ülkelere göre dağılımı 2010/2011 (mısır eşdeğeri olarak)

Kaynak: Ek Tablo 21

Şekil 10. DDGS ithalatının gelişimi ve ülkelere göre dağılımı

Kaynak: Ek tablo 22

İhracatta mısır, nişasta ve NBS önemli paya sahip ürün gruplarıdır. Üretim arttığı ya da iç talebin azaldığı dönemlerde mısır ihracatı da artmaktadır. Örneğin, üretimin sıçrama gösterdiği 2005/2006 PY'nda 305 bin ton, yem sanayi talebinin azaldığı 2009/2010 PY'nda ise 263 bin ton mısır ihracatı yapılmıştır.

2010/2011 PY'nda Irak ve İran gibi Ortadoğu Ülkelerinin yanı sıra Cezayir ve Mısır gibi Kuzey Afrika ülkeleri önemli

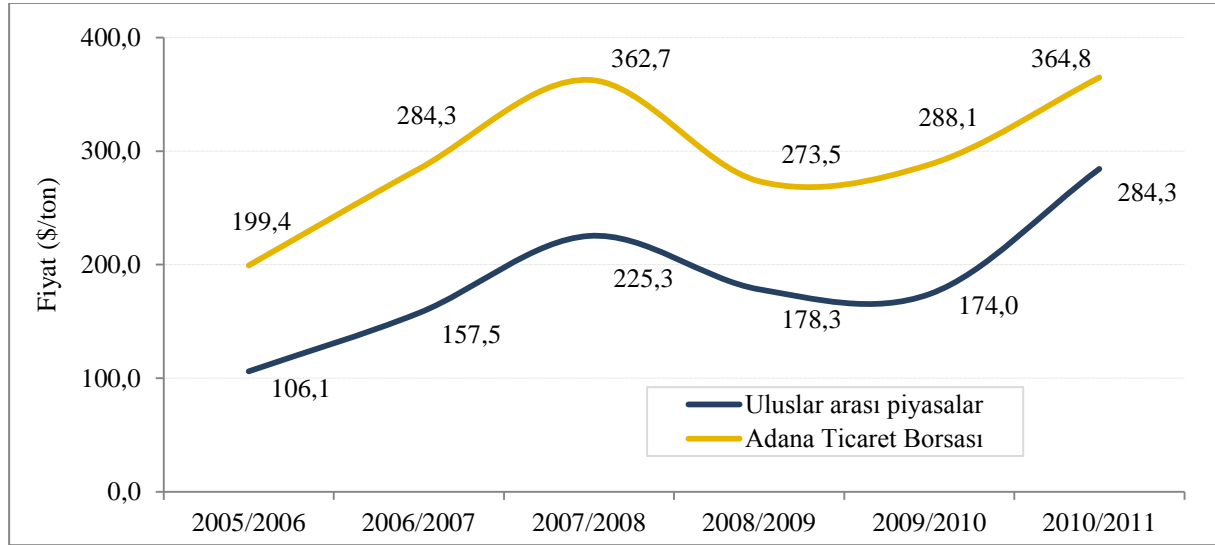
ihracat pazarları iken tohumluk ihracatında AB ülkeleri, tutkal ihracatında ise Rusya, Bulgaristan ve Özbekistan önemli paya sahip ülkelerdir.

Dış ticaret dengesi açısından bakıldığında mısır ve nişastada net ithalatçı olan ülkemiz diğer tüm gruplarda net ihracatçıdır (Ek tablo 20). Ancak mısır ve nişasta gruplarındaki ithalatın çok yüksek miktarda olması toplam mısır ve ürünleri dış ticaret dengesinde Türkiye'yi yüksek miktarda net ithalatçı konuma getirmektedir.

İç talebin yüksekliği ve son yıllardaki yüksek oranlı artışına rağmen üretimin bu talebi karşılayamaması net ithalatçı konumunun oluşmasının temel nedenidir. Özellikle kanatlı hayvan ve ürünleri üretimindeki artış mısır talebini artırmaya devam etmektedir. AB, Rusya gibi ülkelere tavuk eti ihracatının artması durumunda talep daha da artabilecektir.

İthalat tercih edilen bir durum olmamakla birlikte, ister yurtiçi piyasaya isterse ihracata yönelik olsun ithal mısırla üretilen ürünlere yüksek katma değer kazandırılarak, ithalat değerinden daha yüksek piyasa değeri elde edilmektedir.

Şekil 11. ATB ve uluslararası piyasalarda mısır fiyatı (\$/ton)

Kaynak: Ek Tablo 24

Uluslararası piyasa fiyatlarına paralel gelişim

Uluslararası piyasalardaki fiyat hareketleri yurtiçi piyasa fiyatlarını doğrudan etkilemekte ve her iki fiyat serisi paralel hareket etmektedir (Şekil 11).

2005/2006 PY'nda 199 \$/ton olan yurtiçi piyasa mısır fiyatı kuraklık etkisi ile fiyatların nemli derecede artış gösterdiği 2007/2008 PY'nda 363 \$/ton olmuştur. 2008/2009 PY'nda 274 \$/ton seviyesine kadar gerileyen fiyat, sonraki 2 PY'nda daha önce hem dünya hem de Türkiye ile ilgili üretim ve tüketim bölümlerinde açıklanan gelişimlerle birlikte tekrar artışa geçerek 365 \$/ton'a kadar yükselmiştir. Bu fiyat son 6 PY'nın en yüksek seviyesidir.

Türkiye yurtiçi üretimini koruma amaçlı olarak yüksek gümrük vergisi uygulamaları yapmaktadır. Bu nedenle mısırdaki da yurtiçi piyasa fiyatları ile uluslararası piyasa fiyatları arasında, yurtiçi piyasa fiyatları lehine önemli fark bulunmaktadır. Örneğin; yurtiçi piyasada fiyatın 363 \$/ton olduğu 2007/2008 PY'nda uluslararası piyasalarda fiyat 225\$/ton'dur. Buna göre yurtiçi fiyatlar uluslararası piyasa fiyatlarından 137 \$/ton daha fazladır ve bu fark son 6 PY içerisindeki en büyük değerdir. Ayrıca bu rakam her iki fiyat düzeyi arasındaki farkın

uluslararası piyasa fiyatlarının %50'sini aşabildiğini göstermektedir. 81 \$/ton ile fiyat makasının en dar olduğu PY ise uluslararası piyasa fiyatlarındaki artışın yurtiçi fiyatlara göre 2 kat daha fazla gerçekleştiği 2010/2011'dir.

Fiyat endeksi ile mevsimsel dalgalanma arasında ters yönlü trend

Diğer tarım ürünlerinde olduğu gibi mısır fiyatlarında da ekim ve hasat dönemi ile ortaya çıkan mevsimsel etkilere göre fiyat değişimi oluşmaktadır. Bu etkiler PY içerisinde fiyat hareketlerini gösteren fiyat endeksi ve mevsimsel dalgalanma etkisini ortaya koyan varyasyon katsayısı ile görülebilir (Şekil 12).

Fiyat endeksi 90,1 (Aralık)–116,8 (Temmuz) aralığında değişim göstermektedir. Endeksin PY içerisindeki hareketi incelendiğinde hasadın ardından, artan arza bağlı fiyat azalmasına paralel olarak endeksin aşağı yönlü hareket ettiği, Ocak ayından itibaren ise tersi yönde artmaya başladığı görülmektedir. Bu artış dalgalanmalarla birlikte Temmuz'a kadar devam etmektedir. Bu aylar arasında sınırlı olan arz, fiyatları artırmakta ve endeksi yukarı doğru çekerek en yüksek seviyesine ulaştırmaktadır.

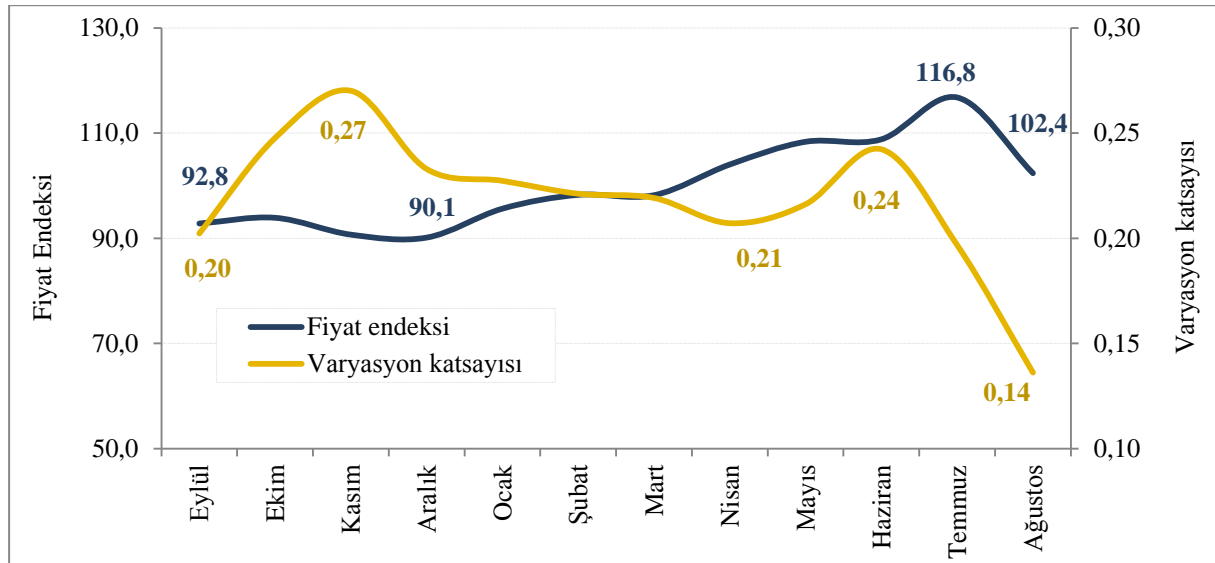
Ağustos ayında ise hasat öncesinde alıcıların talebinin en düşük seviyeye düşmesi ve elinde mısır bulunduran satıcıların ürünü elden çıkarma isteği nedeniyle fiyatlarda düşme (bir önceki aya göre ortalama %12) olmaktadır. Bu da endekste aşağı yönlü hızlı harekete neden olmaktadır.

Varyasyon katsayısı ortalama 0,22'dir ve ekim ile hasat dönemi dolayısıyla da mevsimsel etkilere bağlı olarak fiyatların ortalama %22 oranında değişim gösterdiğini ortaya koymaktadır. Katsayı hasattan sonra piyasadaki alım-satım hareketlerinin fazlalığı ve farklı düzeydeki fiyatların çokluğu nedeni ile artmaktadır. Bu gelişim varyasyon katsayısının Kasım'da 0,27 ile en yüksek seviyesine çıkmasını sağlamaktadır. Aralıkta ise hasat döneminin tamamlanması ve üretici tarafından yapılan yeni ürün arzının sonuna

gelmesi ile birlikte hızlı bir düşüş olmaktadır. Sonrasında yeni üretim döneminin başlangıcı olan Nisan, Mayıs aylarına kadar fiyatlardaki yükselmeye karşın, fiyat dalgalanmaları ortalamaya yakın düzeyde ve yatay seyirlidir. Bunun en önemli nedeni arzın düzenliliği ve satıcı sayısının azalması, piyasadaki fiyat seviyelerinin birbirine yaklaşmasıdır.

Haziran ayından itibaren ise hasata yaklaşılması ile birlikte arz ve talebe bağlı olarak fiyat hareketliliği, dolayısıyla dalgalanma oranı da artmaktadır. Ancak Temmuz ve Ağustos aylarında fiyatlardaki gelişime bağlı olarak dalgalanma oranında aşağı yönlü çok hızlı hareket oluşmakta ve Ağustos ayında 0,14 ile en düşük seviyesine gelmektedir.

Şekil 12. ATB mısır fiyatlarında PY içerisindeki fiyat hareketleri¹ ve mevsimsel dalgalanma²

Kaynak: Ek tablo 26'dan yazarlar tarafından yapılan hesaplamalar

1/ Fiyat hareketleri, fiyat endeksi ile gösterilmiştir. Fiyat endeksi, son 6 PY'na (yıllık etkilerin ortadan kaldırılabilmesi için) ait \$/ton birimli aylık fiyat ortalamaların üzerinden hesaplanan yıllık ortalama 100 kabul edilerek, aylık endeks oluşturulmuştur.

2/Mevsimsel dalgalanma, son 6 PY'na ait \$/ton birimli aylık fiyatların varyasyon katsayıları hesaplanarak oluşturulmuştur.

Fiyat endeksi ile varyasyon katsayılarının gelişimleri birarada değerlendirildiğinde iki seri arasında ters yönlü trend olduğu görülmektedir. Buna göre, fiyat endeksi artan eğilimli iken, dalgalanma azalan eğilimlidir.

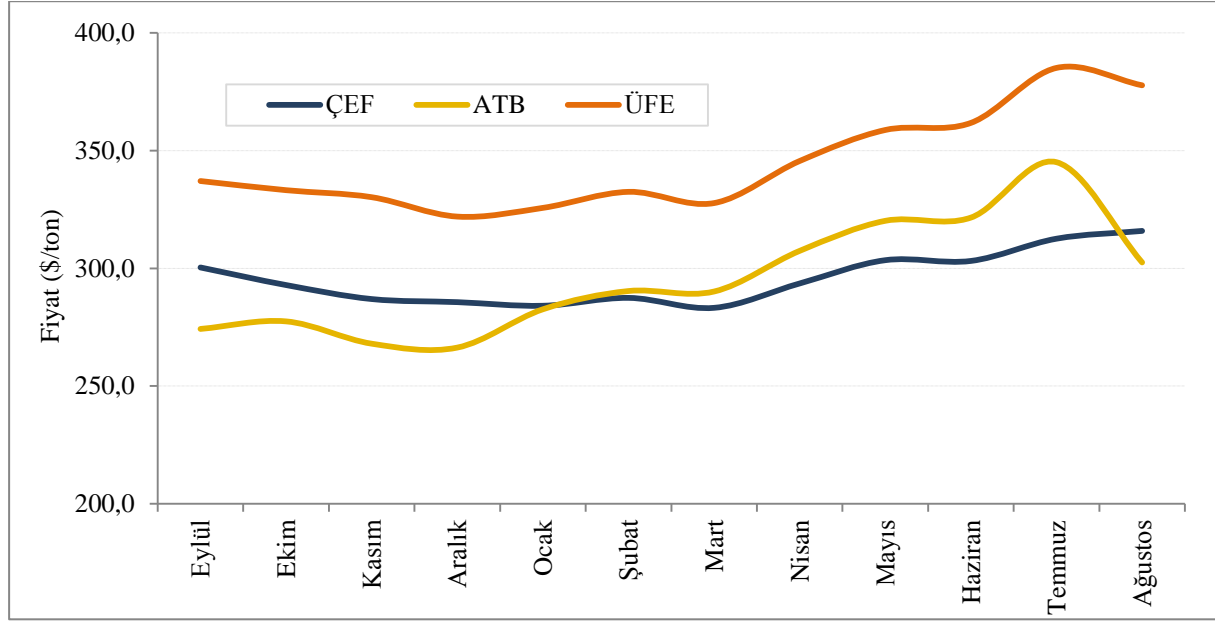
Talepte önemli değişimler olmamasına rağmen arzın giderek azalması fiyatları ve dolayısıyla endeksi yukarı taşımaktadır. Dalgalanma oranının azalan eğilimli olması ise üretici kaynaklı arzın hasat dönemi ile

sınırlı olmasına karşın, PY içerisinde hammadde pazarındaki az sayıda satıcı tarafından yapılan düzenli arzın, piyasadaki satış kaynağı farklı da olsa fiyatları birbirine yaklaştırmasından kaynaklanmaktadır.

PY sonunda hem fiyat endeksinin hem de dalgalanma oranının azalan eğilimli olması

dikkat çekicidir. Bu dönemde piyasada ürün arzının en düşük seviyeye gelmesi ve elinde ürün bulunan çok az sayıdaki satıcının da yeni ürünün piyasaya girişi öncesinde bunları satma isteği hem fiyatları hem de dalgalanma oranını aşağı çekmektedir.

Şekil 13. Mısır için çiftçi eline geçen fiyatlar (ÇEF) ^{1/}, Adana Ticaret Borsası fiyatları (ATB) ^{2/} ve Üretici eline geçen fiyatlar (ÜFE) ^{3/}

Kaynak: Ek tablo 26

1/ Çiftçi eline geçen fiyatlar (ÇEF); çiftçinin ürettiği veya yetiştirdiği ürünleri aracı kullanmadan doğrudan perakende veya toptan satması ile oluşan ve çiftçinin eline geçen birim fiyattır. ÇEF, pazar kurulan 73 il merkezi ve 786 ilçe Tarım Müdürlüğü'nden aylık olarak posta ve web üzerinden derlenmektedir (Kaynak: TÜİK, Resmi istatistik programı bilgi sistemi).

2/ Adana Ticaret Borsası fiyatları; borsada işlem gören ürünlerin günlük fiyatlarını ifade eder.

3/ Üretici eline geçen fiyatlar; Üretici fiyatı, yurtiçinde üretimi yapılan ürünlerin, KDV ve benzeri vergiler hariç, peşin satış fiyatıdır. Üretici fiyatları endeksinde tarım, avcılık, ormancılık ve balıkçılık sektörlerinde faaliyet gösteren üreticilerin yetiştirdiği ve piyasaya arz ettiği ürünlerin ilk el satış fiyatları izlenmektedir. Tarım sektörüne ilişkin bu fiyatlar, "Üreticinin Eline Geçen Fiyatlar" olarak adlandırılmaktadır. Türkiye genelinde işyerleri ve resmi kuruluşlardan derlenen fiyatlar temel veri kaynağı olarak kullanılmaktadır. ÜFE-Tarım Sektörü Endeksi için, Ticaret Borsalarından, Birlik ve Kurumlardan, Balık Hal ve Kooperatiflerden, Çevre ve Orman Bakanlığı'ndan (ÇOB), Toprak Mahsulleri Ofisi'nden (TMO) ve Şeker Kurumu'ndan üretici fiyatları aylık olarak derlenmektedir (Kaynak: TÜİK, Resmi istatistik programı bilgi sistemi ve ÜFE metaveri dosyası).

Mısırın satış işlemi yapıldığı piyasalar itibarıyla değişik fiyat seviyeleri bulunmaktadır. Bunlar, çiftçi eline geçen fiyatlar (ÇEF), üretici eline geçen fiyatlar (ÜFE) ve borsa fiyatlarıdır (referans borsa olarak Adana Ticaret Borsası fiyatları).

Sözü edilen bu fiyat serileri içerisinde en yüksek ÜFE'dir. Son 6 PY ortalamalarına

göre ÜFE 322 – 385 \$/ton arasında değişmiştir (Şekil 13). Ortalama üretici eline geçen ise 345 \$/ton'dur. ÜFE'nin üretici eline geçen fiyatı ifade etmesine karşın burada geçen üretici tanımı çiftçi anlamına gelmemektedir. Dolayısıyla üretici fiyatları doğrudan çiftçinin elde ettiği ürün fiyatı değildir.

ÇEF, ÜFE'nin ardından 2. en yüksek fiyat seviyesine sahiptir ve doğrudan çiftçinin ürünü karşılığı aldığı fiyattır. Bu tanımı ile ÇEF, çiftlik kapısı fiyatıdır. Yine son 6 PY ortalamalarına göre ÇEF 283-316 \$/ton arasında değişmiştir ve ortalaması da 296 \$/ton'dur. ÇEF'in yüksek olması üreticilerin yüksek gelir elde ettiği anlamına gelmemektedir (Mısır karlılık durumu için bkz. Ek tablo 27). Her şeyden önce gelir ya da kar fiyatla olduğu kadar maliyetle de ilgilidir. Ayrıca ÇEF'de fiyatın yüksek olduğu dönem, üreticilerin neredeyse hiçbirisinin elinde ürünün bulunmadığı Mayıs-Ağustos ayları arasındadır. Mısır üreticisinin gelirini belirleyen fiyat ise buna göre daha düşük olan hasat dönemi fiyatıdır.

ATB fiyatları bu 3 fiyat seviyesi arasında en düşüğü olmakla birlikte Şubat-Temmuz aylarında ÇEF'in üzerine çıkmaktadır. Örneğin, PY'ları ortalamasına göre Mayıs ayında ATB fiyatı 320 \$/ton iken ÇEF 304 \$/ton'dur. Bu durumun temel nedeni arzın düşük düzeyde olmasıdır.

Ağustos ayında da arzın çok düşük olmasına karşın fiyatın ÇEF'in altına düşmesinin nedeni ise Eylül ayı ile birlikte başlayacak hasatla birlikte artacak olan arz nedeni ile alıcıların fiyatların düşeceği beklentisine girmesi ve alımlarını erteleyerek yüksek fiyattan ürün almaktan kaçınmalarıdır.

Karlılık

Mısır üretiminde bölgelere göre değişmekle birlikte, ortalama olarak dekara üretim masraflarının %75'i değişen masraflardan oluşurken, bunlar içerisinde de gübreleme %25 ile en büyük paya sahiptir. Sabit masraflar ise toplam üretim masraflarının %25'i kadardır ve en önemli sabit masraf unsuru tarla kirasıdır.

Mısır üretiminde karlılık göstergeleri incelendiğinde nispi karın desteklemeler hariç ortalama 1,25 olduğu bunun desteklerle birlikte 1,39'a kadar çıktığı görülmektedir. Buna göre; mısır üretimi ile üretici yaptığı 1 TL'lik masrafa karşılık 1,25-1,39 TL gelir

elde etmekte diğer bir ifadeyle %25-39 karla üretim yapmaktadır (Şekil 14).

İl düzeyindeki karlılıkta, tüm göstergelerde Bursa'nın en yüksek kara sahip il olduğu görülmektedir. Tohumluk mısır üretiminin önemli paya sahip olduğu bu ilde, birim ürün fiyatının yüksekliği karlılığı artırmaktadır. İkinci ürün ekilişinin yaygın olduğu Osmaniye'de de karlılık diğer iller göre daha yüksektir.

Şanlıurfa ve Mersin'de net karın negatif, nispi karın da 1'in altında olmasına rağmen her iki ilin de yüksek üretim payına sahip olması karlılık açısından dikkat çekici bir durumdur. Her iki ilde de desteklerle birlikte karlılığın pozitif dönüşmesi üretimin devamını sağlayan etkidir.

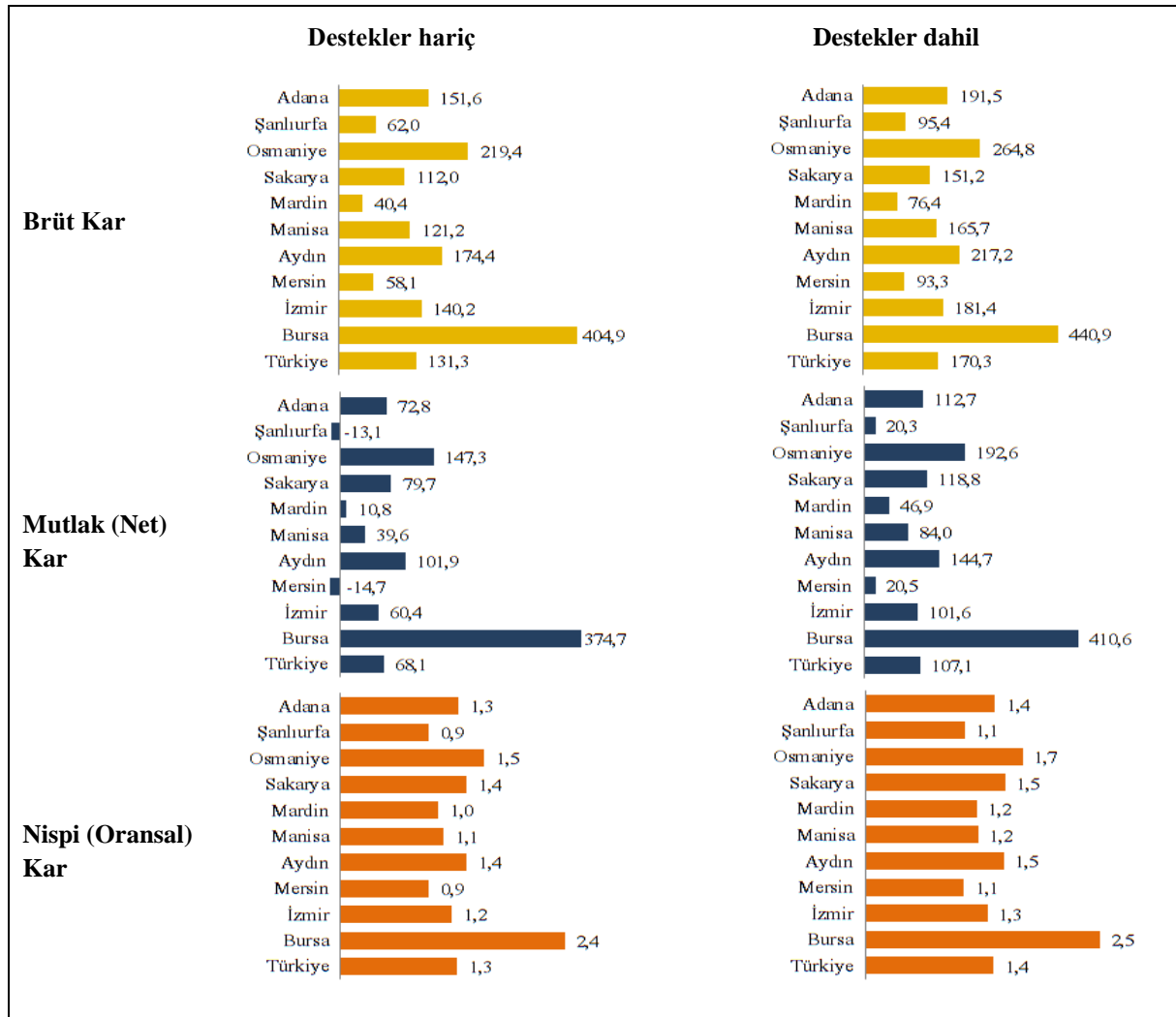
Aydın ve İzmir gibi illerdeki yüksek karlılık da dikkat çekicidir ve bunun bölgede mısır üretimini artırması, en azından üretim payını korumasını sağlaması beklenebilir. Ancak bölgede mısır üretiminin gelişimi pamuğun durumu ile de yakından ilgilidir. Son yıllarda mısır üretiminin bölgedeki gelişimine neden olan pamuk ekim alanlarındaki daralmanın tersine dönmesi durumunda mısır ekim alanlarında da değişim beklenmelidir. Konya gibi mısır için arazi kiralalarının düşük olduğu, yem ve diğer tarıma dayalı sanayinin geliştiği ve yakın dönemde sulamaya açılacak alanlarda da mısır üretiminin yüksek karlılık sağlaması, dolayısıyla da üretimin artması beklenebilir.

Politikada değişim

Mısır politikasının 4 bileşeni vardır. Bunlar;

- TMO alımları
- Prim
- Girdi destekleri
- Dış ticaret uygulamaları

TMO alımını yaptığı ürünlerde en önemli piyasa yapıcıdır ve fiyatları da diğer tahıllarda olduğu gibi piyasada referans niteliğindedir. TMO tarafından açıklanan mısır fiyatları 2010'da, 2005 yılına göre neredeyse iki katına varan oranda artarken,

Şekil 14. Mısır üretiminde yüksek paya sahip illerde karlılık göstergeleri¹ (TL/da, 2010)

Kaynak: TEPGE hesaplamaları

2008 sonrasında döviz kurlarına bağlı olarak \$ bazında gerilemiştir (Tablo 5). Ancak yine de uluslararası piyasalardaki mısır fiyatlarının üzerindedir.

Son yıllarda TMO mısır alım fiyatlarını hasatın başladığı dönemde açıklamamakta, piyasadaki fiyat hareketlerini izleyerek müdahalenin gerekli olduğu durumlarda fiyat açıklamakta ve alım yapmaktadır. Ancak alım yaparken de yine piyasadaki fiyat hareketleri izlenmekte ve alım miktarı fiyata göre belirlenmektedir. Bu alım politikası TMO'nun fiyat yolu ile piyasa regülasyonu yapabilmesini sağlamaktadır.

2011/2012 PY başlangıcı olan dönemde TMO tarafından fiyat açıklanmamıştır.

Ancak Kasım ayı itibarıyla yüksek arz ve düşüş eğilimi gösteren uluslararası piyasa fiyatlarına bağlı olarak yurtiçi piyasa fiyatlarında da azalma riski ortaya çıkmıştır. Buna bağlı olarak üreticinin zarar görmesini önlemek amacıyla TMO tarafından 540 TL/ton düzeyinde fiyat açıklanmıştır. Bu fiyat seviyesi bir önceki yıla göre %10,2 daha fazladır (Tablo 5).

TMO mısır alım miktarları 2008'den bu yana önemli derecede azalmıştır. 2008 yılında 800 bin ton'u aşan alım miktarı 2010'da 85 bin ton'un altında gerçekleşmiştir. 2011'de ise hasatın büyük oranda tamamlandığı 17 Kasım itibarıyla 96 bin ton emanet usulü alım yapılmıştır.

Tablo 5. TMO mısır alım fiyatı ve miktarı

	Alım fiyatı		Alım miktarı (bin ton)
	TL/ton	\$/ton	
2005	260	196	661,0
2006	-	-	-
2007	-	-	-
2008	430	361	832,4
2009	450	302	183,5
2010	490	327	83,5
2011	540	298	96,0 ¹

Kaynak: TMO, 2011

1/ 17.11.2011 tarihi itibarıyla

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından ödenen kg başına prim ve girdi destekleri incelendiğinde mısırdaki prim miktarının 2005'e göre gerilediği, son 3 yılda da değişmediği görülmektedir (Tablo 6).

Gübre ve mazot desteklerinde ise önemli artışlar olmuştur. Bu iki girdinin dışa bağımlılık oranının yüksekliği dolayısıyla uluslararası piyasalardaki fiyat artışlarının maliyete etkisi, destek miktarlarının da artmasını sağlamıştır.

Toprak analizi desteği, üreticinin bilinçli ve ihtiyacı kadar gübre kullanımını sağlama amaçlıdır. Bu destekte de son 3 yılda değişim olmamıştır.

Gümrük vergileri başta olmak üzere dış ticaret uygulamaları son yıllarda mısır piyasasını etkileyen en önemli politika araçlarından olmuştur.

Tablo 6. Prim (TL/ton) ve diğer girdi destekleri (TL/da)

	Prim	Mazot	Gübre	Toprak analizi
2005	50	2,4	1,6	
2006	67	2,88	2,13	
2007	20	2,88	2,13	
2008	36	2,925	3,825	2,25
2009	40	3,25	4,25	2,5
2010	40	3,25	4,25	2,5
2011	40	3,75	4,75	2,5

Kaynak: TMO, 2011

Gümrük vergileri 2008 öncesinde hasat döneminde artan, talebin yoğun ancak iç kaynaklı arzın düşük olduğu dönemlerde de azalan bir seyir izlemiştir. 2008 yılından itibaren ise %130 olarak uygulanmıştır.

Mısır ve türevi olan ürünlerin tabii olduğu piyasalara ilişkin yasal düzenlemeler hem iç piyasayı hem de dış ticareti doğrudan etkilemektedir.

2009 yılı Kasım ayında yürürlüğe giren GDO yönetmeliği ve Mart 2010'da yürürlüğe giren Biyogüvenlik yasası bu duruma örnektir. Yine doğrudan dış ticarete yönelik olmasa da 2008 yılında DDGS için uygulanan KDV oranlarının artırılması gibi iç ticarete yönelik uygulamalar da mısır piyasasını önemli ölçüde etkilemiştir.

TÜRKİYE'DE ÖNGÖRÜ 2011/2012

2010/2011 PY'nda 4,3 milyon ton olan mısır üretim miktarının yatay bir seyir izleyerek 2011/2012 PY'nda da 90 bin ton gibi oldukça düşük miktarda azalışla birlikte hemen hemen aynı seviyede kalması beklenmektedir. Özellikle nüfus ile birlikte artan et ihtiyacı, etanol amaçlı mısır kullanımının yaygınlaşması ve ithalata getirilen kısıtlamalarla tüketimi karşılayamayan mısır arzının, fiyatların yüksek seviyelerde oluşmasına neden olabileceği beklenebilir.

Üretimde yatay seyir

2011/2012 PY'nda mısır üretiminin 4,2 milyon ton olması beklenmektedir. 1. ürün mısırın yetiştirme dönemindeki iklimsel faktörlerin uygunluğuna bağlı olarak artan verime karşın, yaz aylarındaki yüksek sıcaklıkların 2. ürün veriminde azalmaya neden olduğu, ekim alanlarında da önemli bir değişim olmamasının, üretimin önceki PY ile hemen hemen aynı seviyede kalmasına neden olacağı öngörülmektedir.

Bunlarla birlikte son PY içerisinde mısır ekim alanlarının bir bölümünde düşük düzeyde de olsa pamuk ekiminin yeniden artmaya başlamasının da mısır üretim artışını sınırlayan bir faktör olabileceği öngörülmektedir.

Arzda üretime paralel gelişim

Mısır arzının, ithalatta biyoteknolojik mısıra getirilen sınırlamalarla birlikte üretime paralel gelişim göstermesi ve 4,7 milyon ton seviyesinde kalması beklenmektedir.

Kullanım

Mısır kullanım miktarında önemli bir değişim olmayacağı, sektörel ağırlıkların da değişmeyeceği öngörülmektedir. Buna göre en yüksek kullanım miktarı yine yem sektöründe olacaktır. Sektörün kullanacağı mısır miktarının yaklaşık 4,3 milyon ton olması beklenmektedir. Ancak özellikle buğday fiyatları mısır kullanımını etkileyebilir ve kullanımın 4 milyon ton veya az da olsa altında gerçekleşmesini sağlayabilir.

İthalatta talebin etkisi

Özellikle DDGS gibi ürünler başta olmak üzere biyogüvenlik uygulamaları ile birlikte mısır ve ürünleri ithalatı önemli ölçüde sınırlamıştır. Ancak üretimin talebi karşılayamaması durumunda ithalat zorunlu hale gelmektedir. Mevcut durumda 2011/2012 PY için önemli düzeyde ithalat ihtiyacı olması beklenmemektedir. Bununla birlikte yem sektörünün talebinin artması ithalatı gerekli kılabilir.

Fiyatlar

Hasatla birlikte azalan fiyatlar halen 300 \$/ton seviyesindedir. Fiyatların seyrini belirleyecek temel etkenin kanatlı sektörünün talebi olacağı tahmin edilmektedir. Çünkü ithalat kısıtlamaları bir önceki PY'nda sektördeki mısır kullanımını etkilemiş ve talebin bir bölümünün düşük kaliteli buğday başta olmak üzere alternatif ürünlere kaymasına neden olmuştur. Bu durumun devamı fiyatları aşağı çekebilir. Tersine ise yüksek fiyat seviyesinin korunmasına ya da yukarı yönde harekete neden olabilir.

Fiyatlar üzerinde etkili olabilecek diğer bir faktör de etanol amaçlı kullanımdır. Yakıt katkısı olarak etanol kullanımının zorunlu hale gelecek olması, hammadde kaynağına bağlı olarak buğday ve mısır piyasalarını etkileyebilir.

Bunlarla birlikte uluslararası piyasa fiyatları da yurtiçi piyasa fiyatlarının gelişimini etkileyecektir.

Tablo 7. Türkiye mısır arz ve kullanım projeksiyonları

	'09/'10	'10/'11 (Tahmin)					'11/'12 (Öngörü)				
	TÜİK	TEPGE ¹	TÜİK ²	USDA ³	IGC ⁴	FAO ⁵	TEPGE ¹	TÜİK ²	USDA ³	IGC ⁴	FAO ⁵
Ekilen alan (bin ha)	592		594	490			592		450		
Verim (kg/da)	719		726	735			707		800		
TOPLAM ARZ	4.693	4.752		4.868			4.736		4.643		
Üretim	4.250		4.310	3.600	3.800	4.300	4.188	4.200	3.600	4.000	4.200
Kullanılabilir üretim	4.123										
İthalat	570	327		500	400	400	250		500	200	400
TOPLAM KULLANIM	4.693			4.868		4.600			4.643		4.600
Toplam yurtiçi kullanım	5.153			4.300					4.300		
Tüketim	1.203	1.000		900			950		900		
Tohum	15										
Yem	3.694	4.025		3.400			4.375		3.400		
Endüstriyel kullanım	118										
İhracat	391	3		25		100			10		100
Stok değişimi	-852										

Kaynak: 1/ TEPGE, 2011. Yazarlar tarafından yapılan tahminler

2/ TÜİK, 2011. Bitkisel Üretim İstatistikleri, Bitkisel Ürün Denge Tabloları.

3/ USDA, 2011. PSD Tabloları.

4/ IGC, 2011. Grain Market Report.

5/ FAO, 2011. Food Outlook, November 2011.

EK TABLOLAR

Ek Tablo 1. Dünya mısır ekim alanı, üretim ve verimi

	PY	ABD	Çin	Brezilya	AB-27	Arjantin	Hindistan	Meksika	G. Afrika	Ukrayna	Kanada	Diğer	Toplam
Alan (bin ha)	2010/2011	32.960	32.450	13.800	7.998	3.200	8.550	7.000	2.900	2.648	1.203	50.351	163.060
	2009/2010	32.169	31.180	12.925	8.284	2.750	8.330	6.280	3.263	2.089	1.142	49.352	157.764
	2008/2009	31.796	29.864	14.100	8.785	2.500	8.170	7.318	2.896	2.440	1.169	49.762	158.800
	2007/2008	35.014	29.478	14.700	8.444	3.412	8.260	7.330	3.300	1.903	1.370	47.952	161.163
	2006/2007	28.586	28.463	14.000	8.492	2.800	7.800	7.375	2.900	1.720	1.061	46.748	149.945
Üretim (bin ton)	2010/2011	316.165	173.000	57.500	55.902	22.000	21.280	20.600	12.000	11.919	11.714	121.885	823.965
	2009/2010	332.549	158.000	56.100	56.948	23.300	16.720	20.374	13.420	10.486	9.561	115.985	813.443
	2008/2009	307.142	165.900	51.000	62.321	15.500	19.730	24.226	12.567	11.447	10.592	118.909	799.334
	2007/2008	331.177	152.300	58.600	47.555	22.017	18.960	23.600	13.164	7.421	11.649	108.414	794.857
	2006/2007	267.503	151.600	51.000	53.829	22.500	15.100	22.350	7.300	6.426	8.990	107.433	714.031
Verim (ton/ha)	2010/2011	9,59	5,33	4,17	6,99	6,88	2,49	2,94	4,14	4,50	9,74		5,05
	2009/2010	10,34	5,07	4,34	6,87	8,47	2,01	3,24	4,11	5,02	8,37		5,16
	2008/2009	9,66	5,56	3,62	7,09	6,20	2,41	3,31	4,34	4,69	9,06		5,03
	2007/2008	9,46	5,17	3,99	5,63	6,45	2,30	3,22	3,99	3,90	8,50		4,93
	2006/2007	9,36	5,33	3,64	6,34	8,04	1,94	3,03	2,52	3,74	8,47		4,76
Pay (%)													
Alan	2010/2011	20,2	19,9	8,5	4,9	2,0	5,2	4,3	1,8	1,6	0,7	30,9	100,0
	2009/2010	20,4	19,8	8,2	5,3	1,7	5,3	4,0	2,1	1,3	0,7	31,3	100,0
	2008/2009	20,0	18,8	8,9	5,5	1,6	5,1	4,6	1,8	1,5	0,7	31,3	100,0
	2007/2008	21,7	18,3	9,1	5,2	2,1	5,1	4,5	2,0	1,2	0,9	29,8	100,0
	2006/2007	19,1	19,0	9,3	5,7	1,9	5,2	4,9	1,9	1,1	0,7	31,2	100,0
Üretim	2010/2011	38,4	21,0	7,0	6,8	2,7	2,6	2,5	1,5	1,4	1,4	14,8	100,0
	2009/2010	40,9	19,4	6,9	7,0	2,9	2,1	2,5	1,6	1,3	1,2	14,3	100,0
	2008/2009	38,4	20,8	6,4	7,8	1,9	2,5	3,0	1,6	1,4	1,3	14,9	100,0
	2007/2008	41,7	19,2	7,4	6,0	2,8	2,4	3,0	1,7	0,9	1,5	13,6	100,0
	2006/2007	37,5	21,2	7,1	7,5	3,2	2,1	3,1	1,0	0,9	1,3	15,0	100,0

Kaynak: USDA, 2011a.

Ek Tablo 2. Dünya mısır arz ve kullanımı (bin ton)

	Arz				Kullanım						
	Başlangıç stokları	Üretim	İthalat	Toplam arz	Yurtiçi			İhracat	Bitiş stokları	Toplam kullanım	Stok/Kullanım Oranı (%)
					Yem	Gıda, Tohum, Endüstriyel	Toplam				
2006/2007											
Dünya 1/ Başlıca İhracatçılar	124.860	714.031	90.635	929.526	478.169	247.068	725.237	94.067	110.222	929.526	11,9
ABD	49.968	267.503	304	317.775	140.726	89.948	230.674	53.987	33.114	317.775	10,4
Arjantin	1.270	22.500	4	23.774	4.800	1.900	6.700	15.309	1.765	23.774	7,4
Brezilya	3.015	51.000	1.413	55.428	34.500	6.500	41.000	10.836	3.592	55.428	6,5
Başlıca İthalatçılar											
Japonya	937	1	16.713	17.651	11.900	4.600	16.500	2	1.149	17.651	6,5
Meksika	2.707	22.350	8.944	34.001	15.100	15.600	30.700	217	3.084	34.001	9,1
Güney Kore	1.359	65	8.731	10.155	6.914	1.919	8.833	0	1.322	10.155	13,0
Seçilmiş Diğerleri											
AB-27	9.500	53.829	7.172	70.501	49.300	13.100	62.400	664	7.437	70.501	10,5
Çin	35.255	151.600	16	186.871	104.000	41.000	145.000	5.269	36.602	186.871	19,6
Ukrayna	1.031	6.426	24	7.481	4.500	750	5.250	1.027	1.204	7.481	16,1
Güney Afrika	2.308	7.300	1.121	10.729	4.400	4.200	8.600	468	1.661	10.729	15,5
2007/2008											
Dünya 1/ Başlıca İhracatçılar	110.222	794.857	98.475	1.003.554	498.004	275.427	773.431	98.642	131.481	1.003.554	13,1
ABD	33.114	331.177	509	364.800	148.793	112.839	261.632	61.913	41.255	364.800	11,3
Arjantin	1.765	22.017	6	23.788	4.900	1.900	6.800	14.798	2.190	23.788	9,2
Brezilya	3.592	58.600	678	62.870	36.000	6.500	42.500	7.791	12.579	62.870	20,0
Başlıca İthalatçılar											
Japonya	1.149	1	16.614	17.764	12.000	4.600	16.600	0	1.164	17.764	6,6
Meksika	3.084	23.600	9.556	36.240	16.200	15.800	32.000	109	4.131	36.240	11,4
Güney Kore	1.322	84	9.311	10.717	7.046	1.592	8.638	0	2.079	10.717	19,4
Seçilmiş Diğerleri											
AB-27	7.437	47.555	14.016	69.008	51.000	13.000	64.000	591	4.417	69.008	6,4
Çin	36.602	152.300	41	188.943	106.000	44.000	150.000	549	38.394	188.943	20,3
Ukrayna	1.204	7.421	24	8.649	5.000	750	5.750	2.074	825	8.649	9,5
Güney Afrika	1.661	13.164	27	14.852	4.300	5.300	9.600	2.162	3.090	14.852	20,8

Ek Tablo 2 (Devam). Dünya mısır arz ve kullanımı (bin ton)

	Arz				Kullanım						
	Başlangıç stokları	Üretim	İthalat	Toplam arz	Yurtiçi			İhracat	Bitiş stokları	Toplam kullanım	Stok/Kullanım Oranı (%)
					Yem	Gıda, Tohum, Endüstriyel	Toplam				
2008/2009											
Dünya 1/ Başlıca İhracatçılar	131.481	799.334	82.925	1.013.740	481.094	301.026	782.120	84.477	147.143	1.013.740	14,5
ABD	41.255	307.142	344	348.741	131.625	127.647	259.272	46.965	42.504	348.741	12,2
Arjantin	2.190	15.500	4	17.694	4.500	1.900	6.400	10.318	976	17.694	5,5
Brezilya	12.579	51.000	1.141	64.720	38.500	7.000	45.500	7.136	12.084	64.720	18,7
Başlıca İthalatçılar											
Japonya	1.164	1	16.533	17.698	12.100	4.600	16.700	0	998	17.698	5,6
Meksika	4.131	24.226	7.764	36.121	16.400	16.000	32.400	162	3.559	36.121	9,9
Güney Kore	2.079	93	7.188	9.360	6.368	1.526	7.894	0	1.466	9.360	15,7
Seçilmiş Diğerleri											
AB-27	4.417	62.321	2.754	69.492	47.000	14.600	61.600	1.743	6.149	69.492	8,8
Çin	38.394	165.900	47	204.341	108.000	45.000	153.000	172	51.169	204.341	25,0
Ukrayna	825	11.447	12	12.284	5.100	750	5.850	5.497	937	12.284	7,6
Güney Afrika	3.090	12.567	27	15.684	4.300	5.600	9.900	1.671	4.113	15.684	26,2
2009/2010											
Dünya 1/ Başlıca İhracatçılar	147.143	813.443	90.285	1.050.871	483.006	327.159	810.165	96.810	143.896	1.050.871	13,7
ABD	42.504	332.549	212	375.265	130.173	151.417	281.590	50.295	43.380	375.265	11,6
Arjantin	976	23.300	7	24.283	5.000	1.900	6.900	16.491	892	24.283	3,7
Brezilya	12.084	56.100	404	68.588	40.000	7.000	47.000	11.599	9.989	68.588	14,6
Başlıca İthalatçılar											
Japonya	998	1	15.979	16.978	11.700	4.600	16.300	0	678	16.978	4,0
Meksika	3.559	20.374	8.298	32.231	14.200	16.000	30.200	642	1.389	32.231	4,3
Güney Kore	1.466	77	8.461	10.004	6.362	2.032	8.394	0	1.610	10.004	16,1
Seçilmiş Diğerleri											
AB-27	6.149	56.948	2.931	66.028	44.700	14.800	59.500	1.519	5.009	66.028	7,6
Çin	51.169	158.000	1.296	210.465	112.000	47.000	159.000	151	51.314	210.465	24,4
Ukrayna	937	10.486	21	11.444	5.000	700	5.700	5.072	672	11.444	5,9
Güney Afrika	4.113	13.420	0	17.533	4.600	5.700	10.300	2.064	5.169	17.533	29,5

Ek Tablo 2 (Devam). Dünya mısır arz ve kullanımı (bin ton)

	Arz				Kullanım						
	Başlangıç stokları	Üretim	İthalat	Toplam arz	Yurtiçi			İhracat	Bitiş stokları	Toplam kullanım	Stok/Kullanım Oranı (%)
					Yem	Gıda, Tohum, Endüstriyel	Toplam				
	2010/2011 (Tahmin)										
Dünya 1/ Başlıca İhracatçılar	143.896	823.965	90.092	1.057.953	495.001	349.180	844.181	89.474	124.298	1.057.953	11,7
ABD	43.380	316.165	762	360.307	127.006	163.330	290.336	46.611	23.360	360.307	6,5
Arjantin	892	22.000	10	22.902	5.100	2.000	7.100	14.500	1.302	22.902	5,7
Brezilya	9.989	57.500	500	67.989	42.500	7.000	49.500	8.500	9.989	67.989	14,7
Başlıca İthalatçılar											
Japonya	678	1	15.500	16.179	11.000	4.600	15.600	0	579	16.179	3,6
Meksika	1.389	20.600	8.000	29.989	12.900	15.600	28.500	100	1.389	29.989	4,6
Güney Kore	1.610	73	8.000	9.683	6.000	2.100	8.100	0	1.583	9.683	16,3
Seçilmiş Diğerleri											
AB-27	5.009	55.902	7.300	68.211	47.300	15.000	62.300	1.000	4.911	68.211	7,2
Çin	51.314	173.000	1.300	225.614	120.000	52.000	172.000	100	53.514	225.614	23,7
Ukrayna	672	11.919	10	12.601	5.400	700	6.100	5.500	1.001	12.601	7,9
Güney Afrika	5.169	12.000	25	17.194	4.800	5.800	10.600	2.500	4.094	17.194	23,8
	2011/2012 (Öngörü)										
Dünya 1/ Başlıca İhracatçılar	124.298	854.674	90.086	1.069.058	505.105	353.346	858.451	93.217	117.390	1.069.058	11,0
ABD	23.360	317.440	381	341.181	119.385	162.821	282.206	41.912	17.063	341.181	5,0
Arjantin	1.302	27.500	10	28.812	5.500	2.100	7.600	19.500	1.712	28.812	5,9
Brezilya	9.989	61.000	500	71.489	45.000	7.000	52.000	8.500	10.989	71.489	15,4
Başlıca İthalatçılar											
Japonya	579	1	16.100	16.680	11.500	4.600	16.100	0	580	16.680	3,5
Meksika	1.389	24.000	9.200	34.589	15.800	16.300	32.100	100	2.389	34.589	6,9
Güney Kore	1.583	78	7.200	8.861	5.200	2.100	7.300	0	1.561	8.861	17,6
Seçilmiş Diğerleri											
AB-27	4.911	61.043	4.000	69.954	47.000	15.500	62.500	1.500	5.954	69.954	8,5
Çin	53.514	178.000	2.000	233.514	127.500	55.000	182.500	200	50.814	233.514	21,8
Ukrayna	1.001	18.000	10	19.011	6.700	700	7.400	10.000	1.611	19.011	8,5
Güney Afrika	4.094	12.500	25	16.619	4.900	5.900	10.800	2.000	3.819	16.619	23,0

Kaynak: USDA, 2011a.

1/ Dünya ihracat ve ithalatı piyasa yılları arasındaki farklar, nakil halindeki yemlik tahıllar ve bazı ülke kayıtlarındaki boşluklar nedeniyle farklıdır.

Ek Tablo 3. Ülkelere göre mısır üretim, tüketim ve dış ticareti (bin ton)

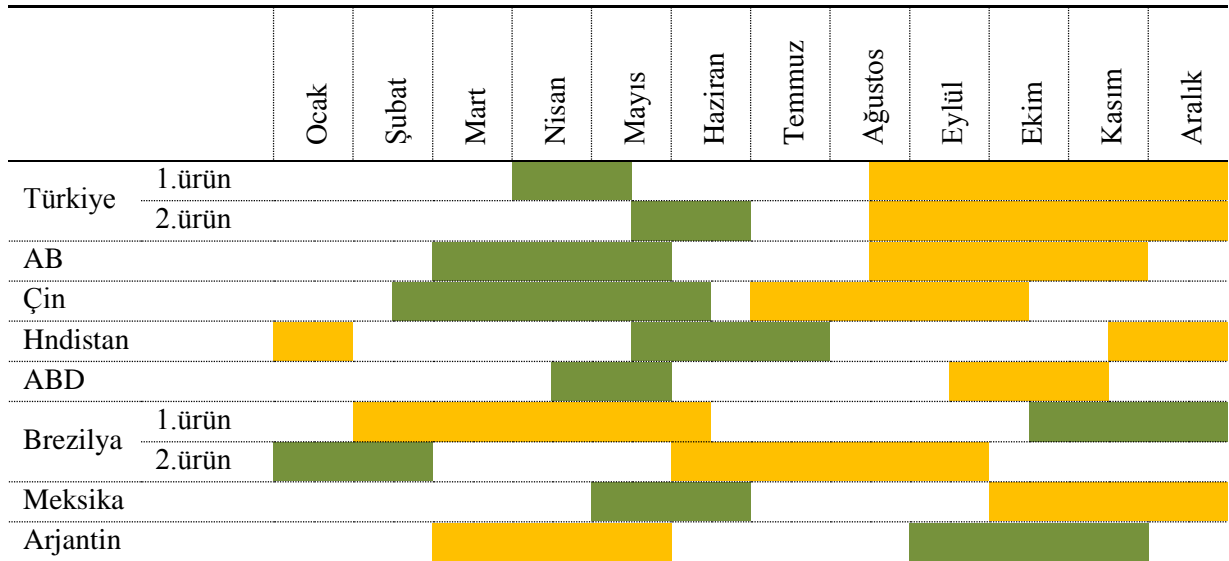
Üretim		Tüketim		İthalat		İhracat	
ABD	316.165	ABD	290.336	Japonya	15.500	ABD	46.611
Çin	173.000	Çin	172.000	Meksika	8.000	Arjantin	14.500
Brezilya	57.500	AB-27	62.300	G.Kore	8.000	Brezilya	8.500
AB-27	55.902	Brezilya	49.500	AB-27	7.300	Ukrayna	5.500
Arjantin	22.000	Meksika	28.500	Mısır	5.400	Hindistan	2.800
Hindistan	21.280	Hindistan	18.300	Tayvan	4.300	G.Afrika	2.500
Meksika	20.600	Japonya	15.600	Kolombiya	3.600	Sırbistan	2.000
G.Afrika	12.000	Mısır	12.100	İran	3.500	Kanada	1.800
Ukrayna	11.919	Kanada	11.300	Malezya	3.000	Paraguay	1.400
Kanada	11.714	G.Afrika	10.600	Cezayir	2.700	AB-27	1.000
Diğer	121.885	Diğer	173.645	Diğer	28.792	Diğer	2.863
Dünya	823.965	Dünya	844.181	Dünya	90.092	Dünya	89.474

Kaynak: USDA, 2011a.

Ek Tablo 4. Ülkelere göre 2011/2012 mısır pazarlama yılı dönemleri

Ülke	Aylar
ABD, Kanada, Türkiye	09/2011 - 08/2012
AB, Çin, Japonya, G. Kore, Meksika	10/2011 - 09/2012
Arjantin, Brezilya	03/2012 - 02/2013
Güney Afrika	05/2012 - 04/2013
Hindistan	11/2011 - 10/2012

Kaynak: USDA, 2011a.

Ek Tablo 5. Ülkelere göre mısır ekim ve hasat dönemleri

■ Ekim dönemi   ■ Hasat dönemi

Kaynak: TMO, 2011a.

Ek Tablo 6. Ülkelere göre kişi başına mısır tüketimi (kg/yıl)

Ülke veya ülke grubu	2007/2008-2009/2010 ortalaması
Dünya	16,7
Gelişmekte olan ülkeler	17,5
Gelişmiş ülkeler	13,7
Az Gelişmiş ülkeler	18,9
Düşük gelirli ve gıda açığı olan ülkeler	25,1
ABD	16,1
AB – 27	7,6
Arjantin	7,3
Brezilya	22,9
Çin	5,3
Güney Afrika	93,0
Hindistan	6,1
Japonya	26,7
Kanada	3,4
Güney Kore	1,9
Meksika	144,6
Türkiye	13,1

Kaynak: FAO, 2011a.

Ek Tablo 7. Mısır için dönüşüm katsayıları

1 bushel mısır = 25,4 kg	1 kg/ha mısır = 0,159 bushel/acre
1 bushel mısır = 2,75 galon etanol	1 bushel/acre mısır = 62,77 kg/ha
1 ton mısır = 39,3683 bushel	1 ton mısır = 710-800 kg HFCS
1 bushel mısır = 18 lbs DDGS	1 lt etanol = 2,5 kg mısır
100 kg mısır = 30 kg DDGS	1 galon etanol = 3,8 lt
1 kg = 2,205 lbs (pound)	1 kg mısır = 0,37 lt etanol
1 lbs (pound) = 0,4536 kg	1 ton mısır = 101 galon etanol
1 ha = 2,471 acre	1 \$/bushel = 39,3683 \$/ton
1 acre = 0,4047 ha	100 \$/ton mısır = 2,5401 \$/bushel

Kaynak: Agricharts, 2011, AgDecisionMaker, 2011, AgCalculator, 2011, UGC, 2011, DPT, 2001.

Ek Tablo 8. Uluslararası piyasalarda mısır fiyatları

	Arjantin		ABD	
	FAO	TMO	FAO	TMO
PY ortalama fiyat (ABD \$/ton)				
2006/2007	150,1		155,0	157,5
2007/2008	207,5		217,3	225,3
2008/2009	169,4		173,0	178,3
2009/2010	170,6	168,5	162,1	174,0
2010/2011	278,9	272,9	274,9	284,3
Son iki PY itibarıyla değişim (%)	63,5	62,0	69,6	63,4
Aylık ortalama fiyat (ABD \$/ton)				
2009/2010				
Eylül	162,0		150,0	161,0
Ekim	173,6	169,0	165,8	181,0
Kasım	175,3	173,0	172,0	188,0
Aralık	174,8	173,0	166,5	179,0
Ocak	179,0	191,7	166,9	184,1
Şubat	164,3	162,4	162,4	171,1
Mart	160,5		159,4	163,7
Nisan	160,6		155,7	162,6
Mayıs	170,0		163,0	167,8
Haziran	164,3		153,5	158,2
Temmuz	168,2	140,6	157,7	175,6
Ağustos	195,0		172,4	196,0
2010/2011				
Eylül	225,8	217,4	198,2	230,0
Ekim	244,0	234,7	231,2	252,9
Kasım	248,0	260,0	237,5	247,1
Aralık	255,8	246,0	247,7	253,6
Ocak	272,5	254,8	262,8	270,0
Şubat	288,3	270,4	287,2	296,6
Mart	289,8	292,7	292,1	295,2
Nisan	307,0	301,7	314,1	323,6
Mayıs	300,3	298,0	306,6	313,0
Haziran	311,3	321,4	314,2	314,3
Temmuz	299,2		301,7	307,7
Ağustos	308,3	299,7	308,4	308,2
2011/2012				
Eylül	313,7		317,7	299,5
Değişim (%)				
Eylül 2010-Eylül2011	38,9		60,3	30,2

Kaynak: FAO, 2011b, TMO, 2011b.

Ek Tablo 9. Mısır vadeli işlem fiyatları

CME - CBOT (Chicago Ticaret Borsası)								
	Temmuz		Eylül		Aralık		Mart	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2012	2011
	\$/ton							
24 Nisan	316	186	332	192	344	201	353	211
2 Mayıs	291	184	307	190	323	200	334	210
16 Mayıs	281	172	288	179	309	190	323	201
23 Mayıs	295	172	312	178	330	190	340	201

IGC (Uluslararası Tahıl Konseyi) – En yakın tarihli kontrat için

	1 yıl önce	03/08/2011	24/08/2011	21/09/2011
ABD – CME (CBOT) (cent/bushel)	405	706	732	686
Çin – Dalian (Renbinmi/ton)	2.030	2.309	2.312	2.424
AB (Fransa) – MATIF (€/ton)	188	241	210	204
G. Afrika – SAFEX White (Rand/ton)	1.202	1.907	2.199	2.230

Kaynak: FAO, 2011a, IGC, 2011.

Ek Tablo 10. CME - CBOT Mısır fiyatlarında dalgalanma (HV 20) ^{1/}

	Dalgalanma Oranı - HV20 (%)
2008	40,1
2009	38,5
2010	31,1
Ağustos	29,8
Eylül	28,9
Ekim	46,7
Kasım	35,1
Aralık	34,2
2011	
Ocak	24,8
Şubat	27,6
Mart	37,5
Nisan	42,0
Mayıs	40,6
Haziran	36,6
Temmuz	56,4
Ağustos	30,4
Eylül	27,5

Kaynak: IGC, 2011.

1/ HV20: 20 günlük fiyat ortalamalarının standart sapmasını ifade eden orandır.

Ek Tablo 11. Dünya biyoetanol üretimi ve fiyatları

	Üretim (milyar lt)	Fiyat (\$/100 lt)
2005	48,4	34,9
2006	58,1	45,6
2007	72,1	41,1
2008	83,6	46,5
2009	91,9	43,9
2010	99,4	58,2
2011 ^{/1}	105,6	64,4
2015 ^{/1}	130,7	64,8
2020 ^{/1}	155,0	66,4

Kaynak: OECD, 2011.

1/ Projeksiyon

Ek Tablo 12. Dünya biyoetanol projeksiyonları

	Üretim (milyon lt)		Yurtiçi kullanım (milyon lt)		Yakıt amaçlı kullanım (milyon lt)	
	2008-2010 ortalaması	2020	2008-2010 ortalaması	2020	2008-2010 ortalaması	2020
Kanada	1.482,7	2.358,9	1.530,4	2.408,0	1.324,3	2.201,9
ABD	42.856,8	63.960,9	44.663,1	73.474,5	42.337,9	70.483,8
2. jenerasyon	2,9	4.368,3				
AB-27	5.650,5	16.315,9	7.186,1	18.689,9	4.687,4	16.173,1
2. jenerasyon	0,0	1.626,1				
Avustralya	299,0	492,0	299,0	492,0	299,0	492,0
Japonya	306,7	946,3	704,4	1.715,0	89,7	1.686,5
2. jenerasyon	0,0	593,4				
Güney Afrika	384,2	421,4	93,3	46,9	0,0	0,0
Mozambik	25,0	58,5	20,8	29,2	0,0	8,7
Tanzanya	28,9	55,0	33,0	52,1	0,7	18,6
Arjantin	303,0	469,8	240,4	401,7	110,4	271,7
Brezilya	26.091,1	50.392,5	22.589,1	40.694,6	21.061,1	38.382,7
Kolombiya	309,7	586,8	353,5	385,1	315,4	346,7
Meksika	64,3	90,2	168,0	274,5	0,0	0,0
Peru	71,0	216,7	24,8	175,4	20,0	173,8
Çin	7.189,0	7.930,5	7.040,6	6.684,5	2.023,9	2.974,5
Hindistan	1.891,9	2.204,1	2.109,2	2.817,7	183,3	800,0
Endonezya	210,4	247,8	169,4	167,6	0,0	0,0
Malezya	65,6	74,0	86,8	84,9	0,0	0,0
Filipinler	118,2	603,2	262,5	450,2	193,1	350,0
Tayland	672,0	2.110,7	599,0	1.602,1	423,9	1.388,8
Türkiye	64,3	87,9	108,2	142,2	49,9	87,2
Vietnam	149,9	423,3	95,0	333,5	7,6	254,8
Toplam	91.657,4	154.961,9	91.820,6	155.982,8	73.742,4	136.123,3

Kaynak: OECD, 2011.

Ek Tablo 13. Türkiye mısır denge tablosu

Piyasa yılı	2000/'01	2001/'02	2002/'03	2003/'04	2004/'05	2005/'06	2006/'07	2007/'08	2008/'09	2009/'10	2010/'11 (Tahmin) ¹	2011/'12 (Öngörü) ²
Üretim	2.300,0	2.200,0	2.100,0	2.800,0	3.000,0	4.200,0	3.811,0	3.535,0	4.274,0	4.250,0	4.310,0	4.200,0
Ekilen alan (bin ha)	555,0	550,0	500,0	560,0	570,0	600,0	536,0	517,5	595,0	592,0	594,0	
Verim (kg/da)	414,4	400,0	420,0	500,0	550,5	700,0	711,0	683,1	718,3	717,9	726,0	
Üretim kayıpları	23,0	22,0	21,0	28,0	30,0	126,0	114,3	106,1	128,2	127,5		
Arz=Kullanım	3.048,4	3.375,0	3.192,4	4.189,7	3.893,6	4.165,5	4.836,7	4.571,8	4.605,3	4.692,5		
Kullanılabilir üretim	2.277,0	2.178,0	2.079,0	2.772,0	2.970,0	4.074,0	3.696,7	3.429,0	4.145,8	4.122,5		
İthalat	771,4	1.197,0	1.113,4	1.417,7	923,6	91,5	1.140,0	1.142,9	459,5	570,0		
Yurt içi kullanım	3.083,7	3.358,8	3.161,1	4.144,6	3.461,3	4.373,5	4.272,4	4.211,0	5.187,5	5.153,5		
Tüketim	1.366,6	1.465,8	1.365,8	1.798,5	1.288,5	998,4	1.029,5	1.025,7	1.040,8	1.203,4		
Tohumluk kullanım	33,0	30,0	33,6	34,2	36,0	16,0	14,0	14,0	14,9	14,8		
Yemlik kullanım	1.591,7	1.762,2	1.666,8	2.187,6	2.033,0	3.067,0	2.967,0	2.947,7	3.866,7	3.693,8		
Endüstriyel kullanım						169,9	151,0	120,7	140,7	117,9		
Kayıplar	92,5	100,8	94,8	124,3	103,8	122,2	110,9	102,9	124,4	123,7		
İhracat	31,0	16,2	31,0	28,3	31,9	352,2	73,8	93,4	123,7	390,8		
Stok değişimi	-66,3	0,0	0,3	16,8	400,4	-560,2	490,5	267,5	-705,9	-851,8		
Kişi başına tüketim (kg)	20,4	21,6	19,8	25,8	18,2			14,5	14,6	16,6		
Yemlik kullanım oranı (%)	51,6	52,5	52,7	52,8	58,7	70,1	69,4	70,0	74,5	71,7		
Yeterlilik derecesi (%)	73,8	64,9	65,8	66,9	85,8	93,2	86,5	81,4	79,9	80,0		

Kaynak: TÜİK, 2011a.

1/ Üretim, ekim alanı ve verim TÜİK rakamlarıdır.

2/ Üretim TÜİK 2011/1. tahminidir

Ek tablo 14. Bölgelere göre mısır üretimi, ekim alanı ve verimi

	2000			2005			2010		
	Ekilen alan (dekar)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Ekilen alan (dekar)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Ekilen alan (dekar)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)
TRA Kuzeydoğu Anadolu	8.760	1.683	193	9.290	3.206	358	4.451	2.026	455
TRB Ortadoğu Anadolu	9.630	1.682	179	26.860	18.438	686	8.735	4.623	529
TRC Güneydoğu Anadolu	96.190	47.504	494	490.080	410.870	839	1.299.202	940.877	724
TR1 İstanbul	15.420	4.301	279	2.460	1.026	417	791	472	597
TR2 Batı Marmara	188.240	60.229	322	119.920	77.314	645	128.498	98.557	767
TR3 Ege	453.380	178.409	394	705.720	618.293	876	749.715	695.031	930
TR4 Doğu Marmara	888.160	491.385	561	763.520	631.313	827	666.726	545.717	819
TR5 Batı Anadolu	45.570	14.510	318	148.490	97.870	659	192.630	130.964	680
TR6 Akdeniz	1.623.670	986.543	608	2.326.010	1.974.983	849	1.860.987	1.603.908	862
TR7 Ortaanadolu	9.770	989	104	30.560	22.756	745	16.332	11.705	717
TR8 Batı Karadeniz	1.254.460	335.038	268	830.070	226.388	273	645.595	210.528	327
TR9 Doğu Karadeniz	956.750	177.727	187	547.020	117.543	215	366.338	65.592	179
Toplam	5.550.000	2.300.000	416	6.000.000	4.200.000	700	5.940.000	4.310.000	726
	Pay (%)								
TRA Kuzeydoğu Anadolu	0,2	0,1		0,2	0,1		0,1	0,0	
TRB Ortadoğu Anadolu	0,2	0,1		0,4	0,4		0,1	0,1	
TRC Güneydoğu Anadolu	1,7	2,1		8,2	9,8		21,9	21,8	
TR1 İstanbul	0,3	0,2		0,0	0,0		0,0	0,0	
TR2 Batı Marmara	3,4	2,6		2,0	1,8		2,2	2,3	
TR3 Ege	8,2	7,8		11,8	14,7		12,6	16,1	
TR4 Doğu Marmara	16,0	21,4		12,7	15,0		11,2	12,7	
TR5 Batı Anadolu	0,8	0,6		2,5	2,3		3,2	3,0	
TR6 Akdeniz	29,3	42,9		38,8	47,0		31,3	37,2	
TR7 Ortaanadolu	0,2	0,0		0,5	0,5		0,3	0,3	
TR8 Batı Karadeniz	22,6	14,6		13,8	5,4		10,9	4,9	
TR9 Doğu Karadeniz	17,2	7,7		9,1	2,8		6,2	1,5	
Toplam	100,0	100,0		100,0	100,0		100,0	100,0	

Kaynak: TÜİK, 2011a.

Ek tablo 15. İllere göre mısır üretimi, ekim alanı ve verimi

	2000			2005			2010				
	Ekilen alan (dekar)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Ekilen alan (dekar)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Ekilen alan (dekar)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)		
Adana	846.170	554.256	655	Adana	1.196.250	1.014.668	848	Adana	860.354	748.160	870
Sakarya	478.080	312.023	670	Sakarya	445.640	430.530	966	Şanlıurfa	708.981	453.006	639
Mersin	326.010	224.261	688	Mersin	369.460	347.697	941	Osmaniye	412.630	387.598	939
Samsun	538.720	187.885	349	Manisa	222.710	247.512	1.111	Sakarya	385.161	311.880	810
Kocaeli	157.990	71.476	452	Osmaniye	309.370	235.686	762	Mardin	364.831	306.564	840
Osmaniye	187.790	69.198	368	Hatay	208.950	188.468	902	Manisa	275.982	274.431	994
Ordu	416.610	68.444	164	Aydın	177.240	178.553	1.007	Aydın	182.424	182.946	1.003
Zonguldak	297.100	60.932	206	Mardin	168.980	146.659	868	Mersin	175.950	157.055	894
Hatay	120.600	59.783	496	Kahramanmaraş	144.520	122.795	850	İzmir	143.273	153.443	1.071
Aydın	100.480	56.360	562	Samsun	331.120	109.316	330	Bursa	156.610	148.678	949
İlk 10 il toplamı	3.469.550	1.664.618		İlk 10 il toplamı	3.574.240	3.021.884		İlk 10 il toplamı	3.666.196	3.123.761	
Türkiye toplamı	5.550.000	2.300.000	416	Türkiye toplamı	6.000.000	4.200.000	700	Türkiye toplamı	5.940.000	4.310.000	726
				Pay (%)							
Adana	15,2	24,1		Adana	19,9	24,2		Adana	14,5	17,4	
Sakarya	8,6	13,6		Sakarya	7,4	10,3		Şanlıurfa	11,9	10,5	
Mersin	5,9	9,8		Mersin	6,2	8,3		Osmaniye	6,9	9,0	
Samsun	9,7	8,2		Manisa	3,7	5,9		Sakarya	6,5	7,2	
Kocaeli	2,8	3,1		Osmaniye	5,2	5,6		Mardin	6,1	7,1	
Osmaniye	3,4	3,0		Hatay	3,5	4,5		Manisa	4,6	6,4	
Ordu	7,5	3,0		Aydın	3,0	4,3		Aydın	3,1	4,2	
Zonguldak	5,4	2,6		Mardin	2,8	3,5		Mersin	3,0	3,6	
Hatay	2,2	2,6		Kahramanmaraş	2,4	2,9		İzmir	2,4	3,6	
Aydın	1,8	2,5		Samsun	5,5	2,6		Bursa	2,6	3,4	
İlk 10 il toplamı	62,5	72,4		İlk 10 il toplamı	59,6	71,9		İlk 10 il toplamı	61,7	72,5	
Türkiye toplamı	100,0	100,0		Türkiye toplamı	100,0	100,0		Türkiye toplamı	100,0	100,0	

Kaynak: TÜİK, 2011a.

Ek Tablo 16. Yem Üretimi ¹ (bin ton)

	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Toplam	Pay ² (%)	Pay ³ (%)
2006/2007															
Kanatlı	247,3	250,3	259,3	243,5	264,6	253,1	277,6	279,0	304,0	300,2	308,4	318,5	3.305,8	100,0	38,4
Etlik Tavuk	179,9	169,6	180,1	161,2	179,3	176,4	191,3	190,9	217,1	216,5	225,8	229,8	2.318,0	70,1	26,9
Etlik Piliç	83,8	76,7	82,7	68,6	79,0	75,5	80,4	78,2	91,3	94,4	98,4	104,7	1.013,6	30,7	11,8
Yumurta	42,9	49,3	50,3	52,2	53,3	53,0	56,3	57,3	54,6	52,7	49,8	55,2	626,8	19,0	7,3
Küçükbaş	22,1	25,3	35,4	27,2	32,5	33,4	35,5	28,9	21,6	20,0	17,3	19,7	318,8	100,0	3,7
Besi	13,9	17,6	23,3	14,4	9,7	9,3	8,7	7,9	8,6	8,5	8,8	9,9	140,6	44,1	1,6
Süt	0,2	0,2	0,7	1,2	2,1	1,6	0,9	0,5	0,4	0,3	0,6	1,4	9,8	3,1	0,1
Büyükbaş	388,5	360,1	440,3	398,9	379,2	394,3	438,7	415,9	427,1	384,0	390,8	424,2	4.841,9	100,0	56,3
Besi	172,7	172,4	220,4	184,7	163,2	160,5	171,2	156,7	163,2	144,5	150,2	168,8	2.028,5	41,9	23,6
Süt	202,8	177,4	206,7	203,9	200,9	219,1	248,2	240,9	243,6	221,0	224,6	239,4	2.628,4	54,3	30,6
Diğer	8,4	8,2	8,2	5,6	10,5	8,3	9,7	11,4	13,5	14,4	18,0	19,3	135,5		1,6
Toplam	666,2	643,9	743,2	675,2	686,8	689,1	761,5	735,2	766,2	718,6	734,5	781,7	8.602,0		100,0
2007/2008															
Kanatlı	302,6	329,9	309,6	281,9	321,0	312,1	332,7	344,9	382,1	365,8	381,2	349,7	4.013,5	100,0	41,3
Etlik Tavuk	212,3	232,6	213,5	185,4	217,2	218,2	240,2	249,6	283,9	276,3	286,3	256,4	2.871,8	71,6	29,5
Etlik Piliç	89,1	101,1	95,0	84,9	96,0	103,0	118,0	123,0	136,7	128,4	142,4	126,3	1.343,7	33,5	13,8
Yumurta	59,2	62,0	60,6	60,6	64,3	57,8	55,9	59,8	59,9	53,8	57,2	52,9	704,0	17,5	7,2
Küçükbaş	25,2	31,8	30,9	28,2	30,8	34,1	31,5	20,4	19,3	15,7	13,5	25,5	306,9	100,0	3,2
Besi	15,6	21,9	20,6	12,8	9,2	9,5	9,9	6,0	6,9	7,5	6,7	9,2	135,6	44,2	1,4
Süt	0,2	0,3	0,7	1,6	3,2	2,5	1,1	0,6	3,1	0,4	0,4	9,9	24,1	7,9	0,2
Büyükbaş	440,9	491,6	506,6	428,8	479,1	468,3	494,8	405,3	378,6	352,9	383,3	390,7	5.221,1	100,0	53,7
Besi	199,7	228,2	246,9	175,5	179,4	169,2	172,3	138,7	127,1	117,3	126,5	146,8	2.027,6	38,8	20,8
Süt	226,6	248,3	245,7	239,6	284,0	282,8	303,7	249,0	233,0	218,7	239,9	227,6	2.999,1	57,4	30,8
Diğer	21,2	21,8	15,7	12,0	11,1	9,2	10,8	13,1	13,8	17,1	17,8	19,9	183,5		1,9
Toplam	789,9	875,1	862,8	751,0	842,1	823,7	869,8	783,7	793,8	751,6	795,8	785,8	9.725,1		100,0

Ek Tablo 16 (Devam). Yem Üretimi ¹ (bin ton)

	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Toplam	Pay ² (%)	Pay ³ (%)
2008/2009															
Kanatlı	330,3	323,6	288,0	288,9	307,2	294,8	324,6	355,1	365,0	374,2	379,3	361,7	3.992,7	100,0	43,2
Etlik Tavuk	238,6	231,3	195,3	193,0	212,5	204,3	229,7	258,2	270,1	279,5	285,4	267,8	2.865,7	71,8	31,0
Etlik Piliç	115,1	111,7	88,3	98,3	105,4	104,9	111,9	125,9	137,9	141,6	141,3	135,6	1.417,9	35,5	15,3
Yumurta	56,1	58,1	57,5	62,1	62,0	58,4	59,2	61,0	60,2	59,8	60,0	60,9	715,4	17,9	7,7
Küçükbaş	34,2	44,7	41,0	40,1	57,8	59,3	54,0	27,4	13,9	12,3	12,2	19,6	416,5	100,0	4,5
Besi	14,4	20,7	13,7	6,7	6,5	5,6	6,9	4,6	3,3	4,3	5,3	9,4	101,3	24,3	1,1
Süt	11,6	17,1	21,3	24,2	36,8	34,4	25,3	8,9	0,7	0,2	0,2	2,4	183,0	43,9	2,0
Büyükbaş	434,2	457,5	398,0	384,3	393,8	367,1	416,2	387,1	334,1	331,9	367,0	387,3	4.658,7	100,0	50,4
Besi	175,6	202,9	179,2	149,1	147,6	133,1	153,6	137,0	116,9	116,6	130,6	151,0	1.793,2	38,5	19,4
Süt	242,7	239,0	206,0	222,0	232,5	220,4	245,2	232,6	200,8	199,8	219,7	220,0	2.680,6	57,5	29,0
Diğer	20,1	14,5	9,3	8,2	9,9	12,0	11,6	13,6	15,9	16,8	19,6	19,0	170,4		1,8
Toplam	818,8	840,3	736,3	721,5	768,7	733,2	806,4	783,2	728,9	735,2	778,1	787,7	9.238,4		100,0
2009/2010															
Kanatlı	339,4	341,4	314,4	370,2	347,7	324,6	396,0	402,0	417,8	392,1	419,5	397,8	4.462,9	100,0	42,7
Etlik Tavuk	243,8	243,4	215,4	257,4	245,9	223,4	280,5	287,0	303,9	283,6	307,0	281,7	3.173,0	71,1	30,4
Etlik Piliç	119,9	124,0	107,7	133,8	130,5	112,1	142,6	146,8	159,1	146,0	163,3	149,9	1.635,7	36,7	15,7
Yumurta	63,1	61,8	62,9	71,1	62,7	63,0	69,6	69,6	68,1	60,7	67,7	64,2	784,5	17,6	7,5
Küçükbaş	24,5	30,1	19,4	25,9	25,5	29,0	29,8	21,4	17,1	17,6	20,4	25,8	286,4	100,0	2,7
Besi	15,4	18,2	8,8	7,2	6,3	6,6	7,7	5,2	5,0	6,8	9,0	15,6	111,8	39,0	1,1
Süt	1,4	1,9	1,2	1,8	1,7	1,7	1,0	0,6	0,4	0,5	0,3	0,3	12,9	4,5	0,1
Büyükbaş	436,7	494,6	390,0	448,2	439,7	462,0	510,9	443,9	407,5	441,2	494,6	519,8	5.489,0	100,0	52,5
Besi	179,0	204,7	159,1	171,1	161,0	166,5	169,5	154,5	133,1	144,5	161,5	201,7	2.006,2	36,5	19,2
Süt	241,8	272,0	216,1	259,0	259,7	275,0	316,3	266,5	250,1	271,9	307,7	293,7	3.229,8	58,8	30,9
Diğer	19,7	18,1	13,4	11,9	20,2	11,9	16,6	18,3	18,2	19,8	20,4	20,3	208,7		2,0
Toplam	820,4	884,2	737,2	856,1	833,1	827,4	953,3	885,5	860,6	870,7	954,9	963,6	10.447,0		100,0

Ek Tablo 16 (Devam). Yem Üretimi ^{1/} (bin ton)

	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Toplam	Pay ^{2/} (%)	Pay ^{3/} (%)
	2010/2011^{4/}														
Kanatlı	404,4	387,7	380,8	441,4	356,5	328,7	317,1	368,4	374,7	372,8	366,1	357,5	4.456,0	100,0	42,1
Etlik Tavuk	288,9	271,6	259,9	309,9	249,2	226,8	229,2	265,7	279,5	278,3	274,4	257,4	3.190,9	71,6	30,1
Etlik Piliç	148,0	139,5	130,8	159,5	130,8	117,1	115,3	136,9	137,3	141,5	144,2	136,9	1.637,7	36,8	15,5
Yumurta	69,0	71,3	73,4	81,4	68,4	65,1	52,3	63,7	56,4	58,9	57,9	59,8	777,5	17,4	7,3
Küçükbaş	32,6	27,4	18,4	31,2	27,9	29,9	29,7	21,8	15,8	15,7	18,2	24,5	293,1	100,0	2,8
Besi	20,5	17,7	8,8	11,3	9,4	9,5	9,2	7,0	5,8	6,5	10,1	17,3	133,1	45,4	1,3
Süt	1,1	0,6	1,4	3,7	2,8	2,7	1,8	1,0	0,8	0,8	0,5	0,5	17,5	6,0	0,2
Büyükbaş	548,8	534,7	503,3	615,9	514,6	476,2	463,0	443,4	404,9	355,7	401,3	392,2	5.654,0	100,0	53,4
Besi	217,5	218,7	197,8	243,1	201,1	183,9	187,3	177,9	160,3	134,4	162,6	166,1	2.250,7	39,8	21,2
Süt	307,2	293,0	280,1	345,2	289,7	269,0	253,5	242,5	221,6	201,8	217,9	208,4	3.129,9	55,4	29,5
Diğer	20,9	26,9	23,5	20,5	22,1	8,1	12,1	12,4	13,3	9,6	11,5	12,1	193,0		1,8
Toplam	1.006,8	976,7	926,0	1.109,0	921,2	842,8	821,8	846,0	808,7	753,7	797,1	786,3	10.596,0		100,0

Kaynak: GKGM, 2011.

1/ Yem türleri bazında alt grupların tamamına ait veriler tabloda verilmediğinden alt grupların toplamı ana grup verilerine eşit değildir.

2/ Alt grupların ana gruplar içerisindeki payı

3/ Ana grupların toplam yem üretimi içerisindeki payı

4/ Bu raporun hazırlanma tarihi itibarıyla 2011 yılı veri girişleri ve revizyonları devam etmektedir

Ek tablo 17. Türkiye’de NBS kotası, üretimi, dış ticareti (bin ton) ve fiyatları (TL/kg)

	Kota (A kotası)^{1/}	Üretim	Yurtiçi satış	İthalat^{2/}	İhracat (C kotası)	Fiyat
2008/2009	267	418	333	22	83	1,15
2009/2010	271	540	406	8	139	1,17
2010/2011	244			9		
2011/2012	244					

Kaynak: Şeker Kurumu, 2011.

1/ BKK ile 2008/2009 PY’nda %25, 2009/2010 ve 2010/2011 PY’larında %50 kota artışı yapılmıştır

2/2008, 2009 ve 2010 takvim yılları itibarıyla

Ek tablo 18. Türkiye'nin mısır ve ürünleri ithalatı (mısır eşdeğeri ¹ ton)

	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Toplam
2005/2006													
Mısır	2.881	2.848	4.924	8.681	3.543	1.146	361	151	257	0	14.357	1.441	40.590
Tohumluk	1	66	3	157	383	45	818	260	305	151	76	31	2.297
Nişasta	16.892	19.014	19.759	13.758	10.495	11.477	14.340	11.761	15.436	13.654	13.609	12.943	173.137
NBŞ	392	216	338	257	95	288	338	259	244	448	326	311	3.513
Tutkal	104	297	230	80	62	197	308	175	199	145	81	206	2.084
Diğer	655	732	414	1.311	497	317	897	653	745	585	537	379	7.721
Toplam	20.925	23.172	25.667	24.244	15.077	13.470	17.061	13.259	17.187	14.983	28.986	15.311	229.341
2006/2007													
Mısır	415	936	1.915	3.992	24.629	37.299	70.385	80.514	187.003	158.152	310.952	224.334	1.100.527
Tohumluk	1	4	41	0	226	464	137	338	657	13	6	9	1.896
Nişasta	14.950	12.975	12.186	15.184	12.539	12.425	13.780	15.430	14.029	16.128	17.180	14.159	170.965
NBŞ	340	122	258	82	83	0	29	11	0	341	12	0	1.277
Tutkal	72	205	168	137	92	178	52	204	183	44	53	128	1.517
Diğer	786	566	300	697	407	400	1.055	576	447	332	592	531	6.689
Toplam	16.565	14.808	14.867	20.092	37.977	50.767	85.437	97.074	202.318	175.010	328.796	239.162	1.282.872
2007/2008													
Mısır	3.018	6.675	3.578	19.621	74.870	137.261	907	171.751	209.692	227.956	151.411	149.245	1.155.983
Tohumluk	1	69	4	460	706	676	1.138	955	446	154	102	0	4.710
Nişasta	15.352	14.240	15.630	13.023	15.599	15.180	11.807	14.340	16.509	14.464	15.862	14.871	176.877
NBŞ	232	185	96	54	515	854	1.128	1.003	1.147	1.099	1.391	1.153	8.855
Tutkal	58	6	134	151	40	125	149	97	130	96	123	60	1.170
Diğer	811	1.235	1.232	1.054	1.125	765	735	917	845	1.144	918	1.221	12.000
Toplam	19.472	22.409	20.673	34.363	92.854	154.860	15.863	189.062	228.769	244.914	169.807	166.550	1.359.595
2008/2009													
Mısır	445	1.728	2.707	19.058	22.366	16.530	42.134	81.377	104.882	32.177	42.651	46.278	412.333
Tohumluk	0	2	4	473	678	595	776	640	1.121	1.549	16	0	5.852
Nişasta	15.613	13.267	14.786	10.611	8.487	8.910	13.555	12.411	11.452	16.748	16.772	16.898	159.510
NBŞ	1.211	340	191	308	356	218	276	322	350	306	420	209	4.506
Tutkal	95	245	36	49	2	69	167	153	115	157	39	159	1.284
Diğer	2.183	959	1.274	2.048	888	800	2.409	1.109	5.603	2.180	3.630	2.700	25.785
Toplam	19.547	16.541	18.998	32.547	32.777	27.121	59.317	96.011	123.522	53.116	63.526	66.244	609.269

Ek tablo 18 (Devam). Türkiye'nin mısır ve ürünleri ithalatı (mısır eşdeğeri ^{1/} ton)

	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Toplam
2009/2010													
Mısır	5.876	4.403	9.588	71.810	26.897	36.633	110.500	63.878	31.965	83.438	38.197	24.892	508.075
Tohumluk	1.000	0	0	388	575	131	634	582	492	80	0	0	3.882
Nişasta	16.573	15.918	12.973	17.393	13.164	13.540	17.468	18.233	20.703	21.261	23.237	19.728	210.191
NBŞ	449	440	232	381	335	178	320	365	430	351	427	306	4.212
Tutkal	200	104	210	209	179	95	384	366	296	222	345	107	2.716
Diğer	3.931	1.609	2.497	7.413	3.016	2.485	7.174	6.432	8.309	5.715	5.555	6.586	60.723
Toplam	28.029	22.474	25.499	97.593	44.165	53.062	136.480	89.855	62.195	111.067	67.761	51.618	789.799
2010/2011													
Mısır	3.357	3.534	1.397	24.553	33.223	21.030	54.335	47.524	51.276	60.162	12.491	14.396	327.278
Tohumluk	3	1	771	12	389	181	266	629	259	400	3	5	2.918
Nişasta	17.462	18.444	17.818	18.518	18.255	16.788	20.713	18.642	20.022	19.380	19.116	20.959	226.117
NBŞ	299	404	435	408	450	413	451	510	537	351	393	359	5.010
Tutkal	374	224	343	267	135	210	383	167	199	276	164	184	2.926
Diğer	4.555	5.841	3.733	6.285	4.909	6.270	7.150	6.491	6.528	3.577	5.843	5.772	66.953
Toplam	26.050	28.448	24.496	50.043	57.362	44.892	83.297	73.964	78.821	84.147	38.010	41.674	631.202

Kaynak: TÜİK, 2011b.

1/ Mısır eşdeğerleri, ticarete konu birincil ürün olan mısırın miktarlarının doğrudan, mısırdan elde edilen ürünlerin de teknik dönüşüm katsayıları (bkz TÜİK, 2003) kullanılarak birincil ürün mısıra dönüştürülen miktarlarının toplamı ile hesaplanmıştır. Böylece mısır ve mısırdan elde edilen ürünlerin tamamı ana ürün olan mısıra dönüştürülmüştür. Tabloya dahil edilen ürünler için bkz Ek Tablo 22. Mısır özü yağı gibi bazı ürünlerin teknik dönüşüm katsayıları bulunamadığından tabloya dahil edilmemiştir.

Ek tablo 19. Türkiye'nin mısır ve ürünleri ihracatı (mısır eşdeğeri ¹ ton)

	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Toplam
2005/2006													
Mısır	169	62.652	9.142	49.231	26.260	61.763	52.166	16.255	13.182	162	13.754	76	304.813
Tohumluk	568	2.050	1.673	579	823	392	203	248	17	367	3	8	6.931
Nişasta	673	562	391	604	478	437	725	539	650	478	689	1.164	7.390
NBŞ	0	0	0	12	12	29	5	0	25	4	0	9	95
Tutkal	209	163	263	258	130	287	299	262	213	369	249	333	3.035
Diğer	2.051	2.393	1.602	2.088	562	1.460	2.610	1.882	1.857	2.461	1.677	1.616	22.260
Toplam	3.670	67.819	13.071	52.772	28.266	64.368	56.009	19.186	15.943	3.841	16.372	3.207	344.524
2006/2007													
Mısır	17	199	230	279	450	649	265	302	623	378	177	10	3.577
Tohumluk	77	1.519	2.750	2.246	305	698	162	33	83	52	240	11	8.176
Nişasta	1.544	775	681	873	365	889	1.107	1.838	1.680	1.029	1.658	1.322	13.761
NBŞ	0	12	194	0	361	535	1.159	1.135	727	737	607	493	5.958
Tutkal	395	275	119	271	76	226	441	274	398	269	294	373	3.409
Diğer	3.021	3.131	2.845	2.833	2.287	2.588	3.116	2.415	1.489	2.550	2.520	2.226	31.021
Toplam	5.054	5.910	6.818	6.501	3.843	5.585	6.250	5.996	5.000	5.014	5.494	4.436	65.903
2007/2008													
Mısır	482	226	7	10	495	1.969	5	1.013	16	9	2.358	217	6.807
Tohumluk	133	867	590	1.613	1.067	197	509	235	101	0	5	6	5.324
Nişasta	1.436	963	1.187	586	1.632	1.619	808	2.213	803	1.866	1.156	1.904	16.173
NBŞ	326	531	895	503	806	1.253	1.697	1.542	1.062	826	783	820	11.045
Tutkal	439	354	392	366	479	561	269	571	299	289	391	349	4.758
Diğer	2.446	4.701	5.846	3.117	3.489	3.398	3.478	3.804	2.953	3.156	6.817	2.541	45.745
Toplam	5.262	7.642	8.918	6.195	7.968	8.998	6.765	9.378	5.235	6.146	11.510	5.837	89.852
2008/2009													
Mısır	277	4	4	34	4	9	728	562	661	630	48.694	2.208	53.815
Tohumluk	0	2.023	3.066	1.521	2.316	618	1.101	78	335	110	3	2	11.172
Nişasta	966	969	879	1.325	1.050	1.396	1.356	1.183	524	1.251	1.075	1.202	13.178
NBŞ	1.089	441	882	530	546	645	369	761	698	740	777	375	7.854
Tutkal	434	235	120	71	250	275	181	188	188	128	215	145	2.429
Diğer	2.466	3.194	2.745	1.762	1.308	2.056	3.065	1.810	5.312	1.673	2.481	908	28.778
Toplam	5.232	6.865	7.695	5.243	5.474	5.000	6.799	4.582	7.717	4.533	53.245	4.841	117.226

Ek tablo 19 (Devam). Türkiye'nin mısır ve ürünleri ihracatı (mısır eşdeğeri ¹ ton)

	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Toplam
2009/2010													
Mısır	111.406	89.007	60.656	13	9	7	4	6	15	566	1.011	10	262.709
Tohumluk	99	1.909	3.167	1.222	928	1.243	661	495	57	293	12	25	10.111
Nişasta	836	746	884	1.282	1.043	2.265	1.647	3.337	4.056	1.519	1.386	968	19.967
NBŞ	776	1.228	1.068	1.342	1.231	1.531	3.559	2.504	1.485	873	1.030	1.066	17.694
Tutkal	173	277	163	118	105	143	131	142	237	191	204	406	2.289
Diğer	6.137	3.029	3.679	3.993	6.459	3.151	5.073	8.282	3.813	5.149	6.543	7.805	63.113
Toplam	119.426	96.198	69.615	7.970	9.775	8.340	11.075	14.765	9.663	8.591	10.186	10.279	375.884
2010/2011													
Mısır	8	4	7	203	2	600	65	29	649	485	573	357	2.982
Tohumluk	0	1.027	1.792	2.404	1.590	467	981	209	336	193	35	93	9.128
Nişasta	2.080	1.524	4.211	3.550	3.318	2.905	3.594	3.604	3.918	3.315	2.980	2.036	37.033
NBŞ	1.481	1.574	1.937	4.442	3.308	2.304	2.395	3.076	1.851	1.560	1.283	1.081	26.292
Tutkal	559	324	303	326	388	257	459	612	209	361	461	121	4.382
Diğer	7.050	11.375	11.137	14.930	11.310	7.327	13.034	12.195	10.399	4.477	2.832	8.091	114.155
Toplam	11.178	15.827	19.388	25.856	19.916	13.860	20.528	19.723	17.362	10.392	8.164	11.780	193.973

Kaynak: TÜİK, 2011b

1/ Mısır eşdeğerleri, ticarete konu birincil ürün olan mısırın miktarlarının doğrudan, mısırdan elde edilen ürünlerin de teknik dönüşüm katsayıları (bkz TÜİK, 2003) kullanılarak birincil ürün mısıra dönüştürülen miktarlarının toplamı ile hesaplanmıştır. Böylece mısır ve mısırdan elde edilen ürünlerin tamamı ana ürün olan mısıra dönüştürülmüştür. Tabloya dahil edilen ürünler için bkz Ek Tablo 22. Mısır özü yağı gibi bazı ürünlerin teknik dönüşüm katsayıları bulunamadığından tabloya dahil edilmemiştir.

Ek tablo 20. Türkiye'nin mısır ve ürünleri dış ticaretinde alt grupların payı, dış ticaret dengesi

	Mısır	Tohumluk	Nişasta	NBŞ	Tutkal	Diğer	Toplam	
	Miktar (ton)							
İthalat	2005/2006	40.590	2.297	173.137	3.513	2.084	229.341	
	2006/2007	1.100.527	1.896	170.965	1.277	1.517	1.282.872	
	2007/2008	1.155.983	4.710	176.877	8.498	1.170	1.359.238	
	2008/2009	412.333	5.852	159.510	4.506	1.284	609.269	
	2009/2010	508.075	3.882	210.191	4.212	2.716	789.799	
	2010/2011	327.278	2.918	226.117	5.010	2.926	631.202	
İhracat	2005/2006	304.813	6.931	7.390	95	3.035	344.524	
	2006/2007	3.577	8.176	13.761	5.958	3.409	65.903	
	2007/2008	6.807	5.324	16.173	11.045	4.758	89.852	
	2008/2009	53.815	11.172	13.178	7.854	2.429	117.226	
	2009/2010	262.709	10.111	19.967	17.694	2.289	375.884	
	2010/2011	2.982	9.128	37.033	26.292	4.382	193.973	
	Pay (%)							
İthalat	2005/2006	17,7	1,0	75,5	1,5	0,9	3,4	100,0
	2006/2007	85,8	0,1	13,3	0,1	0,1	0,5	100,0
	2007/2008	85,0	0,3	13,0	0,6	0,1	0,9	100,0
	2008/2009	67,7	1,0	26,2	0,7	0,2	4,2	100,0
	2009/2010	64,3	0,5	26,6	0,5	0,3	7,7	100,0
	2010/2011	51,8	0,5	35,8	0,8	0,5	10,6	100,0
İhracat	2005/2006	88,5	2,0	2,1	0,0	0,9	6,5	100,0
	2006/2007	5,4	12,4	20,9	9,0	5,2	47,1	100,0
	2007/2008	7,6	5,9	18,0	12,3	5,3	50,9	100,0
	2008/2009	45,9	9,5	11,2	6,7	2,1	24,5	100,0
	2009/2010	69,9	2,7	5,3	4,7	0,6	16,8	100,0
	2010/2011	1,5	4,7	19,1	13,6	2,3	58,9	100,0
	Dış Ticaret Dengesi ¹ (ton)							
	2005/2006	264.223	4.634	-165.748	-3.418	951	14.539	115.182
	2006/2007	-1.096.950	6.280	-157.204	4.682	1.892	24.331	-1.216.969
	2007/2008	-1.149.176	614	-160.704	2.547	3.588	33.745	-1.269.386
	2008/2009	-358.519	5.321	-146.332	3.348	1.145	2.994	-492.043
	2009/2010	-245.365	6.230	-190.224	13.481	-427	2.390	-413.915
	2010/2011	-324.296	6.209	-189.084	21.283	1.456	47.202	-437.230

Kaynak: Ek Tablo 18 ve 19'deki verilerle yapılan hesaplamalar

1/ Dış ticaret dengesi = İhracat - İthalat

Ek tablo 21. Türkiye'nin 2010/2011 PY mısır ve ürünleri dış ticaretinin ülkelere göre dağılımı (mısır eşdeğeri ¹ ton)

İthalat			İhracat		
	Miktar	Pay (%)		Miktar	Pay (%)
Mısır	327.278	100,0	Mısır	2.982	100,0
Romanya	105.960	32,4	Mısır	1.936	64,9
Ukrayna	79.780	24,4	Irak	573	19,2
Bulgaristan	46.149	14,1	Norveç	143	4,8
Moldova	24.806	7,6	Suriye	120	4,0
Macaristan	21.983	6,7	Bulgaristan	94	3,2
Tohumluk	2.918	100,0	Tohumluk	9.128	100,0
Romanya	946	32,4	İtalya	2.515	27,6
Fransa	938	32,1	Hollanda	1.668	18,3
A.B.D.	338	11,6	Ukrayna	951	10,4
İspanya	191	6,5	Almanya	876	9,6
İtalya	162	5,5	İspanya	694	7,6
Nişasta	226.117	100,0	Nişasta	37.033	100,0
Bulgaristan	120.427	53,3	Cezayir	10.565	28,5
Hollanda	39.068	17,3	Irak	6.953	18,8
Almanya	24.875	11,0	Suudi Arabistan	3.260	8,8
İsrail	15.486	6,8	Brezilya	1.840	5,0
Tayland	3.830	1,7	Mısır	1.778	4,8
NBŞ	5.010	100,0	NBŞ	26.292	100,0
Çin	1.381	27,6	İran	4.789	18,2
İtalya	1.057	21,1	Mısır	3.315	12,6
Bulgaristan	1.011	20,2	Cezayir	2.992	11,4
Fransa	726	14,5	Suriye	1.884	7,2
Ege Serbest Bölge	369	7,4	Ukrayna	1.814	6,9
Tutkal	2.926	100,0	Tutkal	4.382	100,0
Hollanda	1.316	45,0	Rusya Federasyonu	869	19,8
Almanya	1.056	36,1	Bulgaristan	817	18,7
İtalya	379	12,9	Özbekistan	431	9,8
Çin	68	2,3	Türkmenistan	430	9,8
Güney Kore	43	1,5	Ukrayna	318	7,3
Diğer	66.953	100,0	Diğer	114.155	100,0
Bulgaristan	24.585	36,7	Irak	89.360	78,3
Macaristan	9.591	14,3	Mısır	7.014	6,1
Tayland	6.563	9,8	Angola	5.355	4,7
Çin	4.787	7,2	Suriye	3.908	3,4
Avusturya	4.082	6,1	Ürdün	2.382	2,1
Toplam	631.202	100,0	Toplam	193.973	100,0
Bulgaristan	192.173	30,4	Irak	98.010	50,5
Romanya	107.141	17,0	Mısır	14.135	7,3
Ukrayna	83.633	13,2	Cezayir	13.802	7,1
Hollanda	40.390	6,4	Suriye	6.934	3,6
Macaristan	31.585	5,0	İran	5.928	3,1

Kaynak: TÜİK, 2011b.

1/ Mısır eşdeğerleri, ticarete konu birincil ürün olan mısırın miktarlarının doğrudan, mısırdan elde edilen ürünlerin de teknik dönüşüm katsayıları (bkz TÜİK, 2003) kullanılarak birincil ürün mısıra dönüştürülen miktarlarının toplamı ile hesaplanmıştır. Böylece mısır ve mısırdan elde edilen ürünlerin tamamı ana ürün olan mısıra dönüştürülmüştür. Tabloya dahil edilen ürünler için bkz Ek Tablo 22. Mısır özü yağı gibi bazı ürünlerin teknik dönüşüm katsayıları bulunamadığından tabloya dahil edilmemiştir.

Ek tablo 22. Türkiye'nin DDGS dış ticareti (ton)

	A.B.D.	Avusturya	Bulgaristan	Hollanda	İsrail	İsveç	K.K.T.C.	Kanada	Kazakistan	Romanya	Rusya Fed.	Ukrayna	Toplam
İthalat													
2000/2001													
2001/2002													
2002/2003													
2003/2004													
2004/2005	26.329												26.329
2005/2006	75.974												75.974
2006/2007	195.382												195.382
2007/2008	489.890						21.898	200		614	1.033		513.634
2008/2009	402.244						7.099	480				5.920	415.743
2009/2010	368.960	4.282	7.787	3.974			3.972	0	11.271			13.699	413.944
2010/2011	305.905	12.713	14.811	35.249	12.028		919	288	29.120	2.470		14.963	428.465
İhracat													
2000/2001					5.800								5.800
2001/2002					3.100								3.100
2002/2003					4.900								4.900
2003/2004					4.007								4.007
2004/2005													
2005/2006					3.847								3.847
2006/2007					4.150								4.150
2007/2008					950		10						960
2008/2009													
2009/2010													
2010/2011													

Kaynak: TÜİK, 2011b.

Ek tablo 23. Dış ticarete konu olan mısır ve ürünlerinin GTİP ¹ kodları ile teknik dönüşüm katsayıları

Ürün grubu ve GTİP kodu	Ürün adı	Teknik dönüşüm katsayısı
MISIR		
70990600000	Tatlı mısır; (taze/soğutulmuş)	1,000
100590000011	Mısır; cin (patlamış mısır-pop corn yapımında kullanılan mısır)	1,000
100590000019	Mısır (diğer)	1,000
TOHURLUK		
71290110000	Tatlı mısır (tohumluk) (melez) (kurutulmuş)	2,500
71290190000	Tatlı mısır; diğer (kurutulmuş)	2,500
100510110000	Mısır (çift melez ve ıslah edilmiş melez, tohumluk)	1,000
100510130000	Mısır (üçlü melez; tohumluk)	1,000
100510150000	Mısır (tek melez; tohumluk)	1,000
100510190000	Mısır (diğer melez; tohumluk)	1,000
100510900000	Mısır (diğer tohumluk)	1,000
NİŞASTA		
110812001000	Mısır nişastası (torba içinde)	1,890
110812009000	Mısır nişastası (diğer şekilde)	1,680
350510100000	Dekstrinler	1,890
350510500000	Esterifiye/eterifiye edilmiş nişastalar	1,890
350510900011	Kavrulmuş/eriyeabilen nişastalar	1,890
350510900019	Tadil edilmemiş diğer nişastalar	1,890
NİŞASTA BAZLI ŞEKER		
170230100000	İzoglikoz (kuru halde ağırlık < %20 fruktoz içeren)	0,510
170230500000	Glikoz; beyaz kristal toz halinde (aglomere edilmiş olsun olmasın) (kuru halde ağırlık < %20 fruktoz içeren)	0,510
170230900000	Glikoz; diğerleri (kuru halde ağırlık < %20 fruktoz içeren)	0,510
170240100000	İzoglikoz (kuru halde ağırlık en az % 20 veya daha fazla, fakat %50 den az fruktoz içeren)	0,510
170240900000	Glikoz, glikoz şurubu (kuru halde ağırlık en az % 20 veya daha fazla, fakat %50 den az fruktoz içeren)	0,510
170260100000	İzoglikoz (kuru halde ağırlık %50'den fazla fruktoz içeren)	0,510
170260900000	Fruktoz, fruktoz şurubu (kuru halde ağırlık %50'den fazla fruktoz içeren)	0,510
TUTKAL		
350520101000	Tutkallar; nişasta, dekstrin oranı <% 25 olan leykom	0,480
350520109000	Tutkallar; nişasta, dekstrin oranı <% 25 olan diğerleri	0,480
350520309000	Tutkallar; % 25 =< nişasta, dekstrin oranı <% 55 olan diğerleri	0,950
350520501000	Tutkallar; % 55 =< nişasta, dekstrin oranı <% 80 olan leykom	1,510
350520509000	Tutkallar; % 55 =< nişasta, dekstrin oranı <% 80 olan diğerleri	1,510
350520901000	Tutkallar; nişasta, dekstrin oranı >% 80 olan leykom	1,890
350520909000	Tutkallar; nişasta, dekstrin oranı >% 80 olan diğerleri	1,890
DİĞER		
71040000000	Tatlı mısır (dondurulmuş)	1,140
71190300000	Tatlı mısır (geçici konserve)	0,716
110220100000	Mısır unu; katı yağ oranı ağırlık itibariyle <= % 1, 5	1,143
110220900000	Mısır unu; diğer	1,000
110313100000	Mısırın kabaca öğütülmesinden elde edilen küçük parça ve irmik (katı yağ oranı <= % 1,5)	1,163
110313900000	Mısırın kabaca öğütülmesinden elde edilen küçük diğer parça ve irmikler	1,163
110320400000	Mısırdan pelletler	1,163
110419500011	Mısır; yassılaştırılmış taneler	1,000
110419500012	Mısır; flokon halindeki taneler	1,000
110423100000	Mısır taneleri; kabuğu/kavuzu çıkarılmış, dilimlenmiş/iri parçalar halinde	1,000
110423900000	Mısır taneleri; sadece iri parçalar halinde ufalanmış	1,000
110423990000	Mısır taneleri; diğer	1,000
110430900011	Mısır özü (bütün halde, yassılaştırılmış, flokon haline getirilmiş/öğütülmüş)	1,000
190410101000	Gıda mamulleri (kabartılmış/kavrulmuş mısırdan elde edilen, kakao içeren)	0,635

Ek tablo 23 (Devam). Dış ticarete konu olan mısır ve ürünlerinin GTİP ^{1/} kodları ile teknik dönüşüm katsayıları

Ürün grubu ve GTİP kodu	Ürün adı	Teknik dönüşüm katsayısı
190410109000	Gıda mamulleri (kabartılmış/kavrulmuş mısırdan elde edilen, diğer)	0,635
190420911000	Gıda mamulleri (kavrulmuş/karıştırılmış mısırdan, kakao içeren)	0,635
190420919000	Gıda mamulleri (kavrulmuş/karıştırılmış mısırdan, diğer)	0,635
190540100000	Gevrekler	0,847
190590200012	Eczacılıkta kullanılan boş ilaç kapsülleri	6,440
190590200013	Mühür güllacı	0,847
190590200014	Pirinç kağıdı	6,440
190590200019	Güllaç, pirinç kağıdı benzeri ürünler	0,847
200190300000	Tatlı mısır; sirke veya asetik asitle hazırlanmış veya konserve edilmiş	0,716
200490100000	Tatlı mısır (zea mays var. Saccharata); sirkesiz, konserve edilmiş (dondurulmuş)	0,716
200580000000	Tatlı mısır (Zea mays var. Saccharata); sirkesiz, konserve edilmiş (dondurulmamış)	0,716
200899850000	Mısır [tatlı mısır (zea mays var.saccharata) hariç]; ilave alkol ve şekerli	0,716
TEKNİK DÖNÜŞÜM KATSAYISI OLMAYANLAR		
151521100000	Mısır yağı ve fraksiyonları; ham, teknik, sınai amaçlı	
151521900000	Mısır yağı ve fraksiyonları; ham, diğer	
151529900000	Mısır yağı ve fraksiyonları; diğer, diğer amaçlı	
151620910024	Mısır yağı (ambalajlı, ≤ 1 kg)	
151620980015	Mısır yağı (diğer amaçlı, serbest yağ asitleri ≥ % 50, ambalajlı > 1 kg)	
230210100011	Kepekler; mısırdan elde edilmiş, nişasta oranı ≤ % 35	
230210100019	Kavuz ve diğer kalıntılar; mısırdan elde edilmiş, nişasta oranı ≤ % 35	
230210900011	Kepekler; mısırdan elde edilmiş, nişasta oranı > % 35	
230210900019	Kavuz ve diğer kalıntılar; mısırdan elde edilmiş, nişasta oranı > % 35	
230310110011	Mısır gulteni (protein oranı > % 40)	
230310110019	Mısır nişastası diğer imalat artıkları (protein oranı > % 40)	
230310190011	Mısır gulteni (protein oranı ≤ % 40)	
230310190019	Mısır nişastası diğer imalat artıkları (protein oranı ≤ % 40)	
230310900000	Mısır nişastası imalat artıkları; diğer	
230670000000	Mısır embriyoları yağı üretiminden arta kalan küspe ve katı atıklar	
230690050000	Mısır embriyolarından arta kalan küspe ve katı atıklar	
230990200000	Mısır artıklarından elde edilen ürünlerin karışımları dışındaki mısır nişastası artıkları	

Kaynak: TÜİK, 2003 ve daha önceki Mısır Durum Tahmin Raporları hesap tabloları (yayınlanmamış)

1/ GTİP (Gümrük Tarife İstatistik Pozisyon Cetveli) kodları ve açıklamaları için bkz TÜİK Sınıflama Sunucusu (<http://tuikapp.tuik.gov.tr/DIESS/SiniflamaTurListeAction.do>)

Ek tablo 24. Türkiye’de ve uluslararası piyasalarda mısır fiyatları

	Dünya		Adana Ticaret Borsası		Fark	
	\$/ton	TL/ton	\$/ton	TL/ton	\$/ton	TL/ton
2005/2006	106,1	148,4	199,4	279,6	93,3	131,1
2006/2007	157,5	218,5	284,3	392,4	126,9	173,9
2007/2008	225,3	274,6	362,7	441,7	137,4	167,0
2008/2009	178,3	273,9	273,5	422,1	95,2	148,2
2009/2010	174,0	263,0	288,1	436,3	114,1	173,4
2010/2011	284,3	445,3	364,8	570,4	80,5	125,2
Değişim (%)						
'05/'06-'10/'11	168,1	200,0	83,0	104,0	-13,7	-4,6
2010/2011						
Eylül	230,0	344,8	317,8	476,4	87,8	131,6
Ekim	252,9	360,4	344,6	491,0	91,7	130,6
Kasım	247,1	354,6	334,8	480,5	87,7	125,9
Aralık	253,6	385,5	318,3	483,8	64,7	98,3
Ocak	270,0	421,4	347,1	541,9	77,2	120,5
Şubat	296,6	471,7	354,5	563,7	57,9	92,0
Mart	295,2	467,0	369,4	584,4	74,2	117,4
Nisan	323,6	492,8	391,7	596,6	68,1	103,8
Mayıs	313,0	492,0	400,3	629,2	87,3	137,2
Haziran	314,3	503,4	410,2	657,1	95,9	153,7
Temmuz	307,6	509,2	437,4	723,9	129,8	214,7
Ağustos	308,2	540,3	351,7	616,5	43,5	76,2
2011/2012						
Eylül	299,5	537,7	336,6	604,2	37,0	66,5
Değişim (%)						
Eyl '10/ Eyl '11	30,2	55,9	5,9	26,8	-57,8	-49,5

Kaynak: TMO ve TOBB verileri ile TEPGE tarafından yapılan hesaplamalar

Ek tablo 25. Türkiye’de mısır için çiftçi eline geçen fiyatlar (ÇEF), Adana Ticaret Borsası fiyatları (ATB) ve Üretici eline geçen fiyatlar (ÜFE) (TL/ton)

	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Ortalama
ÇEF													
2005/2006	380,0	380,0	380,0	370,0	320,0	330,0	330,0	350,0	360,0	350,0	400,0	410,0	363,3
2006/2007	380,0	390,0	390,0	380,0	380,0	380,0	380,0	370,0	400,0	420,0	410,0	400,0	390,0
2007/2008	410,0	420,0	420,0	420,0	420,0	420,0	430,0	460,0	480,0	480,0	460,0	440,0	438,3
2008/2009	420,0	400,0	400,0	390,0	420,0	440,0	440,0	450,0	450,0	460,0	460,0	450,0	431,7
2009/2010	440,0	440,0	420,0	420,0	430,0	450,0	450,0	450,0	450,0	460,0	470,0	480,0	446,7
Ortalama	406,0	406,0	402,0	396,0	394,0	404,0	406,0	416,0	428,0	434,0	440,0	436,0	414,0
ATB													
2005/2006	253,4	242,1	225,1	235,2	247,4	246,1	265,0	289,9	304,4	321,3	381,8	343,2	279,6
2006/2007	336,1	351,0	353,5	357,2	386,5	392,2	384,2	387,6	448,4	458,6	454,0	399,0	392,4
2007/2008	409,8	436,5	432,2	411,2	419,8	426,8	436,7	481,2	485,4	485,0	483,4	392,0	441,7
2008/2009	387,5	386,8	366,1	366,4	393,6	434,6	435,1	454,0	453,5	460,2	507,5	419,4	422,1
2009/2010	405,3	409,2	402,9	405,1	422,1	453,9	448,0	447,4	445,0	457,1	473,0	467,1	436,3
2010/2011	476,4	491,0	480,5	483,8	541,9	563,7	584,4	596,6	629,2	657,1	723,9	616,5	570,4
Ortalama	378,1	386,1	376,7	376,5	401,9	419,6	425,6	442,8	461,0	473,2	503,9	439,5	423,7
ÜFE													
2005/2006	350,3	307,3	308,1	314,3	304,3	314,3	308,2	342,5	363,5	353,8	415,1	426,7	342,4
2006/2007	397,4	412,9	424,3	398,2	401,1	453,9	426,4	440,1	457,8	460,8	470,8	482,9	435,6
2007/2008	450,9	473,7	474,4	452,6	459,5	476,2	487,9	517,5	537,5	544,5	564,9	535,4	497,9
2008/2009	502,0	508,4	493,7	492,4	500,0	531,2	537,6	551,8	569,1	584,7	589,8	572,5	536,1
2009/2010	524,8	523,0	526,1	521,4	528,0	530,5	530,4	532,1	557,7	569,9	536,7	572,4	537,8
2010/2011	562,8	567,6	574,2	563,9	593,6	574,5	597,1	605,5	624,8	671,5	787,6	679,6	616,9
Ortalama	464,7	465,5	466,8	457,1	464,4	480,1	481,3	498,3	518,4	530,9	560,8	544,9	494,4

Kaynak: TÜİK, TMO ve TOBB verileri ile yazarlar tarafından yapılan hesaplamalar

Ek tablo 26. Türkiye’de mısır için çiftçi eline geçen fiyatlar (ÇEF), Adana Ticaret Borsası fiyatları (ATB) ve Üretici eline geçen fiyatlar (ÜFE) (\$/ton)

	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Ortalama
ÇEF													
2005/2006	284,2	280,6	280,0	274,3	240,4	249,4	247,7	262,4	254,1	219,2	257,2	279,7	260,8
2006/2007	257,5	263,5	268,0	265,7	267,0	272,6	270,3	272,3	299,6	318,7	320,5	305,1	281,7
2007/2008	325,4	350,3	353,5	357,1	358,1	352,6	348,2	353,0	383,1	389,0	378,3	373,5	360,2
2008/2009	339,8	270,5	250,6	252,3	263,0	265,1	256,9	279,2	288,6	297,3	302,4	302,8	280,7
2009/2010	294,9	299,5	282,4	278,7	291,9	297,4	293,0	301,0	291,8	291,5	304,4	318,3	295,4
Ortalama	300,4	292,9	286,9	285,6	284,1	287,4	283,2	293,6	303,5	303,1	312,6	315,9	295,8
ATB													
2005/2006	189,5	178,8	165,9	174,4	185,9	186,0	198,9	217,3	214,8	201,2	245,5	234,1	199,4
2006/2007	227,7	237,2	243,0	249,8	271,6	281,3	273,3	285,2	335,9	348,0	354,9	304,3	284,3
2007/2008	325,2	364,1	363,8	349,7	357,9	358,4	353,6	369,3	387,4	393,0	397,5	332,8	362,7
2008/2009	313,5	261,5	229,4	237,0	246,5	261,8	254,0	281,6	294,1	291,6	328,7	282,2	273,5
2009/2010	271,6	278,6	270,9	268,8	286,6	300,0	291,7	299,3	288,6	285,3	306,3	309,7	288,1
2010/2011	317,8	344,6	334,8	318,3	347,1	354,5	369,4	391,7	400,3	410,2	437,4	351,7	364,8
Ortalama	274,2	277,4	268,0	266,3	282,6	290,3	290,1	307,4	320,2	321,5	345,1	302,5	295,5
ÜFE													
2005/2006	262,0	227,0	227,0	233,0	228,6	237,6	231,4	256,7	256,5	221,5	266,9	291,1	244,9
2006/2007	269,2	279,0	291,6	278,5	281,9	325,6	303,3	323,8	342,9	349,6	368,1	368,3	315,2
2007/2008	357,9	395,1	399,3	384,9	391,7	399,8	395,1	397,2	429,0	441,2	464,6	454,5	409,2
2008/2009	406,1	343,7	309,3	318,5	313,1	320,0	313,8	342,3	365,0	378,0	387,8	385,3	348,6
2009/2010	351,7	356,0	353,8	346,0	358,5	350,6	345,3	355,9	361,7	361,2	347,6	379,6	355,7
2010/2011	375,5	398,3	400,1	371,0	380,3	361,3	377,4	397,6	397,5	419,2	475,9	387,7	395,1
Ortalama	337,1	333,2	330,2	322,0	325,7	332,5	327,7	345,6	358,8	361,8	385,1	377,7	344,8

Kaynak: TÜİK, TMO ve TOBB verileri ile yazarlar tarafından yapılan hesaplamalar

Kaynaklar

- Agricharts, 2011. <http://www.agricharts.com/sites/591/PDFs/Statistics.pdf>
- AgDecisionMaker, 2011. <http://www.extension.iastate.edu/agdm/wholefarm/pdf/c6-80.pdf>
- AgCalculator, 2011. <http://www.cmegroup.com/tools-information/ag-calculator.html>
- Bahçesel, 2011. <http://www.bahcesel.com>
- BYSD, 2011. Bitkisel Yağ Sanayicileri Derneği, <http://www.bysd.org.tr>
- ÇETİN, F., 2010. Biyoetanol, TEAE Bakış Sayı:11 Nüsha: 1, Aralık 2010, <http://www.tepge.gov.tr>
- DPT, 2001. Gıda Sanayi ÖİK, Nişasta ve Nişasta Bazlı Şekerler Alt Komisyon Raporu, <http://www.dpt.gov.tr>
- Dünya Gazetesi, 22.09.2011. Akaryakıtta Yerli Katkı Tarıma Yarayacak.
- FAO, 2011a. Food Outlook, <http://www.fao.org/giews/english/fo/index.htm>
- FAO, 2011b. International Commodity Prices, <http://www.fao.org/es/esc/prices>
- FAPRI, 2011, World Agricultural Outlook 2011, <http://www.fapri.org>
- GKGM, 2011. Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü Kayıtları.
- IGC, 2011. Grain Market Report, Çeşitli sayılar.
- OECD, 2011. OECD-FAO Agricultural Outlook 2011-2020.
- RFA, 2011. Renewable Fuels Association (Yenilenebilir Enerji Derneği), <http://www.ethanolrfa.org>
- Şeker Kurumu, 2011. Şeker Kurumu Faaliyet Raporu, <http://www.sekerkurumu.gov.tr>
- TMO, 2011a. Grain Report for 2010. <http://www.tmo.gov.tr>
- TMO, 2011b. Toprak Mahsulleri Ofisi günlük fiyat bülteni, Yayınlanmamış.
- TÜİK, 2011a. Tarım İstatistikleri (Bitkisel üretim istatistikleri, Bitkisel ürünler denge tabloları), <http://www.tuik.gov.tr>
- TÜİK, 2011b. Dış ticaret istatistikleri veritabanı, <http://www.tuik.gov.tr>
- TÜİK, 2011c. Fiyat istatistikleri veritabanı, <http://www.tuik.gov.tr>
- TOBB, 2011. Borsa Bilgi Sistemi, <http://www.tobb.org.tr/Sayfalar/TicaretBorsalariBilgiSistemi.aspx>
- UGC, 2011. US Grains Council DDGS Kullanıcı El Kitabı, <http://www.grains.org>
- USDA, 2011a. PSD tabloları, <http://www.fas.usda.gov/psdonline/psdQuery.aspx>
- USDA, 2011b. Grain: World Markets and Trade, <http://www.fas.usda.gov/report.asp>
- USDA, 2011c. Turkey Grain and Feed Report, GAIN Reports, <http://gain.fas.usda.gov/Lists/Advanced%20Search/AllItems.aspx>

TEAE Yayın Listesi

- Davran M., Tok N., **Adana İlinde Erkenci Patates Üreten Tarım İşletmelerinin Sosyo-Ekonomik Yapısı ve Toplumsal Cinsiyet Yapılanması**, Yayın No: 189, Nisan 2011, Ankara.
- Gül Yavuz G., **Polatlı İlçesinde Üreticilerin Tarım Sigortası Yaptırmaya Karar Verme Sürecinde Etkili Olan Faktörlerin Analizi**, Yayın No: 188, Mart 2011, Ankara.
- Oğuz C., Kan A., **Konya İli Seydişehir İlçesi Yaylacık Köyünde Bahçe Tarımında Kadınların Rolü ve Etkinliğinin Ölçülmesi**, Yayın No: 187, Mart 2011, Ankara.
- Sivük H., **Konya Ereğli İvriz Sağ Sahil Sulama Birliği'ne Üye Üreticilerin Su Kullanım Davranışları Üzerine Bir Araştırma**, Yayın No: 186, Mart 2011, Ankara.
- Ataseven Y., **Tarımsal Faaliyetlerin İçme Suyu Havzalarındaki Etkilerinin Araştırılması: Ankara İli Örneği**, Yayın No: 185, Mart 2011, Ankara.
- Arısoy H., **Türkiye'nin Avrupa Birliği Buğday Ortak Piyasa Düzenine Uyumunun İç Anadolu Bölgesi Üreticilerine Olası Yansımaları**, Yayın No: 184, Mart 2011, Ankara.
- Zan Sancak A., Aygören E., **Turunçgiller Durum ve Tahmin: 2010/2011** Yayın No: 183, Aralık 2010, Ankara.
- TEAE Personeli, **TEAE Bakış 2010**, Yayın No: 182, Aralık 2010, Ankara
- Taşdan K., Aygören E., Gül Yavuz G., Gülaç Z.N., Yasan Ataseven Z., Yılmaz F., Zan Sancak A., **Ekonomik Göstergelerle Türkiye'de Tarım**, Yayın No: 181, Ağustos 2010, Ankara
- Peker K., Kan A., **Konya'da Yetiştirilen Tarla Ürünlerinde Rekabet Üstünlüklerinin Tespiti**, Yayın No: 180, Temmuz 2010, Ankara
- Taşdan K., Çeliker S.A., Arısoy H., **Akdeniz Bölgesinde Su Ürünleri Avcılığı Yapan İşletmelerin Sosyoekonomik Yapısı**, Yayın No: 179, Temmuz 2010, Ankara
- Ören M.N., Alemdar T., Parlakay O., Yılmaz H., Seçer A., Güngör C., Yaşar B., Gürer B., **Adana İlinde Arıcılık Faaliyetinin Ekonomik Analizi**, Yayın No: 178, Mayıs 2010, Ankara
- Albayrak M., **Yaş Meyve ve Sebze Pazarlama Merkezleri: Toptancı Haller-Pazarlar (Dünya, Avrupa Birliği ve Türkiye'den Örneklerle Yapısı ve İşleyişi)**, Yayın No: 177, Ekim 2009, Ankara
- TEAE., **Ekonomik Göstergelerle Türkiye'de Tarım 2008**, Yayın No: 176, Ağustos 2009, Ankara
- Metin Özcan K., Tatlıdil F., **Review Of Commodity Trading And Challenges To Viable Derivatives Contracts In Turkey**, Yayın No 175, Temmuz 2009, Ankara
- Sayın C., Mencet M.Nisa, Taşcıoğlu Y., **Süt Toplama Merkezlerinin, Gıda Güvenliğini Sağlama ve Sokak Sütçülüğünü Önlemedeki Rollerinin Belirlenmesi: Antalya İli Örneği**, Yayın No 174, Nisan 2009, Ankara
- Çelik Y., **Konya İlinde Havuç Üretimi Yapan Tarım İşletmelerinin Avrupa Birliği Tarımsal Muhasebe Veri Ağı Sistemine Göre Sınıflandırılması ve İşletme Başarı Ölçütlerinin Karşılaştırılması**, Yayın No 173, Nisan 2009, Ankara
- Dellal İ., Berkum S., **Sektörel Analizler: Süt, Domates, Hububat, Kanatlı**, Yayın No 172, Mart 2009, Ankara
- Dellal İ., Berkum S., **Sectoral Analysis: Dairy, Tomato, Cereal, Poultry**, Yayın No 171, Mart 2009, Ankara
- Dellal İ., Keskin G., **Küresel Mali Kriz: Tarım Sektöründe Riskler ve Fırsatlar**, Yayın No 170, Kasım 2008, Ankara
- Yılmaz S., **AB'ye Uyum Sürecinde Türkiye'de Yaş Sebze ve Meyve Toptancı Hallerinin İşleyişinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Antalya İli Toptancı Hali Örneği**, Yayın No 169, Şubat 2008, Ankara
- Çeliker S.A., Korkmaz Ş., Demir A., Gül U., Dönmez D., Özdemir İ., Kalanlar Ş., **Ege Bölgesi Su Ürünleri Avcılığı Yapan İşletmelerin Sosyo-Ekonomik Analizi**, Yayın No: 168, Ocak 2008, Ankara.
- TEAE., **Ekonomik Göstergelerle Türkiye'de Tarım 2007**, Yayın No: 167, Şubat 2008, Ankara
- Can M., **Avrupa Birliği Kırsal Kalkınma Programlarının Türkiye'nin Kırsal Kalkınması Açısından İncelenmesi: SAPARD ve IPARD Örneği**, Yayın No: 166, Aralık 2007, Ankara
- Çınar H., Demir A., Top B., Horne P., **Türkiye Kanatlı Eti Alt Sektör Analizi**, Yayın No: 165, Ağustos 2007, Ankara
- Ege H., Hasdemir M., Yılmaz N., Dönmez D., Belt J., **Türkiye Hububat Alt Sektör Analizi**, Yayın No: 164, Ağustos 2007, Ankara.
- Dellal İ., Özat H., Özudoğru T., **Tarımda Mazot Kullanımı ve Mazot Destekleri**, Yayın No: 163, Eylül 2007, Ankara.

- Keskin G., Nazlı C., Elçi S., Özüdoğru T., Valk O., **Türkiye Domates Alt Sektör Analizi**, Yayın No: 162, Temmuz 2007, Ankara.
- Gül Yavuz G., **Fındık Durum ve Tahmin : 2007/2008**, Yayın No: 161, Ağustos 2007, Ankara.
- Taşdan K., **Mısır Durum ve Tahmin : 2007/2008**, Yayın No: 160, Ağustos 2007, Ankara.
- İçöz Y., Taşdan K., İriboy S., Berkum S., **Türkiye Süt Alt Sektör Analizi**, Yayın No: 159, Temmuz 2007, Ankara.
- Demir A., **Buğday Durum ve Tahmin: 2007/2008**, Yayın No: 158, Temmuz 2007, Ankara.
- Onurlubaş H. E., Kızılaslan H., **Türkiye’ de Bitkisel Yağ Sanayindeki Gelişmeler ve Geleceğe Yönelik Beklentiler.**, Yayın No: 157, Mayıs 2007, Ankara
- Karakaş A., Günler N., **Çay Durum ve Tahmin : 2006/2007**, Yayın No: 156, Mart 2007, Ankara
- Şahinöz A., Çağatay S., Teoman Ö., **Türkiye’de Tarımsal Destekleme Politikası Aracı Olarak Fark Ödeme Sistemi’nin Uygulanabilirliğinin Tartışılması ve Sistemin İktisadi Analizi**, Yayın No: 155, Nisan 2007, Ankara
- Koç B., Gül A., **Türkiye’de Bir Kırsal Kalkınma Modeli Olarak Köyentler ve Köyentlerde Tarımsal İşletmelerin Sosyal ve Ekonomik Analizi**, Yayın No: 154, Mart 2006, Ankara
- TEAE Uzmanları., **AB ve Türkiye’de Tarımda Sektörel Analizler**, Yayın No: 152, Aralık 2006, Ankara
- Dönmez, D., **Pirinç Durum ve Tahmin : 2006/2007**, Yayın No: 151, Kasım 2006, Ankara
- TEAE., **Ekonomik Göstergelerle Türkiye’de Tarım 2006**, Yayın No: 150, Kasım 2006, Ankara
- Çeliker, S.A., Korkmaz, Ş., Dönmez, D., Gül, U., Demir, A., Genç, Y., Kalanlar, Ş., Özdemir, İ., **Karadeniz Bölgesi Su Ürünleri Avcılığının Sosyo-Ekonomik Analizi, (İngilizce)**, Yayın No: 149, Mart 2006, Ankara.
- Özüdoğru, T., **Pamuk Durum ve Tahmin : 2006/2007**, Yayın No: 148, Kasım 2006, Ankara.
- Ege, H., Eken, H., Çakaryıldırım, N., **Arpa Durum ve Tahmin : 2006/2007**, Yayın No: 147, Temmuz 2006, Ankara.
- Hasdemir, M., Karahocagil, P., Hasdemir, M., **Kuru Kayısı Durum ve Tahmin : 2006/2007**, Yayın No: 146, Eylül 2006, Ankara.
- Anaç, H., Dönmez, D., Ege, H., **Buğday Durum ve Tahmin: 2005/2006**, Yayın No: 145, Haziran 2006, Ankara.
- Şahin, Y., **TARİŞ Zeytin ve Zeytinyağı Tarım Satış Koopertiflerinde Devlet Yatırım Yardımları ve Kooperatif-Ortak İlişkileri**, Yayın No: 144, Ocak 2006, Ankara.
- Çeliker, S.A., Korkmaz, Ş., Dönmez, D., Gül, U., Demir, A., Genç, Y., Kalanlar, Ş., Özdemir, İ., **Karadeniz Bölgesi Su Ürünleri Avcılığının Sosyo-Ekonomik Analizi**, Yayın No: 143, Mart 2006, Ankara.
- Tunaliöđlu, R., Karahocagil, P., **Zeytinyağı- Sofralık Zeytin – Prina Yağı Durum Tahmin : 2005/2006**, Yayın No: 142, Mart 2006, Ankara.
- Candemir, M., Deliktaş, E., **TİGEM İşletmelerinde Teknik Etkinlik, Ölçek Etkinliği, Teknik İlerleme, Etkinlikteki Değişme ve Verimlilik Analizi: 1999-2003**, Yayın No: 141, Ocak 2006, Ankara.
- Kekin, G., Çakaryıldırım, N., Dölekoğlu, C.Ö., **Domates ve Domates Salçası Durum ve Tahmin: 2005/2006**, Yayın No: 140, Kasım 2005, Ankara.
- Ataseven, Y., **AB ve Türkiye’de Tütüne Yönelik Politikalar- Karşılaştırmalı Bir Analiz**, Yayın No: 139, Ağustos 2005, Ankara.
- Tunaliöđlu, R., Taşkaya, B., **Fındık-Antep Fıstığı Durum ve Tahmin Raporu: 2005/2006**, Yayın No: 138, Eylül 2005, Ankara.
- Dölekoğlu, C.Ö., Keskin, G., Özdemir, İ., **Yemelik Kuru Baklagiller Durum ve Tahmin : 2005/2006**, Yayın No: 137, Eylül 2005, Ankara.
- Taşkaya, B., Tunaliöđlu, R., Odabaşı, S., **Yağlı Tohumlar ve Bitkisel Yağlar: 2005/2006**, Yayın No: 136, Eylül 2005, Ankara.
- Anaç, H., Dönmez, D., Dellal, İ., **Buğday Durum ve Tahmin: 2005/2006**, Yayın No: 135, Temmuz 2005, Ankara.
- Oktay, E., Tunaliöđlu, R., **Türk Tarım Politikasının Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikasına Uyumunu**, Yayın No: 134, Haziran 2005, Ankara.
- Özüdoğru, T., Çakaryıldırım, N., **Pamuk Durum ve Tahmin: 2005/2006**, Yayın No: 133, Haziran 2005, Ankara.
- İçöz, Y., Demir, A., Çeliker, A., Kalanlar, Ş., Gül, U., **Süt ve Süt Ürünleri Durum ve Tahmin 2004-2005**, Yayın No: 132, Ağustos 2005, Ankara
- İçöz, Y., Demir, A., Çeliker, A., Kalanlar, Ş., Gül, U., **Et ve Et Ürünleri Durum ve Tahmin 2004-2005**, Yayın No: 131, Nisan 2005, Ankara
- Arısoy, H., Oğuz, C., **Tarımsal Araştırma Enstitüleri Tarafından Yeni Geliştirilen Buğday Çeşitlerinin Tarım İşletmelerinde Kullanım Düzeyi ve Geleneksel Çeşitler İle Karşılaştırmalı Ekonomik Analizi**

- **Konya İli Örneği**, Yayın No:130, Mart 2005, Ankara.
- Kızılaslan, N., Kızılaslan, H., **Türkiye’de Kimyasal Gübre Kullanımı ve Tokat İli Artova İlçesinde Kimyasal Gübredeki Uygulamalar, Gübreleme-Çevre İlişkileri**, Yayın No:129, Mart 2005, Ankara.
- Tunalioglu, R., Karahocagil, P., **“Zeytinyağı - Sofralık Zeytin ve Pirina Yağı Durum Tahmin:2004/2005”**, Yayın No: 128, Mart 2005, Ankara.
- Karahocagil, P. Tunalioglu, R., Çakaryıldırım, N. **“Turunçgiller Durum ve Tahmin 2004-2005”**, Yayın No: 127, Şubat 2005, Ankara
- Saner, G., Engindeniz, S., Çukur, F., Yücel, B., **İzmir ve Muğla İllerinde Faaliyet Gösteren Arıcılık İşletmelerinin Teknik ve Ekonomik Yapısı İle Sorunları Üzerine Bir Araştırma**, Yayın No:126, Ocak 2005, Ankara.
- Dölekoğlu,Ö.C., Keskin, G. **Yemeklik Kuru Baklagil Durum ve Tahmin 2004-2005**, Yayın No: 125, Aralık 2004, Ankara.
- Keskin, G., Dölekoğlu, Ö.C., **Domates ve Domates Salçası Durum ve Tahmin Raporu 2004-2005** Yayın No: 123, Eylül 2004, Ankara
- Koç, M., **Ege Bölgesinde Çekirdeksiz Kuru Üzüm Fiyatlarında Dalgalanmalar ve Etkileri Üzerine Bir Araştırma**, Yayın No: 122, Haziran 2004, Ankara.
- Güneş, E., **Tarım İşletmelerinde Kredi Taleplerinin Doğrusal Programlama Yöntemiyle Belirlenmesi “Kırşehir İli Merkez İlçesi Tarım İşletmeleri Araştırması”**, Yayın No: 121, Haziran 2004, Ankara.
- Özüdoğru, H., **“Köy-Koop Kırklareli Birliğinin Ekonomik Analizi ve Yöneticilerin Kooperatif İşletmelerinin Başarısına Etkilerinin Değerlendirilmesi”** Yayın No: 120, Mayıs 2004, Ankara
- Şengül, S., **"Türkiye'de Yoksulluk Profili ve Gelir Gruplarına Göre Gıda Talebi"**, Yayın No: 119, Mart 2004, Ankara.
- Tunalioglu, R., Karahocagil, P., **"Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Durum Tahmin:2003/2004"**, Yayın No: 118, Mart 2004, Ankara.
- TEAE Personeli, **"Teae Bakış 2003"**, Yayın No: 117, Ocak 2004, Ankara.
- İçöz, Y., **"Bursa İli Süt Sığırcılık İşletmelerinde Karlılık ve verimlilik Analizi"**, Yayın No: 116, Mart 2004, Ankara.
- Özüdoğru, T., **"Pamuk Durum ve Tahmin: 2003/2004"**, Yayın No: 115, Ocak 2004, Ankara.
- Atıcı, C., **"Türkiye'nin Dış Ticaretinde ve Transfer Politikalarında Değişimin Faktör Bazında Gelir Dağılımı Etkileri: Bir Sosyal Hesaplar Matrisi Denemesi"**, Yayın No: 114, Aralık 2003, Ankara.
- Yavuz, F., Birinci, A., Peker, K., Atsan, T. **"Türkiye Fındık Sektörü Ekonometrik Modelinin Oluşturulması ve Politik Analizlerde Kullanımı"**, Yayın No: 113, Aralık 2003, Ankara.
- Tunalioglu, R., Karahocagil, P., **“Türkiye I. Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Sempozyumu Bildirileri”**, Yayın No: 112, Aralık, 2003 Ankara.
- Karahocagil, P.,Tunalioglu, R., Taşkaya, B., Anaç, H., **“Turunçgiller Durum ve Tahmin 2003-2004”**,Yayın No: 111,Kasım 2003, Ankara.
- Dölekoğlu, T., **Yağlı Tohumlar ve Bitkisel Yağlar Durum ve Tahmin 2003-2004**, Yayın No: 110, Ağustos 2003, Ankara
- Dölekoğlu, C.Ö., Uysal, F., **Yemeklik Kuru Baklagil Durum ve Tahmin 2003-2004**, Yayın No: 109, Ağustos, 2003 Ankara
- Keskin, G., Pezikoğlu, F., Gül, U., **Sebze Durum Raporu 2002-Domates**, Yayın No: 108, Temmuz,2003, Ankara
- Dölekoğlu, T., **Türkiye I. Yağlı Tohumlar, Bitkisel Yağlar ve Teknolojileri Sempozyumu Bildirileri**, Yayın No: 107, Ağustos, 2003
- Özüdoğru, T., Ertürk,Y.E., 2003, **Türkiye VI. Pamuk ve Tekstil ve Konfeksiyon Sempozyumu Bildirileri**, Yayın No: 106, Ağustos. 2003, Ankara
- Dölekoğlu, C.Ö., 2003, **Tüketicilerin İşlenmiş Gıda Ürünlerindekalite Tercihleri, Sağlık Riskine Karşı Tutumları ve Besin Bileşimi Konusunda Bilgi Düzeyleri (Adana Örneği)**, Yayın No: 105, Temmuz, Ankara
- Akbay, A.Ö., 2003, **Türkiye'de Şeker Üretiminin Ekonomik ve Sosyal Karlılığının Değerlendirilmesi**, Yayın No: 104, Temmuz, Ankara
- Özkan, U., Erkuş, A., 2003, **Bayburt İlinde Sığır Yetiştiriciliğine Yer veren Tarım İşletmelerinin Ekonomik Analizi**, Yayın No: 103, Temmuz, Ankara
- Demirci, S., **Şeker Kanunundaki Değişiklikle Olası Etkilerin Ekonomik Analizi**, Yayın No: 102, Haziran,Ankara.
- Tan, S., Dellal, İ., 2003, **Avrupa Birliği’nde Ortak Tarım Politikasının İşleyişi ve Türk Tarımının Uyum Süreci**, Yayın No: 100, Mayıs Ankara.
- Dellal, İ., Gül, U., Anaç, H., 2003. **Buğday Durum ve Tahmin: 2003/2004, Durum ve Tahmin 2003-2**, Yayın No: 99, Ankara.

- Yeni, R., Dölekoğlu, C.Ö., 2003, **Tarımsal Destekleme Politikasında Süreçler ve Üretici Transferleri**, Yayın No: 98, Nisan, Ankara.
- Karlı, B. 2003, **Gap Alanındaki Tarım Kooperatifleri ve Diğer Çiftçi Örgütlerinin Bölge Kalkınmasındaki Etkinliği**, Yayın No: 97, Mart, Ankara.
- Tunahioğlu, R., Karahocagil, P., Tan, M., **Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Durum ve Tahmin:2003, Durum ve Tahmin:2003-1**,Yayın No:96, Mart, Ankara.
- Gül, A., Akbay, A.Ö., Dölekoğlu, C.Ö., Özel, R., Akbay, C., **Adana İli Kentsel Alanda Ailelerin Ev Dışı Gıda Tüketimlerinin Belirlenmesi**, Yayın No:95, Ocak, Ankara.
- Ertürk, Y.E., Tan, S., **Et ve Et Mamülleri Durum ve Tahmin: 2003, Durum ve Tahmin 2002-6**, Yayın No: 94, Aralık, Ankara.
- Tan, S., Ertürk, Y.E., **Süt ve Süt Mamülleri Durum ve Tahmin: 2003, Durum ve Tahmin 2002-5**, Yayın No: 93, Aralık, Ankara.
- Ertürk, Y.E., Tan, S., **Kümes Hayvanları ve Yumurta Durum ve Tahmin: 2003, Durum ve Tahmin 2002-4**, Yayın No: 92, Aralık, Ankara.
- Ege, H., Karahocagil P., 2002, **Yemlik Tahıllar Durum ve Tahmin: 2002/2003, Durum ve Tahmin 2002-3**, Yayın No: 91, Aralık, Ankara
- Tunahioğlu, R., Gökçe, O., 2002, **Ege Bölgesinde Optimal Zeytin Yayılış Alanlarının Tespitine Yönelik Bir Araştırma**, Yayın No: 90, Aralık, Ankara.
- Özudoğru, T., 2002, **Pamuk Durum ve Tahmin: 2002/2003, Durum ve Tahmin 2002-2**, Yayın No:89, Ekim, Ankara.
- Karlı, B. 2002, **Gap Alanındaki Tarıma Dayalı Sanayi İşletmelerinin Gelişimi, Sorunları ve Çözüm Yolları**, Yayın No: 88, Eylül, Ankara.
- Özudoğru, T., Ertürk, E., 2002, **Türkiye V. Pamuk, Tekstil ve Konfeksiyon Sempozyumu Bildiriler**, Yayın No: 87, Ekim, Ankara
- Tan, S., Ertürk, Y.E., **Türkiye’de Süt Tozu Üretimi ve Dünyadaki Rekabet Şansı**, Yayın No: 86, Ekim, Ankara.
- Tan, S., Dellal, İ., 2002, **Kırmızı Et Üretim ve Tüketim Açığını Kapatmak İçin Alternatif Bir Yaklaşım: Hindi Üretimi ve Sözleşmeli Yetiştiricilik Modeli, Proje Raporu 2002-3**. Yayın No: 85, Temmuz, Ankara.
- Dellal, İ., Tunahioğlu, R., 2002, **Buğday Durum ve Tahmin: 2002/2003, Durum ve Tahmin 2002-1**, Yayın No: 84, Ankara.
- Dellal, İ., Keskin, G., Dellal, G., 2002, **Gap Bölgesinde Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliğinin Ekonomik Analizi ve Hayvansal Ürünlerin Pazara Arzı, Proje Raporu 2002-2**. Yayın No: 83, Temmuz, Ankara.
- Ege, H, Karahocagil P., 2001, **Yemlik Tahıllar Durum ve Tahmin: 2001/2002, Durum ve Tahmin 2001-7**, Yayın No: 82, Aralık, Ankara.
- Dellal, G., Eliçin, A., Tekel, N., Dellal, İ., 2002, **Gap Bölgesinde Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliğinin Yapısal Özellikleri, Proje Raporu 2002-1**. Yayın No: 82, Temmuz, Ankara.
- Ertürk, Y.E., Tan, S., **Kümes Hayvanları ve Yumurta Durum ve Tahmin: 2002, Durum ve Tahmin 2001-6**, Yayın No: 81, Kasım, Ankara.
- Ertürk, Y.E., Tan, S., **Et ve Et Mamülleri Durum ve Tahmin: 2002, Durum ve Tahmin 2001-5**, Yayın No: 80, Kasım, Ankara.
- Tan, S., Ertürk, Y.E., **Süt ve Süt Mamülleri Durum ve Tahmin: 2002, Durum ve Tahmin 2001-4**, Yayın No: 79, Kasım, Ankara.
- Özudoğru, T., Tatlıdil, H., 2001, **“Bu Toprağın Sesi” Televizyon Programının Polatlı İlçesinde Çiftçi Davranışlarına Etkileri Üzerine Bir Araştırma, Proje Raporu**. Yayın No: 78, Aralık, Ankara.
- Akyıl, N., Özudoğru, T., 2001, **Yeni Gelişmeler Işığında Pamuk Sektörü, Iv. Türkiye Pamuk, Tekstil ve Konfeksiyon Sempozyumu Bildirileri**, Yayın No: 77, Aralık, Ankara.
- Karahocagil, P., 2001, **Yeter Gelirli İşletme Büyüklüğü: Literatür İncelemesi, Proje Raporu 2001-24**, Yayın No:76, Ekim, Ankara.
- Dellal, İ., 2001, **Buğday Durum ve Tahmin: 2001/2002, Durum ve Tahmin 2001-3**, Yayın No: 74, Eylül, Ankara.
- Dölekoğlu, T., 2001, **Yağlı Tohumlar ve Bitkisel Yağlar Durum ve Tahmin: 2001/2002, Durum ve Tahmin 2001-2**, Yayın No:73, Ağustos, Ankara.
- Tan, S., 2001, **Türkiye’de Sütçülük Sektöründe Bölgeler Arası Yapısal Değişimin Spatial Denge Modeli İle Analizi, Proje Raporu 2001-22**, Yayın No: 72, Ağustos, Ankara.
- Abay, C., Sayan, S., Miran, B., Bayaner, A., 2001, **Türkiye’deki Tarımsal Destek Harcamalarının Enflasyon Üzerine Etkilerinin Ekonometrik Analizi, Proje Raporu 2001-21**, Yayın No:71, Haziran, Ankara.

- Sarımeşeli, M., Tatlıdil, F., 2001, **Doğrudan Gelir Desteği ve Kayıt Sistemi Pilot Uygulaması ve Ormaniçi Köyler Açısından Değerlendirilmesi**, Proje Raporu 2001-20, Yayın No:70, Nisan, Ankara
- Saraçoğlu, B., Aydoğuş, O., Köse, N., İşgören, D., 2001, **Türkiye’de Su Ürünleri Sektörü: Üretim, Talep ve Pazarlama**, Proje Raporu 2001- 19, Yayın No:69, Nisan, Ankara.
- Çakmak, E., Kasnakoğlu, H.,2001, **Tarım Sektöründe Türkiye ve Avrupa Birliği Etkileşimi**, Proje Raporu 2001-18 , Yayın No:68, Nisan, Ankara.
- Demirci, S., 2001, **Şeker Fabrikalarının Performans Analizi ve Toplam Faktör verimliliklerinin Ölçümü: Dea ve Malmquist İndeks Yaklaşımı**, Proje Raporu 2001-17, Yayın No:67, Nisan, Ankara.
- Zaim, O., Bayaner, A., Kandemir, M.U., 2001, **Tarımda İller ve Bölgeler Düzeyinde Üretkenlik ve Etkinlik: Farklar ve Nedenler**, Proje Raporu 2001-16, Yayın No:66, Nisan, Ankara.
- TEAE Personeli Türkiye’de Bazı Bölgeler İçin Önemli Ürünlerde Girdi Kullanımı ve Üretim Maliyetleri, 2001, Proje Raporu 2001-14, Yayın No:64, Nisan, Ankara.
- Koç, A., Tanrıvermiş, H., Budak, F., Gündoğmuş, E., İnan, H., Kubaş, A., Özkan, B., 2001, **Türkiye Tarımında Kimyasal İlaç Kullanımı: Etkinsizlik, Sorunlar ve Alternatif Düzenlemelerin Etkileri**, Proje Raporu 2001-13, Yayın No:63, Nisan, Ankara.
- Işıklı, E., Koç, A., Miran, B., Akyıl, N., Abay, C., Güler, S., Günden, C., 2001, **Türkiye’de Tütünde Arz Kontrolü ve Ekonomik Etkileri**, Proje Raporu 2001-12, Yayın No:62, Nisan, Ankara.
- Binici, T., Koç, A., Bayaner, A., 2001, **Üretici Risk Davranışları ve Etkileyen Sosyo-Ekonomik Faktörler: Adana Aşağı Seyhan Ovası Örneği (İngilizce)**, Çalışma Raporu 2001-1, Yayın No:61, Nisan, Ankara.
- Akdemir, Ş., Binici, T., Şengül, H., Vd. 2001, **Bölge Bazlı Tarım Sigortasının Türkiye’de Seçilmiş Bölgeler İçin Potansiyel Sigorta Talebinin ve Talebinin Karşılabilirliğinin Belirlenmesi**, Proje Raporu 2001-11, Yayın No:60, Nisan, Ankara.
- Alpay, S., Yalçın, İ., Dölekoğlu, T., 2001, **Avrupa Birliği Kalite ve Sağlık Standartlarının Türk Gıda Sanayi Sektörü Rekabet Gücü Üzerine Etkisi**, Proje Raporu 2001-10, Yayın No:59, Nisan, Ankara
- Özüdoğru, T., Akyıl, N.,2001, **Pamuk Durum ve Tahmin:2001/2002, Durum ve Tahmin 2001-1**, Yayın No:58, Eylül, Ankara.
- Bayaner, A., Koç, A., Tanrıvermiş, H., Gündoğmuş, E., Ören, N., Özkan, B., 2001, **Doğrudan Gelir Desteği Pilot Uygulamasının İzleme ve Değerlendirilmesi**, Proje Raporu 2001-9, Yayın No:57, Mart, Ankara
- Ediz, D., İntişah, A.Ş., Özlü, R., 2001, **Doğrudan Gelir Desteği Pilot Uygulaması (Türkçe ve İngilizce)**, Proje Raporu 2001-8, Yayın No:56, Mart, Ankara.
- Yavuz, F., Aksoy, Ş., Tan, S., Dağdemir, V., Keskin, A., 2001, **Türkiye’de Süt Pazarlama Sisteminin İyileştirilmesi İçin Kurumsal Yapılanma İhtiyacı Üzerine Bir Araştırma**, Proje Raporu 2001-7, Yayın No:55, Mart, Ankara.
- Koç, A., Uzunlu, V., Bayaner, A., 2001, **Türkiye Tarımsal Ürün Projeksiyonları 2000-2009**, Proje Raporu 2001-6, Yayın No:54, Şubat, Ankara.
- Koç, A., Bayaner, A., Tan, S., Ertürk, Y.E., Fuller, F., 2001, **Türkiye’de Destekleme Politikaları ve Programlarının Hayvancılık Sektörünün Gelişmesi Üzerine Etkisi (İngilizce)**, Proje Raporu 2001-5, Yayın No:53, Ocak, Ankara.
- Ertürk, Y.E., 2001, **Ankara İli Kızılcahamam İlçesinde Köy-Tür’e Bağlı Olarak Faaliyet Gösteren Broiler İşletmelerinin Ekonomik Analizi**, Proje Raporu 2001-4, Yayın No:52, Ocak, Ankara.
- Akgüngör, S., Barbaros, F., Kumral, N., 2001, **Türkiye’de Meyve ve Sebze İşleme Sanayinin Avrupa Birliği Piyasasında Sürdürülebilir Rekabet Gücü Açısından Değerlendirilmesi**, Proje Raporu 2001-3, Yayın No: 51, Ocak, Ankara.
- Özcan, Y.Z., 2001, **Türkiye’de Fındık, Çay, Şeker Pancarı ve Tütün Tarımında Hızlı Kırsal Değerlendirme (İngilizce)**, Proje Raporu 2001-2, Yayın No: 50, Ocak, Ankara.
- Şengül, H., Koç, A., Akyıl, N., Bayaner, A., Fuller, F., 2001, **Türkiye’de Pamuk Pazarı: Gelecekteki Talebi Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi**, Proje Raporu 2001-1, Yayın No: 49, Ocak, Ankara.
- Dellal, İ., Ege, H., 2000, **Yemlik Tahıllar Durum ve Tahmin: 2000/2001, Durum ve Tahmin 2000-2**, Yayın No: 48, Aralık, Ankara.
- Akyıl, N., 2000, **Pamuk Endüstrisinde Pazar Merkezli Bilgi Akışı, Türkiye İu. Pamuk, Tekstil ve Konfeksiyon Sempozyumu Bildiriler Tartışmalar**, Yayın No: 47, Ekim, Ankara.
- Tan, S., Ertürk, Y.E., 2000, **Türkiye’de Hayvancılık Sektörü: Üretici, Sanayici ve Politika Yapıcılar Açısından Sektörün Değerlendirilmesi, Türkiye I. Besi ve Süt Hayvancılığı Sempozyumu Bildirileri**, Yayın No: 46, Temmuz, Ankara.
- Sarımeşeli, M., Aydoğuş, O., 2000, **Dünya Fındık Piyasasının Ekonomik Analizi ve Türkiye İçin Optimum Politikaların Saptanması**, Proje Raporu 2000-6, Yayın No: 45, Temmuz, Ankara.
- Ege, H., Dellal, İ., 2000, **Buğday Durum ve Tahmin: 2000/2001, Durum ve Tahmin 2000-1**, Yayın No:

- 44, Temmuz, Ankara.
- Dellal, İ., 2000, **Antalya İlinde Kıl Keçisi Yetiştiriciliğine Yer veren Tarım İşletmelerinin Ekonomik Analizi ve Planlanması, Proje Raporu 2000-5**, Yayın No: 43, Haziran, Ankara.
  - Tanrıvermiş, H., 2000, **Orta Sakarya Havzası'nda Domates Üretiminde Tarımsal İlaç Kullanımının Ekonomik Analizi**, Yayın No: 42, Mayıs, Ankara.
  - Tanrıvermiş, H., Gündoğmuş, E., Ceyhan, V., Fidan, H., Özüdoğru, H., 2000, **Türkiye'de Özelleştirme Uygulamalarının Tarım Kesimine Etkilerinin Değerlendirilmesi, Proje Raporu 2000-3**, Yayın No:41, Mayıs, Ankara.
  - Demirci, S., 2000, **Doğrudan Gelir Sistemi ve Uygulamalar: Literatür İncelemesi, Proje Raporu 2000-1**, Yayın No: 40, Mayıs, Ankara.
  - Saraçoğlu, B., Köse, N., 2000, **Bazı Gıda Sanayilerinin Uluslararası Rekabet Gücü: Makarna, Bisküvi ve Un Sanayi, Proje Raporu 2000-2**, Yayın No: 39 , Mayıs, Ankara.
  - Tan, S., Şener, B., Aytüre, S., 1999, **Feoga ve Türkiye'de Uygulanabilirliği, Çalışma Raporu 1999-3**, Yayın No: 38, Aralık, Ankara.
  - Kırıl, T., Kasnakoğlu, H., 1999, **Tarımsal Ürünler İçin Maliyet Hesaplama Metodolojisi ve veri Tabanı Rehberi, Proje Raporu 1999-13**, Yayın No: 37, Aralık, Ankara.
  - Demirci, S., 1999, **Destekleme Alımı ve Fark Ödeme Sisteminin Refah ve Dağılım Etkilerinin İncelenmesi, Proje Raporu 1999-12**, Yayın No: 36, Aralık, Ankara.
  - Brooks, J., Tanyeri, A., 1999, **Tarımsal Politika Reformu: Sosyal Hesap Matriksi Yaklaşımı (İngilizce), Proje Raporu 1999-11**, Yayın No: 35, Aralık, Ankara.
  - Çakmak, E.H., Akder, H., 1999, **Dünya Ticaret Örgütü-Tarım Anlaşması'nın Yeni Görüşme Dönemi ve Türkiye: Olanaklar, Kısıtlar ve Stratejiler, Proje Raporu 1999-10**, Yayın No:34, Aralık, Ankara.
  - Akyıl, N., 1999, **Pamuk Durum ve Tahmin: 1999/2000, Durum ve Tahmin 1999-8**, Yayın No: 33, Aralık, Ankara.
  - Özçelik, A., Tanrıvermiş, H., Gündoğmuş, E., Fırtın, A.,1999, **Türkiye'de Sulama İşletmeciliğinin Geliştirilmesi Yönünden Şebekelerin Birlik ve Kooperatiflere Devri İle Su Fiyatlandırma Yöntemlerinin İyileştirilmesi Olanakları, Proje Raporu 1999-9**, Yayın No: 32, Kasım, Ankara.
  - Koç, A., Beghin, J., Fuller, F., Aksoy, Ş., Dölekoğlu, T., Şener, A., 1999, **Türkiye'de Yağlı Tohumlar Pazarı: Uluslararası Fiyatlar ve Alternatif Politikaların Arz, Talep ve İkame Ürünler Üzerine Etkileri (Türkçe ve İngilizce), Proje Raporu 1999-8**, Yayın No: 31, Eylül, Ankara.
  - Bayaner, A., Bozkurt, H., 1999, **Türk Tarımında Bilim ve Araştırma Politikaları (İngilizce)**, Yayın No: 30, Ekim, Ankara.
  - Ege, H., 1999, **Yemlik Tahıllar Durum ve Tahmin: 1999/2000, Durum ve Tahmin 1999-7**, Yayın No: 29, Eylül, Ankara.
  - Ertürk, Y.E., Tan, S., 1999, **Et ve Et Mamülleri Durum ve Tahmin: 1999, Durum ve Tahmin 1999-6**, Yayın No: 28, Ağustos, Ankara.
  - Akyıl, N., Bayaner, A., 1999, **Pamukta Tarım ve Sanayi Entegrasyonu, Türkiye I. Pamuk, Tekstil ve Konfeksiyon Sempozyumu Bildirileri**, Yayın No: 27, Ağustos, Ankara.
  - Tan, S., Ertürk, Y.E., 1999, **Süt ve Süt Mamülleri Durum ve Tahmin: 1999, Durum ve Tahmin 1999-5**, Yayın No: 26, Ağustos, Ankara.
  - Şener, A., Koç, A.,1999, **Türkiye'de Kimyasal Gübre Talebi, Çalışma Raporu 1999-2**, Yayın No: 25, Ağustos, Ankara.
  - Aydoğuş, O., Ege, H., Köse, N., 1999, **Buğday Durum ve Tahmin: 1999/2000, Durum ve Tahmin 1999-4**, Yayın No: 24, Haziran, Ankara.
  - Bayaner, A., 1999, **Çorum İlinde Yumurta Tavukçuluğunun Ekonomik Analizi, Proje Raporu 1999-7** Yayın No: 23, Haziran, Ankara.
  - Çakmak, E., Kasnakoğlu, H., Akder, H., 1999, **Türk Tarımında Destekleme Alımları ve Pazar Girişi Etkileri: Tarımsal Sektör Modeli Analizi, (İngilizce), Proje Raporu 1999-6** Yayın No: 22, Mayıs, Ankara.
  - Furtan, W.H., Güzel, A., Karagiannis, G., Bayaner, A., 1999, **Türkiye'de Tarımsal Araştırmaların Getirisi ve Tarımsal verimlilik (İngilizce), Proje Raporu 1999-5**, Yayın No: 21, Mayıs, Ankara.
  - Bayaner, A., Uzunlu, V., 1999, **Türk Baklagil Pazarlama Politikalarının Dünya Ticaretine Etkileri, Çalışma Raporu 1999-1**, Yayın No: 20, Nisan, Ankara.
  - Ege, H., Ertürk, Y.E., 1999, **Yemlik Tahıllar Tahmin: 1998/99, Tahmin 1999-3**, Yayın No: 19, Mart, Ankara.
  - Aksoy, Ş., Şener, A., 1999, **Yağlı Tohumlar ve Bitkisel Yağlar Durum ve Tahmin: 1997/98, Durum ve Tahmin 1999-2**, Yayın No: 18, Mart, Ankara.
  - Yurdakul, O., V.D., 1999, **Türkiye'de Hayvansal Ürünler Arzı ve Yem Talebi: Mevcut Durumun Değerlendirilmesi ve Alternatif Politika Senaryoları (Türkçe ve İngilizce), Proje Raporu 1999-4**,

Yayın No: 17, Mart, Ankara.

- Akyıl, N., 1999, **Pamuk Tahmin: 1998/99, Tahmin 1999-1**, Yayın No: 16, Mart, Ankara.
- Akgüngör, S., Miran, B., Abay, C.F., Olhan, E., Nergis, N.K., 1999, **İstanbul, Ankara, ve İzmir İllerinde Tüketicilerin Çevre Dostu Ürünlere Yönelik Potansiyel Talebinin Tahminlenmesi, Proje Raporu 1999-3**, Yayın No: 15, Şubat, Ankara.
- Özçelik, A., Turan, A., Tanrıvermiş, H., 1999, **Türkiye’de Tarımın Pazara Entegrasyonunda Sözleşmeli Tarım ve Bu Modelin Sürdürülebilir Kaynak Kullanımı İle Üretici Geliri Üzerine Etkileri, Proje Raporu 1999-2**, Yayın No: 14, Şubat, Ankara.
- Schmitz, A., Çakmak, E., Schmitz T. And R. Gray, 1999, **Türk Tarımında Devlet Eliyle Ticaret (Türkçe ve İngilizce), Proje Raporu 1999-1**, Yayın No: 13 Şubat, Ankara.
- Bayaner, A., Nevruz, G., Akyıl, N., 1998, **I. Türkiye Pamuk, Tekstil ve Konfeksiyon Sempozyumu: Bildiriler, Tartışmalar**, Yayın No: 12, Ekim, Ankara.
- Aydoğuş, O., Nevruz, G., 1998, **I. Türkiye Buğday Sempozyumu: Bildiriler, Tartışmalar**, Yayın No: 11, Temmuz, Ankara.
- Yıldırım, T., Furtan, W.H., Güzel, A., 1998, **Türkiye Buğday Politikasının Teorik ve Uygulamalı Analizi, Çalışma Raporu 1998-4**, Mayıs, Ankara.
- Çakmak, E.H., Kasnaoğlu, H., Yıldırım, T., 1998, **Fark Ödeme Sisteminin Ekonomik Analizi, Çalışma Raporu 1998-3**, Nisan, Ankara.
- Bayaner, A., 1998, **Türkiye Makarnalık Buğday Sektörü ve Uluslararası Pazardaki Rekabet Gücü, Çalışma Raporu 1998-2**, Yayın No: 8, Nisan, Ankara.
- Fisunoğlu, M., Pınar M., Aydoğuş, O., 1998, **Türkiye'nin Orta ve Doğu Avrupa Ülkeleri ve Rusya Federasyonu İle Tarımsal Ticaret Olanakları, Çalışma Raporu 1998-1**, Mart, Ankara.
- Aydoğuş, O., Ege, H., Ertürk, Y.E., 1998, **Buğday Tahmin: 1998/99, Tahmin 1998-5**, Aralık, Ankara.
- Akyıl, N., Ertürk, Y.E., 1998, **Pamuk Durum ve Tahmin: 1998/99, Durum ve Tahmin 1998-4**, Eylül, Ankara.
- Ege, H., Ertürk, Y.E., 1998, **Yemlik Tahıllar Durum ve Tahmin: 1998/99, Durum ve Tahmin 1998-3**, Temmuz, Ankara.
- Aydoğuş, O., Ege, H., Ertürk, Y.E., 1998, **Buğday Tahmin: 1998/99, Tahmin 1998-2**, Temmuz, Ankara.
- Pınar, M., Akyıl, N., Er S., Ertürk, Y.E., 1998, **Pamuk Durum ve Tahmin: 1997/98, Durum ve Tahmin 1998-1**, Ocak, Ankara.
- Aydoğuş, O., Ege, H., Ertürk Y.E., Zöğ, N.P., 1997, **Buğday Durum ve Tahmin: 1997/98, Durum ve Tahmin 1997-1**, Aralık, Ankara.

Durum ve Tahmin

MISIR

2011/2012

TEPGE YAYIN NO: 193

ISBN:978-975-407-330-0

ISSN:1307-7163

TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ

TEPGE

<http://www.tepge.gov.tr>

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Kampüsü

1 Nolu Giriş (Eski APK Binası)

Eskişehir Yolu 9. Km

Lodumlu / ANKARA

Telefon: 0. 312. 287 58 33

Faks: 0. 312. 287 54 58

